

บทที่ 4

โครงสร้างองค์ประกอบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์คือคุณค่าอันมีลักษณะเฉพาะ และมีความผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ทุกคนที่พึงได้รับคุณค่าดังกล่าว โดยไม่จำต้องคำนึงถึงเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย หรือคุณสมบัติอื่น ๆ ของบุคคล ซึ่งคิดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่เกิด ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะมีคุณค่าสูงสุดตามหลักสิทธิมนุษยชน และมีบัญญัติในรัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตยทั่วโลก ถือเป็นพื้นฐานสำหรับการวางรากฐานของหลักสิทธิมนุษยชน เพื่อคุ้มครองเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติทางใดทั้งสิ้น และไม่สามารถล่วงละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนของทุกคน จากหลักสิทธิมนุษยชนนี้เองที่ส่งผลต่อการกระทำใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ไม่ได้ ดังนั้นการค้ามนุษย์ด้วยรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ถูกค้าโดยตรงจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า องค์กรป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีหลายองค์กรทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ แต่กลับไม่สามารถแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ให้ลดน้อยลงได้ การดำเนินงานขององค์กรป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ดังกล่าว มีลักษณะต่างคนต่างทำขาดความร่วมมือประสานงานระหว่างองค์กร มีอำนาจหน้าที่และพื้นที่ซ้อนกันหลายองค์กร ทำให้การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งการวิเคราะห์ในบทนี้ จะเป็นการวิเคราะห์ที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยบ่งชี้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของแต่ละองค์กร ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมและที่เก็บรวบรวมตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดในบทที่ 3 อันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ด้วยเหตุดังกล่าวการวิจัยจึงได้ทำการศึกษาและวิจัยเพื่อหาคำตอบในเรื่อง รูปแบบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์ไว้ 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) สภาพการณ์ปัจจุบันแห่งปัญหาการค้ามนุษย์ และผลกระทบ
- 2) กฎหมาย และ รูปแบบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของต่างประเทศ
- 3) กฎหมาย และรูปแบบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย

4) รูปแบบองค์กรที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์สำหรับประเทศไทย

1. สถานการณ์ปัจจุบันแห่งปัญหาการค้ามนุษย์ และผลกระทบ

สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ปัจจุบันของไทยยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และได้ขยายพื้นที่ไปในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีสาเหตุมาจากนโยบายของรัฐบาลไทยและรัฐบาลต่างประเทศ ที่มุ่งการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ทำให้ค่าครองชีพและการใช้ชีวิตของประชาชนในประเทศมีต้นทุนที่สูงขึ้น ซึ่งในส่วนของประชาชนทั่วไปนั้น ความต้องการปัจจัยสี่ซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำรงชีพของมนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากปัจจุบันประชาชนมีค่านิยมด้านวัตถุมากขึ้น จึงทำให้เกิดการดิ้นรนเพื่อให้ได้สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น มาสนองตอบความต้องการในการดำเนินชีวิตเพื่อความสะดวกสบาย และต้องการให้ได้รับการยอมรับจากสังคมและบุคคลรอบข้าง ทำให้ประชากรของสังคมต่างดิ้นรนเพื่อให้ได้สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น โดยประชากรกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถก็จะแสวงหารายได้โดยวิธีการที่ถูกต้องชอบธรรม แต่มีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่เป็นกลุ่มคนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา มีฐานะยากจน ครอบครัวแตกแยก มีวัฒนธรรม และค่านิยมที่แบ่งแยกชนชั้นและเพศ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ต้องดิ้นรนเพื่อให้ตนและครอบครัวมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี โดยใช้วิธีการหารายได้เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองก็คือ การเข้าสู่เส้นทางการค้ามนุษย์ทั้งที่สมัครใจและถูกบังคับ

กลุ่มคนดังกล่าวมีทั้งที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และกลุ่มคนที่เดินทางจากต่างประเทศ เพื่อเข้ามาแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยเป็นพื้นที่ของการค้ามนุษย์ใน 3 สถานะคือ สถานะประเทศต้นทางคือ มีการส่งมนุษย์ผู้ถูกค้าออกนอกประเทศ สถานะประเทศทางผ่านคือ มีการเดินทางของมนุษย์ผู้ถูกค้าจากต่างประเทศผ่านประเทศไทยไปยังประเทศปลายทาง และสถานะประเทศปลายทางคือ มีการเดินทางจากมนุษย์ผู้ถูกค้าจากต่างประเทศเข้ามาค้ามนุษย์ในประเทศไทยหรือเป็นประชากรของประเทศไทยเองที่ทำการค้ามนุษย์ในประเทศไทย

จากการศึกษาทบทวนเอกสารตามบทที่ 2 พบว่ากระบวนการค้ามนุษย์ตั้งแต่คิดจนถึงปัจจุบัน แห่หรือผู้เสียหายส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มคนรู้จักอยู่หมู่บ้านเดียวกัน หรือเครือญาติ ที่ทำตัวเป็นนายหน้าให้กับนายจ้างคนไทยที่ต้องการแรงงาน โดยไม่ต้องใช้วิธีการซับซ้อน เมื่อได้คำสั่งจากนายจ้าง กลุ่มขบวนการนี้ก็จะติดต่อกลับไปยังญาติพี่น้องที่พักอยู่ตามแนวชายแดนทั้งฝั่งไทยฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน ให้รวบรวมเพื่อน ญาติ หรือคนรู้จักในหมู่บ้านเดียวกัน หมู่บ้านใกล้เคียงส่งเข้ามาทำงาน กลุ่มขบวนการที่ร่วมมือกับคนไทย จะมีคนต่างด้าวไปรับจ้างทำงานตามร้านอาหาร

สถานบริการ และพักอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ และมีหน้าที่หาลูกค้าที่ต้องการใช้บริการเด็กผู้หญิงเน้นไปที่ลูกค้าต่างประเทศ หากลูกค้าได้แล้วจะติดต่อไปยังกลุ่มตามแนวชายแดน ให้หาเหยื่อทั้งเต็มใจและไม่เต็มใจ โดยมีกระบวนการค้ำมนุษย์ ดังนี้

กลุ่มขบวนการที่ทำในลักษณะญาติ เอเยนต์หรือนายหน้าทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ที่เป็นทั้งคนไทย คนต่างชาติ หรือใช้วิธีการเปิดบริษัทจัดหาผู้ หรือจัดหางาน บุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มมิชชันนารีที่ส่วนใหญ่อยู่ฝั่งประเทศเพื่อนบ้านทำหน้าที่หลักในการติดต่อกับคนหรือนายหน้ารายใหญ่ในฝั่งไทย ที่ทำหน้าที่รวบรวมเหยื่อจากประเทศเพื่อนบ้านตามจำนวนที่นายหน้าฝั่งไทยต้องการ นายหน้าฝั่งไทยมีทั้งนายหน้าซึ่งเป็นคนในชุมชนที่ซึ่งเป็นจุดผ่านหรือจุดพักของการอพยพเคลื่อนย้ายเหยื่อ ทำการจัดหาเหยื่ออพยพไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความต้องการไปยังพื้นที่เป้าหมาย การปฏิบัติการค้ำมนุษย์จะทำการเป็นเครือข่ายทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ผู้ที่ทำหน้าที่เคลื่อนย้ายเหยื่อจะไม่ทำเฉพาะกลุ่มเดียวในทุกขั้นตอนที่มีตั้งแต่การติดต่อหาเหยื่อโดยใช้กลไกของความเป็นญาติ หรือเพื่อน หรือ เป็นเอเยนต์ หรือนายหน้าดังกล่าว

กระบวนการปฏิบัติการจะดำเนินการเมื่อเหยื่อที่หลอกลวงมาหลงเชื่อและยินยอมที่จะให้พาข้ามพรมแดน โดยนายหน้าหรือเอเยนต์จะทำหน้าที่เปิดทางเจรจาต่อรองกับเจ้าหน้าที่รัฐ ในการจัดทำเอกสารยินยอมให้ผ่านแดน สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เช่น ค่านายหน้าจัดหาผู้หรือแรงงาน รวมทั้งค่าตรวจโรคเพื่อยืนยันสุขภาพของเหยื่อ ก็จะใช้วิธีการให้กู้เงินนอกระบบให้กับกลุ่มเหยื่อค้ำมนุษย์ ซึ่งจะกลายเป็นเงื่อนไขการบังคับให้ปฏิบัติตามเป้าหมายของการค้ำมนุษย์เช่น ให้เป็นโสเภณีหรือแรงงานทาส หากไม่ยินยอมก็จะใช้วิธีการบังคับให้خذใช้หนี้เงินกู้ หรือถูกบังคับให้ค้าประเวณีเพื่อแลกกับหนี้ที่ติดค้าง มิฉะนั้นก็จะใช้วิธีบังคับขู่เช็ญและทำร้ายร่างกาย

การกระทำของขบวนการค้ำมนุษย์ดังกล่าว ทำให้ในปัจจุบันมีเหยื่อค้ำมนุษย์ที่เป็นทั้งคนไทยและคนต่างด้าวจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น มีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา โดยมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการค้าที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกรัฐเข้าตรวจสอบหรือจับกุม จนในที่สุดปัจจุบันปัญหาการค้ามนุษย์ได้ขยายวงกว้างจนกลายเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่สำคัญในระดับสากล อันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และวิถีชีวิตของประชาชน และสังคมในหลายระดับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับหลายประเทศทั่วโลก มีผู้คนจำนวนมากโดยเฉพาะเด็กและสตรี ต้องถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกระบวนการค้ำมนุษย์จำนวนมาก ทำให้เหยื่อค้ำมนุษย์ต้องสูญเสียโอกาสและอนาคต ได้รับความเสียหายทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงเกิดความสูญเสียและเสียหายต่อบุคคลรอบข้าง ชุมชน และสังคม ซึ่งไม่สามารถประเมินความเสียหายเป็นตัวเลขได้

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้างต้น ในบทที่ 2 ผู้วิจัยพบว่า ที่ผ่านมารัฐบาลในอดีตตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการค้ามนุษย์มา โดยตลอด ได้พยายามหาแนวทางในการจัดการปัญหาการค้ามนุษย์หลายอย่างทั้งการผลักดัน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกเพื่อการ แก้ปัญหาการค้ามนุษย์ เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานให้กับหน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ยังจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ขึ้นมาโดยตรง เช่น กองคดีการค้า มนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ ของสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ หรือการจัดตั้งสำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อรับผิดชอบคดีการค้า มนุษย์โดยเฉพาะ แต่ปัญหาการค้ามนุษย์ก็มิได้ลดลง

ในรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี เข้ามาบริหารประเทศ เมื่อ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2547 ได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นลำดับต้น ๆ ของ นโยบายการบริหาร โดยกำหนดให้ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ มีการกำหนดเป็นนโยบาย เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2558 “การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์” เป็นวาระแห่งชาติ เร่งรัด บูรณาการ การทำงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม เดินหน้าจัดอุปสรรคด้านกฎระเบียบ พร้อม ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทั้งข้าราชการและพลเรือนอย่างเด็ดขาด โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมมอบนโยบาย และผู้เข้าร่วมมอบนโยบายกว่า 500 คน แต่ปัญหายังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องทั้ง ๆ ที่รัฐบาลได้เน้นย้ำการต่อต้านการค้ามนุษย์ ภายใต้แนวคิด "ประชารัฐร่วมใจ ต้านภัยค้ามนุษย์" โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า “การค้ามนุษย์เป็นเรื่องที่ทุกประเทศต้องให้ความสำคัญ ป้องกัน พร้อม แก้ไขปัญหา และตระหนักถึงภัยที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ด้วยความมุ่งมั่นแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องและจริงจัง กระบวนการค้ามนุษย์ยังใช้ วิธีการหลอกลวงในรูปแบบใหม่ โดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และการปราบปราม ประเทศไทยและ ทั่วโลกจึงต้องร่วมมือกันคิดก้าวข้ามวิธีการของขบวนการค้ามนุษย์ เพื่อหาวิธีการป้องกันและเท่า ทันกลุ่มผู้ค้ามนุษย์ให้มากยิ่งขึ้น” ทั้งนี้รัฐบาลได้ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องในทุกมิติเพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม

ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ให้ปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ขบวนการ อาชญากรรมข้ามชาติ และขบวนการลักลอบขนคนเข้าเมืองอย่างเด็ดขาดและจริงจัง โดยเฉพาะการ ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพแก่ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย พนักงานด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ รัฐบาลได้พัฒนาทั่วโลกและ เครื่องมือใหม่ ๆ ในการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการบูรณา

การความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านการป้องกัน

สำหรับด้านแรงงานซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่สามารถนำไปสู่การค้ามนุษย์ได้นั้นรัฐบาลไทยมีการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว เพื่อเป็นมาตรการป้องกันตั้งแต่ต้นเหตุของการค้ามนุษย์ และได้ยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานให้สอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากล โดยในปี 2562 รัฐบาลมีนโยบาย “การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์” ที่จะต้องสานต่อการจัดการค้ามนุษย์ให้หมดสิ้นไป และป้องกันกลุ่มเสี่ยง ไม่ให้ตกเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ เร่งรัดการดำเนินคดีเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษขั้นเด็ดขาด คุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานตามหลักสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานสากล โดยปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ (รัฐบาลไทย, ออนไลน์, 2562)

ความสำคัญของการค้ามนุษย์สำหรับประเทศไทยนั้นถือว่าเป็นนโยบายแห่งชาติที่จะต้องปราบปรามให้ลดน้อยลงไป ดังที่กล่าวไว้ตั้งแต่ผลกลับปรากฏว่าสถิติการค้ามนุษย์มีได้ลดน้อยลงไปตามที่คาดหวัง ดังปรากฏให้เห็นชัดเจนจากข้อมูลสถิติการค้ามนุษย์ปี 2561 ของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายยุทธศาสตร์และฐานข้อมูลคดีค้ามนุษย์ สำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุดที่มีการดำเนินคดีถึง 226 คดี ดังนี้ (รูปภาพประกอบที่ 4.1)

จำนวนสำนวนคดีค้ามนุษย์ ปี ๒๕๖๑									
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	รวม
ส.๑	๓๒	๓๒	๑๘	๑๙	๒๓	๒๘	๒๕	๓๙	๒๑๖
ส.๒	๑	๒	-	๒	๑	-	๑	๔	๑๐
รวม	๓๓	๓๔	๑๘	๒๑	๒๔	๒๘	๒๖	๔๓	๒๒๖

หมายเหตุ: ต่างจังหวัดส่งเอง ๓ สำนวน
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑

ภาพประกอบที่ 4.1 ตารางสถิติสำนวนคดีค้ามนุษย์ปี 2561

ที่มา : สำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด, ออนไลน์, 2562

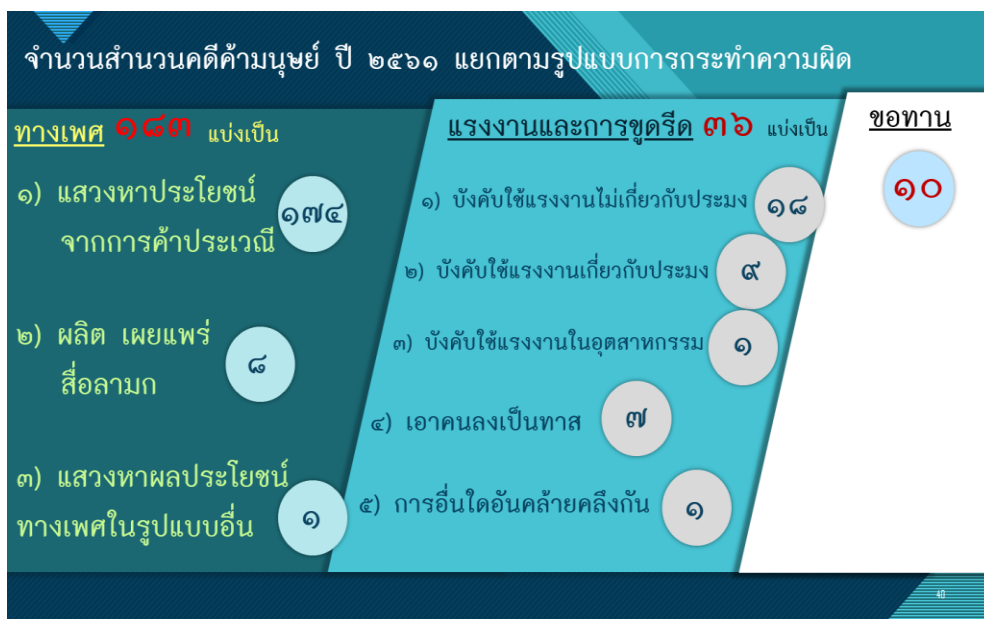
จากตารางนี้ย่อมชี้ให้เห็นได้ว่า แม้ปัจจุบันองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หลายองค์กร จะมีการเร่งรัดปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหายังมิได้ลดลงแต่อย่างใด สะท้อนให้เห็นว่าระบบการบริหารจัดการเกิดความล้มเหลวในด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งที่รัฐได้เสียงบประมาณจำนวนมากตลอดจน ทูมสรรพกำลังหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เข้าแก้ไขแล้วก็ตามแต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ปัญหาความล้มเหลวในการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ ปรากฏให้เห็นชัดเจนจากข้อมูลสถิติการค้ามนุษย์ปี พ.ศ. 2561 ของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายยุทธศาสตร์และฐานข้อมูลคดีค้ามนุษย์ สำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุดที่มีการดำเนินคดีถึง 226 คดี

กล่าวได้ว่า ตลอดระยะเวลากว่า 5 ปี ที่รัฐบาลชุดนี้ได้กำหนดให้การค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2558 จนถึงมิถุนายน 2562 สะท้อนว่าปัญหาการค้ามนุษย์ยังคงมีเกิดขึ้น และสร้างความเสียหายต่อสังคมเป็นวงกว้าง และยังคงต้องเร่งแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการค้ามนุษย์ตามกฎหมายมี 8 รูปแบบ คือ

- 1) การค้าประเวณี
- 2) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ
- 3) การเอาคนลงเป็นทาส
- 4) การตัดอวัยวะเพื่อการค้า
- 5) การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก
- 6) การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น
- 7) การนำคนมาขอทาน และ
- 8) รูปแบบอื่นอันเป็นการคล้ายคลึงกัน

จากรูปแบบการค้ามนุษย์ทั้ง 8 รูปแบบนี้ มีสถิติจำนวนสำนวนคดีค้ามนุษย์ในปี พ.ศ. 2561 พบว่าการค้ามนุษย์ตามรูปแบบการกระทำความผิดทางเพศมีจำนวนสูงสุด โดยมีการสั่งฟ้องสั่งไม่ฟ้อง และค้างพิจารณา รวม 229 คดี (ดูภาพประกอบที่ 4.2 - 4.7)

ภาพประกอบที่ 4.2 จำนวนสำนวนคดีค้ำมนุษย์ ปี 2561 แยกตามรูปแบบการกระทำความผิด
ที่มา : สำนักงานคดีค้ำมนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด, ออนไลน์, 2562

สถิติคดีค้ำมนุษย์ ปี ๒๕๖๑

	ส.๑	ส.๒	รวม
สั่งฟ้อง	๑๘๕	๓	๑๘๘
สั่งไม่ฟ้อง	๑๕	-	๑๕
คำสั่งพิจารณา	๘	๔	๑๒
อื่นๆ	๔	๒	๖
รวม	๒๒๐	๙	๒๒๙

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑

ภาพประกอบที่ 4.3 สถิติค้ำมนุษย์ ปี 2561
ที่มา : สำนักงานคดีค้ำมนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด, ออนไลน์, 2562

ภาพประกอบที่ 4.4 ภาพสถิติการค้ามนุษย์ปี 2559-2560

ที่มา : โครงการต่อต้านการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (ALT) และมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (HRDF), ออนไลน์, 2562

สถิติคดีค้ามนุษย์

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	ร้อยละที่เพิ่ม / ลด	รูปแบบการแสวงหาประโยชน์			รวมจำเลยที่ถูกพิพากษา ^(FU)
			เพศ	แรงงาน	ขอกาน	
2552	103	+ 194.3*	63	28	12	40
2553	81	- 21.4	65	12	4	46
2554	97	+ 19.8	74	19	4	55
2555	306	+ 215.5	226	44	36	49
2556	674	+ 120.2	520	80	74	225

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการด้านการค้ามนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ

คม ชัด ลึก กราฟฟิก

ภาพประกอบที่ 4.5 สถิติคดีค้ามนุษย์

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการด้านการค้ามนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ออนไลน์, 2562

รายงานการค้ำมนุษย์ ประจำปี 2562 Trafficking in Persons Report 2019

ประกาศ...
ณ วันที่ 20 มิถุนายน 2562

ผลการจัดระดับของประเทศไทย

ผลของประเทศไทยเทียบกับประเทศอาเซียน บวก 3 และสหรัฐฯ

ประเทศ	2561	2562	ผล
ไทย	2	2	-
เวียดนาม	2	2.WL	U
บรูไน	2	2.WL	U
เมียนมา	3	3	-
ฟิลิปปินส์	1	1	-
มาเลเซีย	2.WL	2.WL	-
สิงคโปร์	3	2.WL	U
อินโดนีเซีย	2	2	-
กัมพูชา	1	1	-
จีน	3	3	-
ญี่ปุ่น	1	1	-
สหรัฐอเมริกา	1	1	-

กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ประกาศรายงานการค้ำมนุษย์ 187 ประเทศ

Tier 1	Tier 2	Tier 2 WL
33 ประเทศ	92 ประเทศ	38 ประเทศ

Tier 3	Special Case
21 ประเทศ	3 ประเทศ

ประเทศไทย ได้รับการจัดระดับให้อยู่ใน **TIER 2**

ประเทศไทยได้เพิ่มความพยายามในการป้องกัน แก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์โดยรวมมากขึ้น

สรุปประเด็น ผลการดำเนินงานของประเทศไทย

ด้านการดำเนินคดี

- รัฐบาลรักษาระดับความพยายามในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- บทลงโทษมีความเข้มงวดเพียงพอ
- มีการคัดค้านโทษจำคุกของรัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์จำนวน ๑๖ คน และใช้มาตรการลงโทษทางบริหาร เช่น ให้ออกจากอาคาร
- รัฐบาลได้ยึด/อายัดทรัพย์สินจำนวนมากกว่า ๕๐๐ ล้านบาท
- ศาลไทยยอมรับคำให้การล่วงหน้าและคำให้การทางวิเทศเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี
- รัฐบาลทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยพัฒนาคู่มือและแนวทางการทำงาน/การฝึกอบรม

ด้านการคุ้มครอง

- รัฐบาลได้เพิ่มความพยายามในการคุ้มครองผู้เสียหาย โดยกรม รพ. ให้ความช่วยเหลือทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ความช่วยเหลือทางกฎหมาย จัดหางานให้ทำ และส่งกลับคืนสู่สังคมประเทศต้นทาง
- มีการจัดฝึกอบรมแก่ทีมทนายวิชาชีพเกี่ยวกับการคัดแยกผู้เสียหาย เทคนิคการสัมภาษณ์ และหลักการดูแลที่คำนึงถึงบาดแผลทางจิตใจ มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- รัฐบาลได้จัดทำคู่มือแจ้งสิทธิ ๘ ภาษา ให้ผู้เสียหายทราบ
- เจ้าหน้าที่เสียหายจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จำนวน ๖.๑๕ ล้านบาท
- ได้แจ้งใช้การรายงานผลกระทบจากการตกเป็นเหยื่อเสียหายจากการค้ำมนุษย์ (Victim Impact Statement) ในศาลเพื่อช่วยให้ผู้เสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทน

ด้านการป้องกัน

- รัฐบาลรณรงค์อย่างต่อเนื่องในการสร้างความตระหนักรู้ต่อปัญหาการค้ามนุษย์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ และป้ายประชาสัมพันธ์
- การให้บริการโทรศัพท์สายด่วนรับแจ้งเหตุที่มีผู้เสียหายจากต่างประเทศ ๑๒ ภัย และนำผู้ถูกค้ำมนุษย์กลับมายังประเทศไทย
- การเฝ้าระวังในใบอนุญาตและวีซ่าของบริษัทจัดหางานที่กระทำผิดและดำเนินคดีกับนายหน้าผิด
- การเฝ้าระวังเชิงรุกให้กับแรงงาน โดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ตรวจพบการจ่ายค่าจ้างที่ต่ำกว่ามาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- รัฐบาลได้ขยายมาตรการคุ้มครองผู้เสียหายจากทางบก เพื่อลดการหลอกลวงของชาวต่างชาติที่เป็นผู้กระทำความผิดทางทะเล
- นายวิเทศมนตรีแต่งตั้งผู้บังคับการท่องเที่ยวทางทะเล

ภาพประกอบที่ 4.6 ตารางรายงานการค้ำมนุษย์ ประจำปี พ.ศ.2562
ที่มา : กองต่อต้านการค้ามนุษย์ (สป.พม.) ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2562

สหรัฐอเมริกายกไทยขึ้น 'เทียร์ 2' ผลงานโดดเด่นปราบ 'ค้ำมนุษย์'

รายงานการค้ำมนุษย์ ประจำปี 2561
ประกาศ ณ วันที่ 28 มิถุนายน 2561

สถิติประเทศไทยย้อนหลังที่ผ่านมา

สรุปภาพรวมผลการจัดระดับปี 2561 187 ประเทศ

Tier 1	Tier 2	Tier 2 WL	Tier 3	Special Case
39 ประเทศ	81 ประเทศ	42 ประเทศ	21 ประเทศ	4 ประเทศ

ข้อดีหลังจากที่ประเทศไทยได้ปรับระดับเป็นเทียร์ 2

มีความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มขึ้นกับสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีความพยายามในการปรับระดับเรื่องการค้ำมนุษย์ไปในทางที่ดีขึ้น

ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น แม้จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการค้า

ได้รับการพิจารณาความช่วยเหลือจากสถาบันสำคัญระหว่างประเทศ อาทิ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารโลก

อาจได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น

เทียร์ 2 (Tier 2) หมายถึง ประเทศหรือรัฐบาลที่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของ กฎหมายปกป้องเหยื่อการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา ไม่ครบถ้วน แต่มีความพยายามอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานเหล่านั้น

ภาพประกอบที่ 4.7 ภาพสถิติการจัดระดับเทียร์ (Tier) ปี พ.ศ.2556-2561 ของประเทศไทย
ที่มา : กองต่อต้านการค้ามนุษย์ (สป.พม.) ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2562

สภาวะการณ์ปัจจุบันของปัญหาการค้ามนุษย์แต่ละรูปแบบ ล้วนมีสาเหตุและปัจจัยหลายด้านเข้ามาเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับปัญหาโดยตรง ทำให้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงตามมา ดังนี้

1. รูปแบบการค้าประเวณี

เกิดขึ้นเพราะเหยื่อหรือผู้เสียหายส่วนหนึ่งเข้าสู่ขบวนการค้าโดยความสมัครใจ เนื่องจากมีผลตอบแทนที่สูง และไม่ต้องใช้แรงงานหรือต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ยากลำบาก เกิดค่านิยมการขายบริการทางเพศ เข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์โดยถูกหลอก ถูกบังคับซึ่งมีน้อยกว่าแบบสมัครใจ แต่เหยื่อกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งภายหลังได้ค้าบริการทางเพศโดยความสมัครใจเพราะได้ผลตอบแทนสูง และเห็นว่าเรื่องการค้ามีเพศสัมพันธ์ หรือการค้าทางเพศเป็นเรื่องปกติธรรมดา ทำให้เกิดช่องทางการแสวงหาประโยชน์จากผู้เสียหายกลุ่มนี้ จากบุคคลในขบวนการค้ามนุษย์เพราะเป็นช่องทางหารายได้ที่เร็ว และผลตอบแทนสูงเช่นกัน เมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความผิดทางกฎหมาย ขบวนการค้ามนุษย์ก็เข้าหาเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์บางคน หรือบางองค์กร เพื่อเสนอผลประโยชน์ตอบแทนแลกกับการไม่ถูกจับกุมดำเนินคดี ทำให้เกิดการขยายเครือข่ายกระทำผิดไปหลายพื้นที่อย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย เมื่อมีองค์กรอื่นเข้ามาจับกุมผู้กระทำผิดส่งให้พนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ ก็จะมีการวิ่งเต้นช่วยเหลือกันให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ จึงทำให้ขบวนการค้ามนุษย์เหิมเกริมที่จะไม่เกรงกลัวในการกระทำผิด

การปราบปรามการค้าประเวณี ที่ผ่านมามีองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง 4 องค์กร คือ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปคม.) เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เกิดเหตุ ชุดเฉพาะกิจกรรมการปกครอง กองคดีการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นองค์กรหลักที่ทำการป้องกันปราบปราม โดยตำรวจท้องที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีโดยตรง กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีการค้ามนุษย์โดยตรงมีพื้นที่รับผิดชอบทั่วราชอาณาจักร ชุดเฉพาะกิจกรรมการปกครอง เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดทั่วราชอาณาจักร แต่ไม่มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดี เมื่อจับกุมผู้กระทำผิดแล้ว จะต้องส่งให้พนักงานสอบสวนท้องที่สอบสวนดำเนินคดี ส่วนกองคดีการค้ามนุษย์กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่สืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีการค้ามนุษย์ ทั่วราชอาณาจักร แต่มีอำนาจเฉพาะความผิดที่เป็นคดีพิเศษเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าองค์กรที่มีอำนาจปราบปรามการค้ามนุษย์รูปแบบการค้าประเวณีหรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศโดยตรงคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ซึ่งมีอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ หากมีการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีอย่างจริงจัง ผู้กระทำผิดคงไม่กล้าที่จะกระทำการค้ามนุษย์ เนื่องจากมีอัตราโทษสูง แต่ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ที่ไม่มีการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีอย่างจริงจัง จึงเป็นข้อพิรุณสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่พบการกระทำผิดหรือมีส่วนได้เสีย

กับการกระทำผิด โดยที่ผ่านมามีหลายกรณีที่ถูกเฉพาะกิจกรรมการปกครองเข้าจับกุมคดีค้ามนุษย์ในหลายพื้นที่ ทั้งที่สถานที่ดังกล่าวเปิดให้บริการทางเพศมานานหลายปี แต่เหตุใดตำรวจท้องที่ไม่ทราบ และเมื่อมีการตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิดได้พบเอกสารหลักฐานการจ่ายผลประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายหน่วยงานทั้งตำรวจท้องที่ ตำรวจจังหวัด ตำรวจภาค หรือตำรวจส่วนกลาง อันเป็นความน่าเชื่อได้ว่าเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้การค้าประเวณีหรือการหาประโยชน์ทางเพศยังคงมีอยู่ จึงเป็นช่องว่างให้เจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานรัฐท้องที่ แสวงหาประโยชน์มาอย่างต่อเนื่อง เพราะหลักฐานที่ได้พบส่วนใหญ่มาจากการปฏิบัติหน้าที่ของชุดเฉพาะกิจกรรมการปกครอง หรือกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เข้าทำการตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิด แต่ถ้าต้องอาศัยเพียงองค์กรทั้งสองในการปราบปรามทั่วประเทศ ซึ่งมีกำลังเจ้าหน้าที่จำกัดนั้น คงจะเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ก็ไม่ถูกดำเนินคดี ทั้งที่พฤติกรรมเข้าข่ายเป็นผู้สนับสนุนหรือสมคบกันในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์กับผู้ต้องหา เพราะบางคดีสถานที่เกิดเหตุห่างจากสถานีตำรวจเพียง 400 เมตรเท่านั้น แต่ก็ยังเปิดให้บริการทำผิดมานานหลายปีโดยไม่ถูกจับดำเนินคดี จนชุดเฉพาะกิจกรรมการปกครอง หรือ กรมสอบสวนคดีพิเศษเข้าจับกุม

ปัจจุบันสถานการณ์การค้าประเวณีหรือการหาประโยชน์ทางเพศ ยังเกิดขึ้นหลายรูปแบบหลายท้องที่ ทั้งต่างจังหวัด และกรุงเทพมหานคร หรือบางกรณีอาจเกิดขึ้นระหว่างประเทศ ดังปรากฏข้อมูลการเข้าจับกุมของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ด้านค้าประเวณีที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2562 ที่สำคัญ ดังนี้

1.1 กรณีเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2560 แหล่งข่าวจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) เปิดเผยความคืบหน้าคดีค้ามนุษย์กรณีร้านอาหารชมดาวคาราโอเกะนำหญิงสาวชาวไทยใหญ่มาค้าประเวณีว่า หลังจากมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าวแล้ว กรมสอบสวนคดีพิเศษรับคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษในปี พ.ศ. 2559 ได้สืบสวนพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ.2560 สำหรับผู้ประกอบการถูกดำเนินคดีอาญา และได้มีการแจ้งข้อหาค้ามนุษย์ไปแล้ว ส่วนบัญชีรายชื่อที่ตรวจพบว่ามีรายชื่อเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องนั้น จากการสอบขยายผลพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้มีพยายามวิ่งเต้นและเคลียร์กับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้คดีดังกล่าวเป็นเพียงคดีการค้าประเวณี ซึ่งถือเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากคดีดังกล่าวผู้ต้องหาที่เป็นชาวไทยใหญ่ 7 รายซึ่งถูกหลอกให้ค้าประเวณียอมรับว่ามีอายุเพียง 14 และ 15 ปีเท่านั้น ไม่ใช่อายุ 19 ปี ตามคำเบิกคำให้การในชั้นศาลต่างจากที่ถูกบีบให้รับสารภาพกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่ามีอายุเพียง 14 ปี ดังนั้นจึงถือว่ามีคามผิดในหลายกรรมหลายวาระ โดยเจ้าหน้าที่รัฐทั้ง 3 นายพบว่า มีเจ้าหน้าที่ยศพันตำรวจเอก 2 นาย และ ร้อยตำรวจเอก 1 นาย เข้าไปมีส่วน

กระทำความผิด กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พิจารณาต่อไป ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้แจ้งข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 3 นาย ในฐานะความผิดเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 157 และข้อหาค้ำมนุษย์ในมาตรา 7 และมาตรา 54 ซึ่งแม้เจ้าหน้าที่จะไม่ได้เป็นผู้กระทำโดยตรง แต่พยายามช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้พ้นผิด และบีบบังคับให้มีการให้การเท็จในศาลก็จะมี ความผิดตามกฎหมายค้ำมนุษย์ด้วย"แหล่งข่าวกล่าว (โพสต์ทูเดย์, ออนไลน์, 2562)

1.2 กรณีเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2561 เวลา 15.00 น. รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ นำกำลังเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่ทหาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหมายค้นศาลอาญาเลขที่ 5/2561 เข้าตรวจค้นสถานบริการอาบอบนวดแห่งหนึ่ง เลขที่ 555 ซอยศูนย์วิจัย 4 ถนนพระราม9 แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร หลังได้รับการร้องเรียนว่าสถานบริการดังกล่าวลักลอบค้าประเวณีเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี เข้ามาแอบแฝงค้าประเวณี ที่เกิดเหตุเป็นตึกสูง 5 ชั้นมีรั้วรอบขอบชิด บริเวณชั้นล่างเปิดเป็นที่ไว้สำหรับผู้เข้ามาใช้บริการเรียกหญิงสาว มีการตกแต่งอย่างหรูหรา บริเวณชั้น 3-5 เปิดเป็นห้องพักกว่า 200 ห้อง ภายในมีเฟอร์นิเจอร์และอ่างอาบน้ำทั้งหมด ซึ่งขณะเข้าตรวจค้น มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการอยู่เป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่จึงสั่งหยุดกิจกรรมทุกอย่าง และเชิญออกนอกพื้นที่ โดยสามารถควบคุมหญิงให้บริการทั้งหมด 80 คน ทั้งหมดไม่พบบัตรประจำตัว หรือพาสปอร์ต นอกจากนี้ ยังสามารถจับกุมหัวหน้าเชียร์แขก ผู้ต้องหาตามหมายจับศาลอาญา เลขที่ 26/2561 ลงวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2561 ในฐานะความผิดข้อหาค้าประเวณี บ้านเลขที่ 210/7 ซอยนวลจิตร แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

เจ้าหน้าที่ได้ควบคุมตัวไปสอบสวน ผลจากการตรวจค้นพบว่าสถานบริการอาบอบนวดแห่งนี้จดทะเบียนประกอบกิจการถูกต้องตามกฎหมาย แต่ลักลอบค้าประเวณี หน่วยงานนี้ยังกักขัง บังคับขู่เข็ญ โดยสืบเนื่องมาจากเมื่อปีที่แล้ว จากการร้องขอของมูลนิธิพิทักษ์สตรี ให้ช่วยเหลือเหยื่อที่เป็นเด็กหญิงชาวเมียนมาร์ ถูกล่อลวงมาค้าประเวณี ล่อลวงจากประเทศไทย เพื่อไปค้าประเวณีที่ประเทศมาเลเซีย นอกจากนั้น ยังนำพาเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย เริ่มจากการนำพาเข้ามาขายบริการในการให้เปิดบริสุทธิ์ ก่อนที่จะนำมาค้าประเวณี ณ สถานอาบอบนวดซึ่งเข้าลักษณะความผิดฐานค้ำมนุษย์ อันเป็นความผิดที่กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย จากการตรวจค้นพบสถานบริการแห่งนี้ เหยื่อเป็นผู้หญิงกว่า 80 คน ที่ถูกลักลอบมาค้าประเวณีมีหลายสัญชาติ ทั้ง ไทย ลาว เมียนมาร์ ส่วนมากไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน และได้จับกุมคนดูแลแขก และเชียร์แขก พร้อมของกลาง เป็นเงินล่อซื้อจำนวนหนึ่ง และบัญชีการเข้า-ออก

เงินของสถานบริการดังกล่าว จากการพยานหลักฐานยืนยันว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีจริง นอกจากนี้ได้ประสานเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรวจสอบเส้นทางการเงิน และบัญชีการจ่ายส่วยของร้านอีกด้วย

เบื้องต้นได้แจ้งข้อหาแก่ผู้ต้องหาทั้งหมดกว่า 6 ข้อหา อาทิ ร่วมกันค้ำมนุษย์โดยการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี โดยเป็นธุระจัดหาซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจาก หรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง ร่วมกันเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี รู้เห็นการมาของคนต่างด้าวโดยผิดกฎหมาย ร่วมกันมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และข้อหาอื่นๆ ในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังออกหมายจับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าประเวณีอีก 7 ราย ในระหว่างเข้าจับกุมพบหญิงสาวจำนวนมาก มีหลากหลายอายุที่มาคอยให้บริการลูกค้า จากการตรวจสอบพบหญิงสาวทั้งหมด 97 ราย มีทั้งชาวไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และนอกจากนั้นยัง พบกลุ่มต้องสงสัยที่ไม่ทราบอายุอีก 10 ราย เนื่องจากบางรายไม่มีเอกสารประจำตัว ซึ่งอยู่ในระหว่างการคัดแยก และตรวจสอบเพิ่มเติม คาดว่าอาจจะมีหญิงสาวอายุต่ำกว่า 18 ปี และหญิงค้าประเวณีเพิ่ม ผู้ต้องหาทั้งหมดมีข้อหาเป็นธุระจัดหา ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

จากการสอบถามหญิงให้บริการบางส่วน พบว่าให้ทำงานเกินเวลาหรือถูกบังคับ ต้องรับลูกค้าได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้หากไม่ได้จะตัดเงิน โดยพฤติกรรมเหล่านี้เข้าข่ายการค้ามนุษย์ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตรวจค้นพบบัญชีการรับรองการใช้บริการ ลดราคาให้สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐบาล บางหน่วยงาน จำนวน 1 ลัง และยังมีข้อมูลในคอมพิวเตอร์อีกจำนวนหนึ่ง และยังมีห้องบางห้อง ประตูล็อก เจ้าหน้าที่จึงเปิดไปดูพบว่า มีหญิงสาวกว่า 16 ราย แอบหลบซ่อนอยู่ภายในห้องเสริมสวย ชั้น 4 ที่ถูกล็อกจากด้านนอก โดยรวมทั้งหมดมีหญิงค้าประเวณีทั้งหมด 113 ราย มีการนำเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้ามาให้แขกเปิดบริสุทธิ (ข่าวสด, ออนไลน์, 2562)

1.3 กรณีเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 เวลา 00.30 น. กรมสอบสวนคดีพิเศษ ร่วมกับผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดนครราชสีมา รองผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดนครราชสีมา ชุดปฏิบัติการกองอำนาจการรักษาคความมั่นคงภาค 4 ส่วนหน้า สนธิกำลังเจ้าหน้าที่กว่า 60 นาย เข้าตรวจค้นย่านสถานบันเทิงร้านคาราโอเกะ 11 คูหา บริเวณถนนระแงะมรรคา เขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา หลังเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งว่าร้านคาราโอเกะบริเวณดังกล่าว เปิดบริการในลักษณะค้าประเวณี และมีเด็กสาวอายุไม่ถึง 18 ปี ซึ่ขายบริการให้บริการลูกค้า เข้าข่ายค้ำมนุษย์ ซึ่งจากการตรวจค้นพบอาวุธปืนพกสั้นขนาด .38 ไม่มีทะเบียนจำนวน 1 กระบอก เจ้าหน้าที่จึงยึดไว้ตรวจสอบ

ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ควบคุมตัวสาวที่เข้าข่ายขายบริการประเวณีทั้งหมดรวม 53 คน พบว่าหญิงสาวทั้ง 53 คน เป็นสาวสัญชาติประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

(สปป.ลาว) โดยใน 53 ราย เจ้าหน้าที่ตรวจพบหญิงสาว 3 ราย คาดอายุไม่เกิน 18 ปี มีการใช้เอกสารไม่ตรงกับอายุ ซึ่งหญิงสาวทั้ง 3 คน เป็นคนในพื้นที่เวียงจันทน์ สปป.ลาว มาทำงานในร้านคาราโอเกะ การตรวจค้นในครั้งนี้ สืบเนื่องจากได้รับการประสานจากอาสาในพื้นที่ สปป.ลาว ประเทศเพื่อนบ้านว่า ได้มีหญิงสาว 3 คนดังกล่าว ได้ถูกล่อลวง เพื่อนำมาค้าประเวณีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และทราบพื้นที่เป้าหมายเหยื่อที่ถูกล่อลวงมาค้าประเวณี จึงประสานเจ้าหน้าที่ส่วนคดีข้ามนุชย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และเข้าตรวจสอบหลักฐานให้ชัดเจนก่อนเจ้าหน้าที่จะลงพื้นที่ลุยตรวจดังกล่าว

อย่างไรก็ตามพบว่าหญิงที่มาขายบริการค้าประเวณี ล้วนแต่เป็นหญิงสาวชาวลาวทั้งสิ้น หญิงสาว สปป.ลาว ทั้ง 53 คน เป็นบุคคลต่างด้าว เบื้องต้นมีเอกสารพาสปอร์ต และบางคนมีวิชาเข้ามาทำงานในประเทศไทยแต่มาทำงานผิดประเภทคือการค้าประเวณี ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่ขั้นตอนการขັดแยก ต้องใช้เวลา และมีรายละเอียดซึ่งการตรวจสอบอาทิ กรณีหญิงสาวต่างด้าวอายุเกิน 18 ปี ยินยอมหรือถูกบังคับให้ค้าประเวณีหรือไม่ และกรณีเด็กสาวอายุไม่ถึง 18 ปี ไม่ว่าจะยินยอม หรือถูกบังคับประเวณี ถือว่า เข้าข่ายการค้ามนุษย์ สำหรับหญิงสาวอายุไม่เกิน 18 ปี จะถูกส่งดูแลที่บ้านพักและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้สหวิชาชีพในการฟูฟุ้นจิตใจ และจะได้รับสิทธิในการคุ้มครองตามกฎหมายกำหนด และตรวจสอบว่าจะเข้าข่ายความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน และ พระราชบัญญัติการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 หากผิดก็ต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายต่อไป (ข่าวสด, ออนไลน์, 2562)

เมื่อพิจารณาการค้าประเวณีที่เกิดขึ้น จะพบว่าเหยื่อค้ามนุษย์หรือผู้เสียหายส่วนใหญ่จะเป็นคนต่างด้าวสัญชาติลาวมากที่สุด และสัญชาติเมียนมาร์ กัมพูชา ตามลำดับ สาเหตุที่หญิงต่างด้าวสัญชาติลาว มีการค้าประเวณีประเทศไทยมากที่สุด เพราะมีผิวพรรณขาว หน้าตาดี ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารคนไทยเข้าใจได้ไม่ยาก เป็นกลุ่มที่อ่อนโยน พุคน้อย เป็นที่ต้องการของผู้ใช้บริการ จึงถูกขบวนการค้ามนุษย์หลอกมาขายบริการทางเพศจำนวนมาก ส่วนหญิงไทยที่ค้าประเวณีหากให้บริการในประเทศไทยส่วนมากจะเป็นไปโดยความสมัครใจ แต่ถ้าไปค้าประเวณีต่างประเทศมีจำนวนไม่น้อยที่ถูกหลอกไปขายบริการ แต่การค้าประเวณีที่เกิดขึ้นในไทยส่วนหนึ่งก็เกิดจากความสมัครใจของหญิงต่างด้าว ทั้งที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือเกิน 18 ปี ก็ตาม เพราะมีความจำเป็นเรื่องฐานะความเป็นอยู่ในประเทศของตนเอง ครอบครัวต้องใช้ชีวิตอย่างลำบาก และได้เห็นว่าเป็นเพื่อนบ้านคนที่เข้ามาขายบริการทางเพศในไทย มีรายได้ดีส่งเงินไปให้พ่อแม่ และครอบครัวได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และเห็นว่าการขายบริการทางเพศไม่ใช่เรื่องเสียหาย อีกทั้งผู้เสียหายกลุ่มนี้ทราบดีว่าถ้าอายุต่ำกว่า 18 ปี มาค้าประเวณีในไทยจะได้ผลตอบแทนสูง และถ้าพลาดถูกเจ้าหน้าที่จับกุมตนเองก็จะไม่ถูกดำเนินคดี เพราะทราบดีว่าถ้าอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับ

การคุ้มครองเยียวยาจากรัฐบาลไทย จึงเป็นช่องว่างของผู้ที่ต้องการมาขายบริการทางเพศโดยตัว
 เหยื่อเอง หรือเป็นความยินยอมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองของเหยื่อ

การค้าประเวณีในประเทศไทยเพิ่มขึ้น มีการกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์
 โดยเฉพาะในรูปแบบการค้าประเวณีเด็กหญิง 3 ระดับ คือ พื้นที่สีแดง มีความเสี่ยงระดับสูง 15
 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี เชียงราย เชียงใหม่ นครปฐม นครราชสีมา ปทุมธานี ภูเก็ต ระนอง
 สกลนคร สงขลา สมุทรปราการ สมุทรสาคร หนองคาย และอุดรธานี พื้นที่สีเหลือง มีความเสี่ยง
 ระดับปานกลาง 35 จังหวัด และสีเขียว มีความเสี่ยงน้อยมาก 26 จังหวัด ส่วนหญิงขายบริการเป็น
 หญิงไทย ร้อยละ 80 หญิงสาว สปป.ลาว ร้อยละ 10 หญิงสาวยูกันดา ร้อยละ 3 หญิงสาวจีน ร้อยละ
 2 และหญิงสาวประเทศอื่นๆ ร้อยละ 5 ส่วนการจับกุมคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยเฉพาะการค้า
 ประเวณี ในปี พ.ศ.2557 จำนวน 222 คดี ปี พ.ศ.2558 จำนวน 247 คดี ปี พ.ศ.2559 จำนวน 246 คดี
 ปี พ.ศ.2560 จำนวน 283 คดี และตั้งแต่ มกราคม-มีนาคม 2561 จำนวน 29 คดี และคดีเกี่ยวกับค้า
 มนุษย์ มีรางวัลนำจับให้กับผู้จับกุม หรือผู้ชี้เบาะแสรายละ 1 แสนบาท จากกองทุนป้องกันและ
 ปราบปรามการค้ามนุษย์ จำนวน 25 ราย ในจำนวนนี้มีคดีเกี่ยวกับค้าประเวณีต่างประเทศ 9 ราย
 (ไทยรัฐ, ออนไลน์, 2562)

ผลการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์รูปแบบการค้าประเวณีข้างต้น สอดคล้องกับ
 สถิติการดำเนินคดีค้ามนุษย์ ปี 2561 ของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายยุทธศาสตร์และฐานข้อมูลคดี
 ค้ามนุษย์ สำนักงานคดีค้ามนุษย์สำนักงานอัยการสูงสุด ณ วันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2561 พบว่า
 รูปแบบการค้าประเวณีมี จำนวน 174 คดี ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่สูงและมีเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจาก
 จำนวนคดีดังกล่าวนับพันคน ข้อมูลดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่ว่า ปัจจุบันพบ
 การค้ามนุษย์รูปแบบการค้าประเวณีเกิดขึ้นมากกว่ารูปแบบอื่น เนื่องจากกฎหมายให้ความคุ้มครอง
 ผู้ค้าที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือถูกบังคับให้ค้าประเวณี ผู้กระทำความผิดจึงไม่กังวลว่าจะถูกดำเนินคดี
 หรือไม่ เพราะผลตอบแทนที่ได้รับสูงกว่าการไปประกอบอาชีพอื่น และตัวเหยื่อผู้เสียหายจำนวน
 มากก็สมัครใจที่จะขายบริการทางเพศมากขึ้นเพราะรายได้ดีเช่นกัน นอกจากนี้ผู้ขายบริการทางเพศ
 ที่อยู่ในฐานะผู้เสียหายตามกฎหมาย ยังได้รับได้รับการคุ้มครองดูแลจากภาครัฐ เป็นอย่างดี สถิติการ
 จับกุมดำเนินคดีผู้กระทำความผิดด้านการค้าประเวณีจึงยังคงมีจำนวนมาก

2. รูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

สถานการณ์การค้ามนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการยังคงเกิดขึ้นอย่าง
 ต่อเนื่อง เพราะประเทศไทยมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องอาศัยแรงงานเข้าสู่ระบบ
 จำนวนมาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่องภาคการประมงยังขาดแคลน
 แรงงานจำนวนมาก แต่เนื่องจากคนไทยไม่นิยมประกอบอาชีพแรงงานที่ยากลำบากหรืออยู่ใน

สิ่งแวดลอมที่สกปรกเช่นการประมง จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสู่ระบบ ไม่ว่าจะเป็นแรงงานภาคการประมง หรือโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกัน โดยแรงงานต่างด้าวส่วนหนึ่งเข้าสู่ระบบถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีแรงงานจำนวนมากที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบอย่างถูกต้อง เพราะมีขบวนการจัดหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวนมากเนื่องจากได้ผลตอบแทนสูง วิธีการส่งแรงงานจะอยู่ในรูปของการ โทรศัพท์ติดต่อระหว่างผู้ควบคุมเรือกับ นายหน้าค้าแรงงาน ซึ่งนายหน้าค้าแรงงานจะมีขบวนการหลายทอดหลายต่อเริ่มตั้งแต่นายหน้า นกต่อ นายหน้าพักแรงงาน และนายหน้าท่าเรือ

องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ปราบปรามโดยตรง คือ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ปคม.) เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เกิดเหตุ ชุดเฉพาะกิจกรรมการปกครอง กองคดีการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นองค์กรหลักที่ทำการป้องกันปราบปราม โดยตำรวจท้องที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีโดยตรง กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีการค้ำมนุษย์ ชุดเฉพาะกิจกรรมการปกครอง เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ตรวจจับ และกองคดีการค้ำมนุษย์กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนจับกุมสอบสวนเฉพาะที่เป็นคดีพิเศษเท่านั้น

ผลการปราบปรามจากองค์กรที่เกี่ยวข้องยังไม่ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง เนื่องจากยังมี การบังคับใช้แรงงานหรือบริการเกิดขึ้น สาเหตุหนึ่งเนื่องจากความลำบากยากแ้งของผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในวัฏจักรการค้าแรงงานหรือบริการ ส่วนหนึ่งเข้าระบบโดยถูกกฎหมาย แต่มีอีกส่วนหนึ่งที่เข้าระบบอย่างผิดกฎหมาย โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ และชาวกัมพูชา เนื่องจากแรงงานเหล่านี้มีความเป็นอยู่ลำบากในประเทศตนเอง อีกทั้งรูปร่างหน้าตาไม่สวยงามเหมือนต่างด้าวชาวลาวหรือชนกลุ่มน้อยในประเทศเมียนมาร์ จึงไม่ได้เข้าสู่การ ขายบริการทางเพศ เนื่องจากไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้า จึงจำเป็นต้องมาเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมทั้งประมง หรืออุตสาหกรรมโรงงาน เป็นต้น เครือข่ายของขบวนการค้ำมนุษย์ด้านแรงงานมีความเชื่อมโยงหลายมิติ ทำให้การปราบปรามยากลำบากอีกทั้งเจ้าหน้าที่ ที่มีอำนาจ โดยเฉพาะช่องทางเข้าประเทศไทยแนวชายแดนทั้งบนบกและทางทะเล บางคน หรือบางหน่วยงานเข้าไปอำนวยความสะดวกให้ขบวนการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน จึงมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยแบบผิดกฎหมายจำนวนมาก แล้วมาถูกบังคับใช้แรงงานจนต้องตกเป็นผู้เสียหาย หรือเหยื่อการค้ำมนุษย์

ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลการจับกุมขององค์กรบังคับใช้กฎหมาย เรื่องการบังคับใช้แรงงานหรือบริการผิดกฎหมาย ดังนี้

2.1 กรณีเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2561 กรมสอบสวนคดีพิเศษ สนธิกำลังกับตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และตำรวจในพื้นที่ เข้าทำการจับกุมตัวผู้ต้องหา 2 ราย ซึ่งทั้งคู่เป็นสามีภรรยา กัน ภายในบ้านพักที่ ตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยสืบเนื่องจากเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2560 หญิงชาวเมียนมาร์ 2 ราย ได้ไปขอความช่วยเหลือจากหญิงชาวเมียนมาร์ ซึ่งเข้ามาอยู่ในไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2550 และปัจจุบันทำงานเป็นแม่บ้านที่โรงแรมแห่งหนึ่งใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยนางมาได้โทรศัพท์ขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา จากนั้นทางมูลนิธิ จึงมีหนังสือถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อขอความช่วยเหลือกรณีแรงงานสัญชาติเมียนมาร์ 11 ราย ถูกหลอกลวงมาค้าแรงงานใน ตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยถูกหลอกให้ไปทำงานบนเรือประมงในแพปลา และเป็นแม่บ้าน รวมทั้งมีการข่มขู่จะฆ่าหากไม่ทำงานตามที่สั่ง ซึ่งการถูกกระทำดังกล่าวอาจตกเป็น ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ต่อมากรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนขยายผล โดยพบพฤติการณ์การกระทำความผิด คือเมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560 ชายชาวเมียนมาร์ กับครอบครัว ได้ถูกผู้ต้องหาชักชวนให้เดินทางจากเมืองเย ประเทศเมียนมาร์ เพื่อเข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยบอกว่าผู้ชายจะให้ทำงานขายสินค้าเครื่องใช้ต่างๆ บริเวณท่าเรือและบนเรือประมง ส่วนผู้หญิงจะให้ทำงานคัดแยกปลา และตัดปลาหมึกบนแพปลา มีรายได้ตกวันละ 300-400 บาท กลุ่มผู้เสียหายจึงตกลงเดินทางมากับผู้ต้องหาโดยเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวใหญ่ รวมทั้งสิ้น 11 คน โดยรถตู้ข้ามชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทางด่านสิงขรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จุดหมายมาที่ ตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อมาถึงกลุ่มผู้เสียหายได้ถูกพาไปติดต่อกับเข้าพักที่บ้านเช่า จากนั้นกลุ่มผู้เสียหายได้ถูกบังคับให้ไปทำงานบนเรือประมง, ในแพปลา และทำงานบ้าน

โดยทั้งหมดถูกบังคับข่มขู่ ถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกข่มขู่ว่าจะฆ่า จนทำให้เกิดความกลัว ผู้เสียหายบางรายไม่มีเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือเดินทาง ใบอนุญาตทำงาน และบัตรประจำตัว จึงทำให้กลัวว่าหากไม่เชื่อฟังคำสั่ง ก็อาจจะโดนแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาจับกุม ขณะที่ผู้เสียหายบางรายที่มีหนังสือเดินทาง ก็ถูกยึดหนังสือเดินทางไว้เพื่อป้องกันการหลบหนี และกลุ่มผู้เสียหายยังถูกแจ้งด้วยว่า มีหนี้สินที่ต้องชดใช้เป็นค่าเดินทางจากเมียนมาร์เข้ามายังประเทศไทย ซึ่งเป็นเงินจำนวนที่สูงกว่าความเป็นจริง และเมื่อผู้เสียหายไม่มีเงินมาชดใช้ ก็ถูกบังคับให้ทำงาน ซึ่งผู้เสียหายบางรายถูกหักค่าจ้างจนเหลือค่าจ้างเพียงไม่กี่บาท ขณะที่ผู้เสียหายบางรายไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนแต่อย่างใด นอกจากนี้ผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงชาวเมียนมาร์รายหนึ่งยังถูกบังคับให้แต่งงานกับลูกเรือประมงชาวเมียนมาร์ เพื่อให้ลูกเรือดังกล่าวมาทำงานใช้หนี้แทน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ และต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย (ข่าวสด, ออนไลน์, 2562)

2.2 กรณีเมื่อวันที่ วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2562 จเรตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์เด็กสตรี ครอบครัว สั่งการให้ผู้กำกับการสืบสวน 1 กองบังคับการสืบสวนตำรวจสืบสวนภูธรภาค 9 เป็นหัวหน้าชุด ร่วมกับเจ้าหน้าที่กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน 437 ชุดสืบสวนภาค 9 ชุดสืบสวนภาค 8 และตำรวจสถานีตำรวจภูธรคอหงส์ จับกุมผู้ต้องหา ที่บ้านพักในพื้นที่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หลังสืบทราบว่ามีพฤติกรรมเป็นนายหน้าเครือข่ายค้ายาเสพติดและลักลอบขนแรงงานต่างด้าวไปยังประเทศที่ 3 โดยใช้ไทยเป็นทางผ่าน และเป็นหนึ่งในนายหน้าคนสำคัญ ที่ทำหน้าที่ส่งแรงงานเถื่อนข้ามแดนไปยังประเทศมาเลเซีย เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมเปิดเผยว่าที่จับกุมผู้ต้องหา มาจากการขยายผลคดีจับกุมแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ 15 คน ที่ขนมากับรถยนต์กระบะและถูกเจ้าหน้าที่สกัดจับได้บนถนนลพบุรีราเมศวร์ หมู่ 7 ตำบลท่าช้าง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา เมื่อเวลา 02.00 วันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2562 และจับกุมผู้ต้องหาคนขับ และซ่อนแผนจับกุมนายหน้าที่ติดสินบน 1 แสนบาทแลกกับการไม่จับกุม ทั้งสองคนเป็นชาวจังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นน้ำกับหลาน รายงานข่าวว่าผู้ต้องหาจะทำหน้าที่รับแรงงานเถื่อนซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมาร์ที่ถูกส่งมาพักไว้ในพื้นที่ อำเภอหาดใหญ่ ตามจุดนัดหมาย และจะขนไปส่งต่อยังปลายทางที่ อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ก่อนที่จะลักลอบข้ามแดนไปยังประเทศมาเลเซีย จากการตรวจสอบประวัติ พบมีหมายจับของศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1 หมายจับ ในข้อหา“ค้ายาเสพติดกึ่งขบวนการค้ายาและข้อหาอื่น ๆ” และข้อหา “มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ผู้ต้องหารับสารภาพและยังให้การซัดทอดไปยังเครือข่ายค้าแรงงานเถื่อนข้ามชาติคนอื่น ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะทำการขยายผลติดตามจับกุมต่อไป เบื้องต้นควบคุมส่งไปยัง สถานีตำรวจภูธรบางสะพาน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ถูกออกหมายจับเพื่อดำเนินคดีต่อไป (ข่าวสด, ออนไลน์, 2562)

2.3 กรณีเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ.2562 ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แกลงข่าวการจับกุมเครือข่ายค้ายาเสพติดนายหน้าโหดบังคับค้าแรงงานสัญชาติเมียนมาร์ สามารถจับกุมผู้ต้องหารวม 7 คน โดยผู้ต้องหาที่ 1-5 มีความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดฐานค้ายาเสพติดโดยการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตามและได้ลงมือกระทำความผิดตามที่ตกลงกันได้ โดยร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป เพื่อให้ผู้เสียหายที่ถูกพาเข้ามาในราชอาณาจักรตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย,มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ , ร่วมกันให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นการจับกุม สำหรับผู้ต้องหาคนที่ 6-7 มีความผิดฐานร่วมกันให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้นหรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นการจับกุม

สืบเนื่องจากระหว่างเดือน สิงหาคม พ.ศ.2560 - กันยายน พ.ศ.2560 ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นแรงงานสัญชาติเมียนมาร์ จำนวน 9 ราย ได้ถูกกลุ่มผู้ต้องหา มีทั้งสัญชาติเมียนมาร์และไทย ร่วมกันหลอกลวงมาทำงานที่ประเทศไทย โดยผู้เสียหายหลงเชื่อจึงได้จ่ายเงินจำนวน 20,000-25,000 บาทต่อรายให้กับกลุ่มผู้ต้องหา จากนั้นได้เดินทางมายังประเทศไทย แต่ไม่ได้ไปทำงานตามที่ได้ตกลงไว้ และถูกบังคับให้ไปทำงานตัดอ้อย อีกทั้งยังถูกบังคับ ชูเชิญ และกักขังไม่ให้ออกนอกสถานที่ ผู้เสียหายทนไม่ได้จึงหลบหนีออกมาเพื่อขอความช่วยเหลือจากสถานทูตเมียนมาร์ประจำประเทศไทย ต่อมาสถานทูตฯ ได้ประสานให้กองกำกับการ 2 กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ ร่วมกันเข้าช่วยเหลือผู้เสียหายทั้ง 9 ราย และได้มีการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ร่วมกับเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้เสียหายจำนวน 9 ราย เป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ จึงได้เข้ารับการคุ้มครองชั่วคราวที่ สถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2560 ต่อมาเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 เจ้าหน้าที่ขยายผลขบวนการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง (passport) และ เอกสารการทำงานของแรงงานต่างด้าว โดยได้เข้าตรวจค้นที่บริษัทแห่งหนึ่ง ซอยแจ้งวัฒนะ 6 แยก 1-2 แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบริษัทที่นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศไทย และได้จับกุมตัวผู้ต้องหาดังกล่าว พร้อมของกลางพาสปอร์ตต่างประเทศ กว่า 500 เล่ม และตรวจพบประทับหน่วยราชการและเอกสารอื่นๆ เป็นจำนวนมาก (กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์, 2562)

จากกรณีตัวอย่างพบว่าแรงงานต่างด้าวที่ถูกบังคับใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมายส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคนสัญชาติเมียนมาร์ เนื่องจากประเทศเมียนมาร์มีพื้นที่ติดชายทะเลเหมือนประเทศไทย อีกทั้งคนเมียนมาร์ มีความอดทนต่อการทำงานในภาคอุตสาหกรรมมากกว่าคนสัญชาติอื่น การจับกุมผู้กระทำความผิดด้านการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ สอดคล้องกับสถิติการดำเนินคดีค้ำมนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการเมื่อปี 2561 สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายยุทธศาสตร์ และฐานข้อมูลคดีค้ำมนุษย์ สำนักงานคดีค้ำมนุษย์ พบว่ามีการดำเนินคดีการบังคับใช้แรงงานไม่เกี่ยวกับประมง 18 คดี การบังคับใช้แรงงานเกี่ยวกับประมง 9 คดี และการบังคับใช้แรงงานในอุตสาหกรรม 1 คดี และการอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน 1 คดี รวมทั้งสิ้น 29 คดี

3.รูปแบบการเอาคนลงเป็นทาส

สถานการณ์การเอาคนลงเป็นทาสในปัจจุบันยังคงเกิดขึ้นบ้าง แต่เกิดขึ้นน้อยกว่ารูปแบบการค้าประเวณีและการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ แต่ยังคงสะท้อนให้เห็นว่ามีการใช้แรงงานทาส ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมาก เพราะทุกคนในโลกนี้ล้วนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันและติดตัวมาตั้งแต่เกิด การกำหนดสถานะหรือเงื่อนไขที่บุคคลหนึ่งมีอยู่เหนือบุคคลอื่นโดยมีการใช้อำนาจทุกอย่างอันพึงมีในฐานะเป็นเจ้าของ มนุษย์ไม่อาจเป็นเจ้าของกันได้

เนื่องจากคำว่า “เจ้าของ” ใช้เฉพาะทรัพย์สินเท่านั้น ในสมัยก่อนใครเป็นหนี้ต้องเอาตัวลงเป็นทาส เพื่อชดใช้หนี้ดังกล่าว นอกจากนี้การเอาคนลงเป็นทาสยังรวมถึงการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากแรงงานเด็ก

องค์กรหลักที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการกระทำความผิดรูปแบบการเอาคนลงเป็นทาส คือ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ กองคดีการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เกิดเหตุ

การจับกุมคดีความผิดเอาคนลงเป็นทาสที่เกิดขึ้นในไทยที่สำคัญคือ

3.1 กรณี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2560 เวลา 13.30 น. ชั้น 4 ศูนย์ราชการ อาคารบี อดีตตำรวจสันติบาล พาผู้เสียหายจำนวน 4 คน เป็นผู้ใหญ่ 2 คน เด็กชายอายุ 9 ขวบ และเด็กหญิงอายุ 11 ขวบ หลังมีชาวญี่ปุ่นใช้เฟซบุ๊กชื่อ “Akihito Loki Tomikawa” โปสต์ภาพเด็กชายมาขายดอกไม้ ขณะรับประทานอาหารที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ และเป็นการบังคับเด็กให้มาขาย หม่อมญี่ปุ่น โปสต์แฉ ใช้แรงงานเด็ก เป็นเรื่องน่าอาย ด้านนางทราย เผยว่าตนมีอาชีพขายดอกไม้ประดิษฐ์มานานกว่า 20 ปี แล้ว ปกติลูกชายจะมาช่วยขายดอกไม้เป็นประจำอยู่แล้ว ตามห้างสรรพสินค้า และ โรงพยาบาลต่างๆ เพื่อช่วยเหลือครอบครัว แต่ในวันเกิดเหตุ ลูกชายได้ไปขายให้กับชาวญี่ปุ่นคนหนึ่ง และถามหาพ่อแม่ พร้อมมอบขนมให้ แต่กลับไปโปสต์เฟซบุ๊กในลักษณะถูกบังคับขู่เข็ญ ทำให้สร้างหาเสียหายแก่ครอบครัว โดยเฉพาะขณะนี้ลูกชายไม่กล้าไปโรงเรียน เนื่องจากถูกเพื่อนล้อเลียน ต้องตอบคำถามจากครู และครอบครัวไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เพราะถูกมองว่าเป็นขบวนการค้ามนุษย์ “ส่วนกรณีที่นาย Akihito ระบุว่าถ้าลูกชายขายดอกไม้ไม่หมดจะไม่ได้กลับบ้านนั้น ยืนยันว่าไม่เป็นความจริง เนื่องจากลูกชายได้บอกไปเพียงว่าจะต้องขายให้หมดก่อน ถึงจะได้รับประทานอาหาร เพราะเมื่อขายเสร็จทางครอบครัวก็จะรับประทานอาหารพร้อมกันตามปกติอยู่แล้ว และไม่ได้มีการบังคับให้ออกมาขายแต่อย่างใด ขอให้ช่วยลบโปสต์ดังกล่าว และแก้ไขข้อเท็จจริงพร้อมขอโทษครอบครัว เพื่อไม่ให้เป็นความเข้าใจผิดในสังคม และส่งผลต่อชื่อเสียงของประเทศไทยในการปรับอันดับค้ามนุษย์ (Tear) ของประเทศไทยด้วย” กรณีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการตรวจสอบเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย (ไทยรัฐ, ออนไลน์, 2562)

3.2 กรณี เมื่อเวลาวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ที่กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ (191) เปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 เวลา 14.00 น. ผู้กำกับการสายตรวจพร้อมสารวัตรงานสายตรวจ และเจ้าหน้าที่สายตรวจ 191 ร่วมกันจับกุมหญิงสัญชาติกัมพูชา อายุ 37 ปี พร้อมของกลางธนบัตรฉบับละ 20 บาท จำนวน 1 ฉบับ โดยจับกุมได้ที่บริเวณตลาดนัด ซอยรามอินทรา 21 ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ สืบเนื่องจาก

ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่สืบสวนปรัมปราบผู้กระทำความผิดในลักษณะเป็นการค้ำมนุษย์ โดยใช้เด็กขอทานเพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเอง ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจากพลเมืองชื่อว่าได้มีหญิงสาวซึ่งมีพฤติกรรม นำเด็กมานั่งขอทานที่บริเวณตลาดนัดดังกล่าว พร้อมกับเด็กผู้หญิงอายุประมาณ 3 ขวบ อีก 1 คน ซึ่งประชาชนที่ผ่านไปมาได้บริจาคเงินให้กับเด็กด้วยความสงสาร

ชุดจับกุมลงพื้นที่และได้พบหญิงสาวคนเดิมอุ้มเด็กหญิงมาบริเวณตลาดนัด เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เฝ้าสังเกตการณ์ ก่อนนำธนบัตรจำนวน 20 บาท ไปลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจนครบาลบางเขน จากนั้นเจ้าหน้าที่จึงได้ให้สายลับนำเงินไปเพื่อส่งมอบให้เด็กที่นั่งขอทาน ต่อมาเด็กคนดังกล่าวได้ส่งมอบธนบัตรให้แก่หญิงสาวสัญชาติกัมพูชา จึงเข้าทำการจับกุมพร้อมควบคุมตัวมาสอบสวน จากการสอบสวนผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่า ได้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมานานแล้ว โดยนำมาขอทานที่ตลาดเกือบทุกวัน มีรายได้เฉลี่ยวันละ 500 บาท และเด็กดังกล่าวก็เป็นลูกของตนเอง แต่ทางเจ้าที่ยังไม่ปักใจเชื่อ จึงได้ประสานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มารับตัวเด็กเพื่อไปดูแล และเปรียบเทียบคดีเอ็นเอ เพื่อยืนยันพ่อแม่ที่แท้จริงอีกครั้ง

จากข้อมูลทราบว่า มีเด็กหายนับร้อยรายต่อปี เด็กต้องทนทุกข์ทรมานนั่งตากแดดตากฝนด้วยความไม่รู้เดียงสา นอกจากนี้เท่าที่จับกุมที่ผ่านมากกว่า 10 ราย เมื่อตรวจดีเอ็นเอแล้วก็พบว่าครั้งหนึ่งไม่ใช่ลูกของตนเอง ซึ่งไม่รู้ไปนำเด็กมาจากไหน เบื้องต้นได้แจ้งข้อกล่าวหา 3 ข้อหา คือ 1. ค้ำมนุษย์ โดยแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากการนำบุคคลมาขอทาน (ตามพระราชบัญญัติปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551) 2. ขอทานโดยไม่ได้รับอนุญาต แสวงหาประโยชน์จากผู้ทำการขอทาน โดยการ ใช้ จ้างวาน สนับสนุน ยุยง ส่งเสริมให้ผู้อื่นขอทาน (ตามพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2559) และ 3. เป็นบุคคลต่างด้าว(กัมพูชา)หลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต (ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522) นำตัวส่งพนักงานสอบสวนสน.บางเขนดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป (ข่าวสด, ออนไลน์, 2562)

3.3 กรณีเมื่อวันที่ เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2561 ตำรวจท่องเที่ยว สนธิกำลังตำรวจภาค 9 ปิดล้อมตรวจค้นร้านรับแลกเงินตราหลายแห่งใน ตลาดโลก จ.นครราชสีมา หลังพบความเชื่อมโยงขบวนการค้ำมนุษย์ชาวโรฮีนจา โดยปิดล้อมตรวจค้น 5 จุดสำคัญในพื้นที่สุโขทัย-ลก ซึ่งเป็นร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตรา หลังพบโยงขบวนการค้ำมนุษย์ เข้าตรวจค้นร้านรับโอนเงินซึ่งตั้งอยู่ในตลาด โกลก ชี้เอกสารการ โอนเงินบัญชีลูกค้าย้อนหลังตั้งแต่ต้นปี เพื่อทำการตรวจสอบการทำธุรกรรมทางการเงิน การ โอนเงิน และรับแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งชุดสืบสวนพบความเชื่อมโยงของขบวนการดังกล่าว ว่ามีการใช้สถานที่ดังกล่าวแลกเงินจากสกุลริงกิตเป็นเงินบาท เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำรูปหญิงสาวที่เป็นผู้ต้องหาขบวนการค้ำ “ค้ำมนุษย์” มาให้เจ้าของร้านรับ

แลกเปลี่ยนยืนยันว่าเป็นลูกค้าใหม่เพิ่งมาใช้บริการได้ไม่ถึงปี โดยโอนเงินมากที่สุด 1-2 แสนบาท ต่อวัน บางวันใช้บริการมากกว่า 3 ครั้ง แนวทางสืบสวนพบว่าขบวนการนี้ทำมาตั้งแต่ปี 2555 มีคดีเกิดขึ้นมากกว่า 57 คดี ในอดีตจะมีการขนชาวโรฮิงจามาทางเรือหรือรถบัส แต่ปัจจุบันปรับเปลี่ยนขนแรงงาน ซึ่งเป็นพม่าพุทธ หรือพม่าชาว มินายหน้ากลุ่มต้นทางที่ประเทศพม่า 5 กลุ่ม กลางทางในไทยมีมากกว่า 50 ราย และปลายทางมาเลเซียมี 3 กลุ่ม

ส่วนหนึ่งมาจากการปราบปรามที่เข้มงวดทำให้จำนวนการลักลอบลดลงเห็นได้ชัด ขบวนการค้ามนุษย์ ถึงกับต้องปรับกลยุทธ์จากขนส่งคราวละ 400 คนเหลือรอบละไม่เกิน 3 คน และทางการมาเลเซียได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยการใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน เอเยนต์ จะรวบรวมชาวพม่ามาที่เกาะสอง จากนั้นเข้าชายแดนทาง จังหวัดระนอง จังหวัดตาก จังหวัด กาญจนบุรี ก่อนขึ้นรถทัวร์ มาที่จังหวัดชุมพร ไปจังหวัดพัทลุง หรือ อำเภอลาดใหญ่ จังหวัด สงขลา พาเข้าทางเส้นทางชายแดนไทยที่ด่านสะเดาหรือสุโขทัย-ลก ค้ารวจประสานข้อมูล สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) ขยายผลเส้นทางการเงินของกลุ่ม ผู้ต้องหาในคดีค้ามนุษย์ โดยผู้ต้องหาในขบวนการที่ถูกจับกุมก่อนหน้านี้ให้การรับว่าได้ใช้พื้นที่ ในตลาดโลก เป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเงินตราโอนเงินให้กับขบวนการค้ามนุษย์ทั้งหมด นำมาสู่การตรวจค้น ตรวจสอบความเชื่อมโยงรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทางด้านการเงิน หาหลักฐานใช้จัดการนายทุนค้ามนุษย์ (ไทยรัฐ, ออนไลน์, 2562)

สถิติการดำเนินคดีค้ามนุษย์รูปแบบเอาคนลงเป็นทาสเมื่อปี 2561 ของสำนักงาน อัยการสูงสุดพบที่มีการดำเนินคดีทั้งสิ้น 7 คดี เหตุที่พบว่าถูกเอามาเป็นทาสมีสัญญาคุ้มครอง และชาวโรฮิงจา

4. รูปแบบการตัดอวัยวะเพื่อการค้า

สถานการณ์การตัดอวัยวะเพื่อการค้าในปัจจุบันยังไม่เกิดขึ้น โดยที่ผ่านมาก็เกิดขึ้นน้อย มากแทบจะไม่มีให้เห็น ส่วนที่เคยเกิดมานานแล้วกรณี โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัด สมุทรปราการ ก็ไม่เข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ จึงไม่มีการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีจาก องค์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ สอดคล้องกับสถิติจำนวนคดีการค้ามนุษย์ ปี พ.ศ. 2561 ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ไม่พบการดำเนินคดีแต่อย่างใด

5. รูปแบบการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก และรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น

สถานการณ์การค้ามนุษย์โดยการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามกปัจจุบัน ยังมีเกิดขึ้น บ้างแต่ส่วนใหญ่แล้วจะถูกดำเนินคดีเรื่องการตรวจจับคดีทรัพย์สินทางปัญญา และขยายผล พฤติกรรมแห่งคดีมาเป็นคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ ส่วนการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น

ที่ผ่านมาเกิดขึ้นน้อยมาก หรือบางปีไม่เกิดขึ้นเลย จากสถิติของสำนักงานอัยการสูงสุด ปี พ.ศ. 2561 พบว่าการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามกเกิดขึ้นเพียง 8 คดี เหตุที่ผู้เสียหายมิได้หลายสัญชาติ เพราะส่วนใหญ่เหยื่อจะถูกหลอกจากหญิงสาวที่หน้าตาดี หรือบางครั้งก็เป็นความสมัครใจจากตัวเหยื่อเอง ส่วนการแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นเกิดขึ้นเพียง 1 คดี เท่านั้น

องค์กรที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามด้านการการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก คือ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม (กรณีไม่ใช่ความผิดฐานค้ำมนุษย์) กรมสอบสวนคดีพิเศษ ส่วนองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันปราบปรามด้านการแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นคือ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กรมสอบสวนคดีพิเศษ

กฎหมายที่ใช้ดำเนินการกับผู้กระทำผิด คือ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

6. รูปแบบการนำคนมาขอทาน

สถานการณ์การนำคนมาขอทานยังคงเกิดขึ้นอยู่ในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร และเมืองท่องเที่ยวสำคัญ เช่น พัทยา เชียงใหม่ ภูเก็ต เป็นต้น สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่า การขอทานมีการกระทำเป็นขบวนการกระจายอยู่หลายพื้นที่ โดยพักอาศัยอยู่ที่เดียวกันกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพอื่น เช่น จังหวัดสมุทรปราการที่พบว่ามีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่จำนวนมาก

ผลการจับกุมการนำคนมาขอทานที่สำคัญโดยองค์กรบังคับใช้กฎหมาย มีดังนี้

6.1 เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2560 รองผู้อำนวยการกองคดีการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) กล่าวถึงการดำเนินคดีกับขบวนการค้ำมนุษย์ในรูปแบบแก๊งขอทานว่า ปัจจุบันขอทานในจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและกรุงเทพมหานคร ไม่ใช่คนไทยแต่เป็นขอทานที่นำเข้ามาจากประเทศกัมพูชา โดยเป็นการนำเข้าขอทานของขบวนการค้ำมนุษย์ ที่ผ่านมาดีเอสไอปฏิบัติการกวาดล้างร่วมกับสถานีตำรวจภูธรพัทยา และรับเป็นคดีพิเศษ 1 เรื่อง ในส่วนของผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กชาวกัมพูชาที่ถูกนำเข้ามาบังคับขอทาน ระหว่างรอขั้นตอนการส่งตัวกลับประเทศต้นทางได้ถูกส่งตัวไปดูแลที่บ้านภูมิเวช และอีกส่วนหนึ่งอยู่ในความดูแลของเอ็นจีโอ กัมพูชา ผลการสอบสวนพบว่า เด็กชาวกัมพูชาจะถูกซื้อหรือเช่ามาจากพ่อแม่ ในกรณีที่เช่าตัวมาเป็นขอทานขบวนการค้ำมนุษย์จะจ่ายค่าเช่าให้พ่อแม่เด็กเป็นรายเดือน โดยเด็กจะถูกนำมาปล่อยในจุดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และเด็กเหล่านี้จะเข้าไปรบกวนนักท่องเที่ยวเพื่อขอทาน หรือขอให้ช่วยซื้อสินค้า ซึ่งเด็กจะไม่ได้รับส่วนแบ่งจากเงิน

ขอทานเพราะนายหน้าได้จ่ายเงินค่าเช่าให้กับพ่อแม่ของเด็กแล้ว รองผู้อำนวยการกองคดีการค้ามนุษย์ กล่าวอีกว่า หลังจากการกวาดล้างแก๊งขอทานในเมืองพัทยา ขบวนการขอทานทั้งเด็กและคนพิการได้กระเจิงออกจากพัทยา ทำให้สถานการณ์ในเมืองพัทยาเบาบางลง แต่ยังคงพบปัญหาในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ในกรุงเทพฯ ย่านนา จังหัดภูเก็ต และจังหวัดสมุทรปราการ ย่านสำโรง โดยแก๊งขอทานจะถูกนำตัวมาส่งในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อขอทานตามร้านอาหารหรือผับบาร์ต่าง ๆ ข้อมูลจากการสืบสวนพบผู้ร่วมขบวนการมีทั้งคนไทยและชาวกัมพูชา โดยเป็นแก๊งที่มีกลุ่มขอทานในมือจำนวนมาก ลักษณะการลักลอบนำเด็กต่างด้าวเข้าเมืองจะใช้รถตู้เป็นพาหนะ เวียนเทียนพาสปอร์ต โดยอ้างว่าเป็นเด็กที่พ่อแม่พาเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย จากนั้นเด็กจะถูกส่งไปขอทานในจุดต่าง ๆ โดยไม่ได้รับส่วนแบ่งรายได้จากการขอทาน โดยเด็กเหล่านี้จะได้รับเพียงอาหารและที่พักอาศัยเท่านั้น (กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์, 2562)

6.2 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2560 ผู้อำนวยการส่วนป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 2 กรมสอบสวนคดีพิเศษ พร้อมด้วย สารวัตรตำรวจท่องเที่ยวเมืองพัทยา ได้สนธิกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดชลบุรี เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองพัทยา เจ้าหน้าที่จากสถาบันนิติเวชวิทยา เจ้าหน้าที่มูลนิธิกระเจิงเงา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จ.ชลบุรี ออกลุยจับขอทานทั่วเมืองพัทยา ทั้งนี้สามารถจับกุมตัวผู้กระทำความผิดจำนวนทั้งสิ้น 17 ราย แบ่งเป็นเด็กจำนวน 10 ราย ทั้งหมดเป็นชาวกัมพูชา พร้อมของกลางเป็นเงินสดอีก 4,997 บาท พร้อมแจ้งข้อกล่าวหาในฐานความผิด “เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต การทำการค้าด้วยวิธีใดให้ผู้อื่นเกิดความสงสารและส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินให้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ โดยการนำคนมาขอทาน การจับกุมสืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันปราบปรามค้ามนุษย์ในรูปแบบขอทาน พบว่าในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา มีกลุ่มขอทานนั่งขอเงินตามถนนคนเดินวอล์กิ้งสตรีท ถนนเลียบชายหาดพัทยา ถนนพัทยาสายสองพัทยา ตลอดจนตลาดนัดหลายแห่ง

เจ้าหน้าที่ได้สนธิกำลังหลายหน่วยงาน วางแผนตรวจสอบแบบครบวงจร โดยหลังจากที่เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ สนธิกำลังร่วมหน่วยงานท้องที่ลงพื้นที่จับกุมตัวไว้ได้ทั้งหมดดังกล่าว ก่อนจะนำตัวทั้งหมดมาให้เจ้าหน้าที่จากสถาบันนิติเวชวิทยาตรวจดีเอ็นเอ เพื่อพิสูจน์ความเป็นแม่-ลูก ที่นำพากันมานั่งเรียกริเงินริมทางเกี่ยวข้องกันจริงหรือไม่ กลุ่มขอทานแม่-ลูกที่สามารถจับกุมมาได้นั้นหลายรายเคยถูกจับและส่งกลับประเทศไปแล้ว แต่ก็จะมีขบวนการนายหน้านำพากลับเข้ามาในรูปแบบแม่-ลูก ซึ่งบางรายเล่าว่าไม่ใช่ลูกแท้ในสายเลือดแต่จะมีการเช่าเด็กมาจากประเทศกัมพูชา ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป นอกจากนี้ยังมีที่เข้ามาในรูปแบบคนพิการ ไม่สมประกอบให้ดูน่าสงสาร โดยนายหน้านำพาเข้ามายังประเทศไทยแล้วจะหาที่พักในย่านที่ใกล้แหล่งที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเช่นเมืองพัทยา เกาะสมุย และจะพาตระเวนออกเรียกริเงินใน

สถานที่ต่าง ๆ ซึ่งมีรายได้ประมาณ 2,000-3,000 ต่อวัน เมื่อดำเนินการจับกุมครั้งนี้ถือเป็นการบูรณาการครั้งใหม่ ที่จะทำการจับกุมตรวจสอบอย่างละเอียด และขยายผลไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำต่างด้าวทั้งเด็กและคนพิการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ในประเทศไทย ซึ่งได้รู้ตัวนายหน้าเกือบทั้งหมดแล้ว (ธเนตร, ออนไลน์, 2562)

6.3 กรณีเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 เวลา 11.00 น.ที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแถลงจับกุมผู้ต้องหาชาวจีน 6 ราย จับกุมได้ที่บริเวณทางเท้าใกล้สถานีรถไฟฟ้าวารีย์ บริเวณทางเท้าใกล้สถานีรถไฟฟ้าวอนนุช การจับกุมครั้งนี้สืบเนื่องจากตามนโยบายของรัฐบาลให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการกวาดล้างจับกุมกลุ่มบุคคลต่างชาติที่เข้ามากระทำผิดในประเทศไทย ในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และอาชญากรรมที่กระทบกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ต่อมาทาง ศปอส.ตร. และตำรวจท่องเที่ยวได้สืบทราบว่ามียุทธศาสตร์กลุ่มชาวดังกล่าวมีพฤติกรรมขอทานตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงได้ทำการสืบสวน จนพบพฤติกรรมว่ามีการมาเปิดห้องพักย่านชอยอินทามระ จากนั้นช่วงเช้าจะแยกย้ายกันไปขอทานตามสถานที่ต่าง ๆ ช่วงเย็นจะกลับเข้ามายัง โรงแรม ที่พัก และจะนำเหรียญที่ได้จากการขอทาน ไปแลกตามร้านสะดวกซื้อหรือร้านขายของชำ แล้วนำเงินมาแบ่งกันที่โรงแรม จึงได้นำกำลังเข้าจับกุม จากการตรวจสอบพบว่าทั้งหมดคือวิซ่านักท่องเที่ยว และในจำนวนนี้มีบางส่วนอยู่ในราชอาณาจักรไทยเกินกว่ากฎหมายกำหนด อยู่มานานกว่า 3 เดือน ซึ่งจากนี้ไปจะใช้มาตรการสกัดกั้นผลักดันมากขึ้น โดยเน้นหลักกฎหมายและนิติธรรม เบื้องต้นแจ้งข้อหา “ทำการขอทาน (ตาม มาตรา 13 พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2559) อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และนำตัวส่งพนักงานสอบสวนกองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อดำเนินการตาม (ไทยรัฐออนไลน์, ออนไลน์, 2562)

สถิติการดำเนินคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด ปี พ.ศ. 2561 พบว่ามีการดำเนินคดีกลุ่มขบวนการเอาคนมาขอทานรวมทั้งสิ้น 10 คดี

7. รูปแบบอื่นอันเป็นการคล้ายคลึงกัน

สถานการณ์การค้ามนุษย์รูปแบบอื่นอันเป็นการคล้ายคลึงกัน ยังไม่มีความชัดเจนเพราะเป็นรูปแบบที่เปิดกว้างไว้สำหรับการดำเนินการกับผู้กระทำผิดที่ไม่แน่ใจว่าจะเป็นการค้ามนุษย์รูปแบบใด จึงเป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงานที่จะพิจารณาว่าข้อเท็จจริงประกอบความผิดใด และใช้บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้เป็นรายกรณี ที่ผ่านมาสำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดทำสถิติการดำเนินคดีเมื่อปี 2561 พบว่ารูปแบบการค้ามนุษย์รูปแบบอื่นอันเป็นการคล้ายคลึงกันมีเพียง 1 คดี เข้าข่ายการบังคับใช้แรงงานและการขูดรีด

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้างต้น ในบทที่ 2 ผู้วิจัยพบว่า ที่ผ่านมารัฐบาลในอดีตตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการค้ำมนุษย์ มาโดยตลอด ได้พยายามหาแนวทางในการจัดการปัญหาการค้ำมนุษย์หลายอย่าง ทั้งการผลักดัน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานให้กับ องค์กรของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการจัดตั้งองค์กรป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ขึ้นมาโดยตรง เช่น กองคดีการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามการค้ำ มนุษย์ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลกองทัพเรือ และยังมีหน่วยงานที่มี อำนาจอยู่เดิมไม่ว่าจะเป็นสถานีตำรวจภูธร สถานีตำรวจนครบาล ชุดเฉพาะกิจสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ชุดเฉพาะกิจกรมการปกครอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) หรือการจัดตั้งสำนักงานคดีค้ำมนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อรับผิดชอบคดีการค้ำ มนุษย์โดยเฉพาะ แต่ปัญหาการค้ำมนุษย์ก็มิได้ลดลง

จนมาถึงรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี เข้ามาบริหารประเทศ ได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ เป็นเรื่องต้นๆ ของนโยบายการบริหาร โดยกำหนดให้ปัญหาการค้ำมนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2558 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานมอบนโยบาย “การป้องกันปราบปรามการค้ำ มนุษย์” เป็นวาระแห่งชาติ เร่งรัดบูรณาการการทำงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม เดินหน้าจัด อุปสรรคด้านกฎระเบียบ พร้อมดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทั้งข้าราชการและพลเรือนอย่าง เด็ดขาด โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ารับมอบนโยบายประกอบด้วย กระทรวงพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ผู้บัญชาการกองทัพบก ผู้บัญชาการกองทัพเรือ ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจนครบาล 1-9 และผู้เข้ารับมอบนโยบายกว่า 500 คน

จากการวิเคราะห์ สภาวะการณ์ปัจจุบันแห่งปัญหาการค้ำมนุษย์ และผลกระทบของผู้วิจัย พบว่า การค้ำมนุษย์รูปแบบต่าง ๆ ยังคงเกิดขึ้นหลายคดี หลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดท่องเที่ยว และช่องทางผ่านเข้าออกบริเวณชายแดน ซึ่งมีเพียงรูปแบบการตัดอวัยวะเพื่อ การค้าเท่านั้นที่ปัจจุบันยังไม่เกิดขึ้น จากการศึกษาค้นคว้ามีองค์กรหลักด้านการป้องกันและ ปราบปรามที่เข้าจับกุมผู้กระทำความผิดการค้ำมนุษย์รูปแบบต่าง ๆ หลายองค์กรคือ สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการปกครอง และ องค์กรที่ไม่มีอำนาจหน้าที่หลักด้านการค้ำมนุษย์ คือ กรมประมง กองทัพเรือ กองอำนวยการรักษา

ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) กองทัพบก กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น แต่การสถานการณ์การค้ามนุษย์ก็ยังคงรุนแรง รัฐบาลต้องเสียบประมาณกับการดูแลเยียวยาผู้เสียหายหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ปีละนับร้อยล้านบาท ต้องเสียบประมาณในการจ้างข้าราชการและเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์จากหลายองค์กร แต่การแก้ปัญหาที่ไม่บรรลุผลสำเร็จ ส่วนหนึ่งจากหลายกรณีที่ต้องคัดสรรส่วนกลางเข้าจับกุมผู้กระทำผิด กลับพบบัญชีการจ่ายผลประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่รัฐหลายองค์กร โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ว่าจะเป็นตำรวจท้องที่เกิดเหตุ หรือตำรวจส่วนอื่นทั้งส่วนกลาง และ ส่วนภูมิภาค

การแก้ปัญหาค้ามนุษย์ที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จ จนในปัจจุบันยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น สอดคล้องกับรายงานของศูนย์ข้อมูลคดี สำนักแผนงานและงบประมาณ ศาลยุติธรรม รายงานว่าค้ามนุษย์ของประเทศประจำปี พ.ศ. 2561 คดีรับใหม่ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 279 คดี และคดีค้างเก่าเมื่อปี พ.ศ.2560 จำนวน 166 คดี รวมเป็นคดีที่เข้าสู่การพิจารณา 445 คดี พิพากษาแล้ว 305 คดี และอยู่ระหว่างการพิจารณา 140 คดี และหากพิจารณารายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2561 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ปีล่าสุดพบว่าปี พ.ศ. 2560 มีการสืบสวนคดีค้ามนุษย์จำนวน 302 คดี (เทียบกับ 333 คดีในปี พ.ศ. 2559) เริ่มดำเนินคดีต่อผู้ต้องสงสัยค้ามนุษย์ 638 ราย (เทียบกับ 493 รายในปี พ.ศ. 2559) และพิพากษาลงโทษนักค้ามนุษย์ 466 ราย (เทียบกับ 366 รายในปี พ.ศ. 2559) ทางกรสืบสวนคดีที่ต้องสงสัยว่ามีกรบังคับใช้แรงงาน 47 คดี ในปี พ.ศ. 2560 (เทียบกับ 83 คดีในปี พ.ศ. 2559) มีการทุจริตและการสมรู้ร่วมคิดของเจ้าหน้าที่รัฐในอาชญากรรมค้ามนุษย์

ปี พ.ศ. 2560 มีการสืบสวนสอบสวนเจ้าหน้าที่รัฐ 26 คน เทียบกับ 10 คนในปี พ.ศ. 2559 และเริ่มดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่รัฐ 7 คน และพิพากษาลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่สมรู้ร่วมคิดในอาชญากรรมการค้ามนุษย์ 12 คน เทียบกับ 3 คนในปี พ.ศ. 2559 นอกจากนี้ ในระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม พ.ศ. 2561 สืบสวนสอบสวนเจ้าหน้าที่รัฐ 20 คน ดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ 8 คน และพิพากษาลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐ 5 คน ทั้งนี้ มีเจ้าหน้าที่รัฐ 4 คนจากจำนวนทั้งหมด 10 คนที่เริ่มถูกสืบสวนสอบสวนในปี พ.ศ. 2559 ยังคงถูกสืบสวนสอบสวนอยู่ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้ส่งเรื่องดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ 3 คน แต่รัฐบาลเลือกที่จะไม่ตั้งข้อกล่าวหาต่อทั้งสามคนนั้น นอกจากนี้มีคดีที่แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2560 ที่พิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด 62 ราย ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ 11 รายที่มีส่วนพัวพันการค้ามนุษย์ผู้อพยพชาวโรฮิงจา โดยได้ลงโทษจำคุกเจ้าหน้าที่รัฐเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 14 ปีจนถึง 79 ปี ในเดือนมีนาคม 2561 รัฐบาลลงโทษเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คน ที่เรียกเก็บสินบนเพื่อแลกกับการไม่ตั้งข้อกล่าวหาผู้ที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องกับ การแสวงประโยชน์จากผู้อพยพชาวโรฮิงจา โดยเจ้าหน้าที่แต่ละคนถูกสั่งจำคุกเป็นเวลา 5 ปี

นอกจากองค์การเพื่อการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ภายในประเทศแล้ว ยังมีองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งรับผิดชอบระดับนโยบายและแผนการบริหารปัญหาการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศคือ กระทรวงการต่างประเทศ และองค์การรับผิดชอบถ้าความผิดฐานค้ามนุษย์ซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย คือ สำนักงานอัยการสูงสุด กรณีเกิดความผิดฐานค้ามนุษย์เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 20 ซึ่งอัยการสูงสุดอาจมอบหมายให้พนักงานอัยการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติกรณีความผิดฐานค้ามนุษย์ที่ไม่ใช่คดีพิเศษ หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรณีความผิดฐานค้ามนุษย์ที่เป็นคดีพิเศษ ส่วนองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการค้ามนุษย์ ก็จะมีองค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ (International Criminal Police Organization; : INTERPOL) หรือเรียก ตำรวจสากล เป็นองค์การที่ร่วมมือกัน ในทางระหว่างประเทศเกี่ยวกับกิจการตำรวจ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือทุกองค์การ ที่มีภารกิจในการป้องกันหรือปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ

ผลของการทำงานขององค์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย ที่ร่วมมือกับองค์การป้องกันป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ต่างประเทศที่ผ่านมา สามารถช่วยเหลือเหยื่อค้ามนุษย์ได้หลายคน สร้างความยอมรับจากต่างประเทศว่า ประเทศไทยมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ จนประสบความสำเร็จปรากฏตามที่สื่อมวลชนนำเสนอ เช่น

7.1 กรณีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) จับกุม ผู้ต้องหาสัญชาติเกาหลี อายุ 39 ปี ผู้ต้องหาตามหมายจับในข้อหาร่วมกันค้ามนุษย์ หลังหลอกลวงหญิงไทยบังคับค้าประเวณีที่ประเทศเกาหลีใต้ สืบเนื่องจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้รับข้อมูลจากองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ว่ามีหญิงไทยถูกหลอกลวงไปบังคับค้าประเวณีที่สาธารณรัฐเกาหลีใต้ โดยหลอกลวงว่าจะพาไปทำงาน นวดแผนไทย และออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ทั้งหมด แต่เมื่อเดินทางไปถึงกลับมีการบังคับให้ค้าประเวณีอย่างทารุณ รวมทั้งยึดหนังสือเดินทาง และกักขังโดยมีบุคคลคอยควบคุมอยู่ตลอดเวลา โดยมีหญิงไทยตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก จนกระทั่งเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 เจ้าหน้าที่ตำรวจสาธารณรัฐเกาหลีใต้ได้เข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหาย และจับกุมตัวผู้ต้องหาชาวเกาหลีจำนวน 8 ราย พร้อมดำเนินคดีในข้อหาค้ามนุษย์

โดยผลงานมาจากกรมสอบสวนคดีพิเศษประสานงานสถานทูตสาธารณรัฐเกาหลีใต้ประจำประเทศไทย พร้อมกันนี้ได้เดินทางไปยังสาธารณรัฐเกาหลีใต้เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในคดี โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการประจำ

สาธารณรัฐเกาหลีใต้ จึงทราบว่าในคดีดังกล่าวมีการกระทำในลักษณะขบวนการอาชญากรรม จากการสืบสวนสอบสวนของคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าว นำไปสู่การออกหมายจับผู้ต้องหาจำนวน 2 ราย สัญชาติไทย 1 ราย และสัญชาติเกาหลี 1 ราย และยังพบว่าผู้ต้องหารายนี้เป็นที่ต้องการตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจสาธารณรัฐเกาหลีใต้ด้วย เนื่องจากมีหมายจับในคดีค้ำมนุษย์ และตำรวจสากลต้องการตัวมาดำเนินคดีเช่นกัน กรมสอบสวนคดีพิเศษจะส่งตัวให้ทางเกาหลีใต้ตามสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนเมื่อหลังพ้นโทษจากประเทศไทย

7.2 กรณีกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ จับกุมเครือข่ายค้ามนุษย์ข้ามชาติ ไทย-บาหลีเรน หลังใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นเครื่องมือหลอกลวงหญิงไทยไปค้าประเวณี ที่ประเทศบาหลีเรน กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ จับกุมเครือข่ายค้ามนุษย์ข้ามชาติ ไทย-บาหลีเรน หลังใช้สื่อสังคม หลังหญิงไทย ที่เคยถูกหลอกไปค้าประเวณีที่ประเทศบาหลีเรน ร้องทุกข์กับชมรมช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม และนำมาสู่การจับกุมโดยพนักงานสอบสวนกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ มีลักษณะการกระทำผิด คือ นางสาววิชุดา จันณรงค์ นายหน้าชาวไทย เปิดเฟซบุ๊กสำหรับติดต่อหญิงไทยไปทำงานที่ประเทศบาหลีเรน โดยทำงานร่วมกับขบวนการอีก 5 คน เป็นหญิงไทย 2 คน ชายชาวบาหลีเรน 3 คน โดยหลอกผู้หลงเชื่อว่าเป็นไปทำงานร้านอาหาร รายได้ 3 แสนบาท แต่เมื่อเดินทางไปถึงกลับถูกหลอกให้ค้าประเวณี แลกกับหนังสือเดินทางที่ถูกยึดไว้ตั้งแต่เดินทางไปถึง เจ้าหน้าที่ขอให้ศาลอาญา ออกหมายจับ นางสาววิชุดา จันณรงค์ นายหน้า ตั้งแต่ วันที่ 18 มิถุนายนที่ผ่านมา ในข้อหาสมคบ โดยตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป กระทำความผิดความผิดฐานค้ามนุษย์ฯ และร่วมกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกระทำความผิดอาชญากรรมข้ามชาติ โดยได้กระทำให้ผู้อื่นเสียหาย ที่ถูกพาเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ปัญหาการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีรูปแบบการค้าที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์และตกอยู่ในสถานะ 3 สถานะ คือ เป็นประเทศต้นทาง มีการนำคนจากพื้นที่ชนบท ชุมชนชาวไทยภูเขา หรืออื่น ๆ ส่งไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นประเทศทางผ่าน โดยขบวนการค้ามนุษย์ใช้เป็นทางผ่านพาคนจากประเทศพม่า ลาว จีน ฯลฯ ไปยังประเทศอื่น ๆ เป็นประเทศปลายทาง มีการนำคนจากที่อื่นเข้ามาพักและแสวงหาประโยชน์ โดยส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ ที่มีอำนาจอำนวยความสะดวกให้เกิดการค้ามนุษย์ ทั้งพื้นที่ชายแดน พื้นที่ต่างจังหวัดและกรุงเทพมหานคร การหลุดพ้นการถูกดำเนินคดีของผู้กระทำความผิดทำให้เกิดการสะสมของปัญหา และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบการกระทำความผิดมากขึ้น เนื่องจากผู้กระทำผิดหลายคนมีฐานะร่ำรวย ได้รับการยอมรับจากสังคม เจ้าหน้าที่รัฐให้ความเคารพเกรงใจ เป็นต้น

แม้ปัจจุบันมีการปราบปราม แต่ปัญหาการค้ำมนุษย์ก็ยังคงมีอยู่ โดยการปราบปรามจะต้องอาศัยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ แต่ที่ผ่านมาการปราบปรามไม่ประสบผลสำเร็จเพราะปัญหาการค้ำมนุษย์ยังคงมีอยู่และไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด แม้รัฐบาลจะมีองค์กรป้องกันปราบปรามหลายองค์กรก็ตาม สาเหตุที่มีองค์กรจำนวนมากแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ให้ลดลงได้ เพราะองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง และไม่ได้อยู่ภายในสังกัดเดียวกันทำให้การทำงานเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ จึงทำให้เกิดผลกระทบหลายด้านต่อการแก้ปัญหา คือ มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนของมนุษย์ที่ถูกค้ำมากขึ้น การค้ำมนุษย์เป็นปัญหาอาชญากรรมภายในประเทศเหยื่อจากการค้ำมนุษย์เหล่านี้ต้องต้องสูญเสีย และได้รับความเสียหายทั้งร่างกายและจิตใจ จากการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีการแสวงหาประโยชน์จากเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันปราบปรามการค้ำมนุษย์จำนวนไม่น้อย ทั้งที่เจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้รับเงินเดือนและผลตอบแทนจากภาษีอากรของประเทศ แต่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือเจ้าหน้าที่รัฐบางคนที่มีอำนาจปราบปราม แต่กลับเป็นตัวการกระทำการค้ำมนุษย์เองเพราะมีผลประโยชน์สูง

การป้องกันและปราบปรามจึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับค้ำมนุษย์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ค้ำมนุษย์ หลายครั้งที่องค์กรจากส่วนกลางหรือองค์กรเฉพาะกิจลงพื้นที่เพื่อจับกุมกระบวนการค้ำมนุษย์ หากมีการประสานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ก่อน การเข้าปฏิบัติงานจะลื่นไหลเกือบทุกครั้ง เพราะผู้กระทำผิดได้รับการแจ้งเตือนจากเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากค่านิยมด้านวัตถุของสังคมส่วนหนึ่ง ที่มีมากกว่าค่านิยมด้านจิตใจหรือศีลธรรม มีการยอมรับคนที่มีฐานะร่ำรวย มีการแข่งขันการด้านวัตถุมากกว่าการแข่งขันการสร้างความดี โดยไม่ละอายหรือเกรงกลัววิธีการให้ได้มาซึ่งเงินหรือวัตถุเหล่านั้นว่าผิดศีลธรรม หรือผิดกฎหมายหรือไม่ มีการทำลายค่านิยม และจารีตประเพณีที่ดีงามของไทย สถาบันครอบครัวสั่นคลอนและถูกทำลายมากขึ้น เนื่องจากความใกล้ชิดครอบงำน้อยลงสมาชิกในครอบครัวจำนวนมากดิ้นรนทำมาหากินโดยเข้าไปค้าประเวณีในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่

จากสถิติการดำเนินคดีค้ำมนุษย์พบว่า ปัญหาการค้ำมนุษย์รูปแบบการค้าประเวณีมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นขอทาน ส่วนรูปการตัดอวัยวะเพื่อการค้ำมีน้อยมากหรือไม่มีเลยปรากฏตามรายงานการดำเนินคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดในปี พ.ศ. 2561 เมื่อพิจารณาสถิติพบว่าสาเหตุที่การค้าประเวณีมีเกิดขึ้นจำนวนมาก เนื่องจากให้ผลตอบแทนสูงกับผู้ค้าและผู้ถูกค้า โดยไม่ต้องตรากตรำหรือใช้แรงงานแบบยากลำบาก ทำให้ผู้หญิงจำนวนมากทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยส่วนหนึ่งสมัครใจค้าประเวณีและอีกส่วนหนึ่งถูกแสวงหาประโยชน์โดยไม่เต็มใจ ทั้งที่มีอายุเกิน 1 ปี และผู้ค้าประเวณีที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งถือว่าผู้ให้บริการเป็นผู้กระทำผิดฐานค้ำมนุษย์

ตามกฎหมาย สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากมีเจ้าหน้าที่รัฐหลายองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ทำให้กระบวนการคุ้มครองผู้เสียหายยังคงเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่รัฐที่ถูกดำเนินคดีเป็นส่วนเล็กน้อยเท่านั้น เพราะการคุ้มครองผู้เสียหายมีผลประโชยน์มหาศาล ทำให้เจ้าหน้าที่กล้าเสี่ยงที่จะทำผิดกฎหมายเสียเองเพราะผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงกว่ารายได้ประจำ

แม้ที่ผ่านมารัฐบาลได้จัดอบรมเรื่องกฎหมายปราบปรามการค้ามนุษย์แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายกว่า 2,600 คน รัฐบาลจัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานสืบสวนคดีค้ามนุษย์ และเริ่มทดลองใช้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดังกล่าวในพื้นที่ภาคหนึ่งก่อนตั้งแต่ช่วงต้นปี พ.ศ. 2561 การมีหน่วยย่อยในสำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย พนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่ศาล การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายท้องถิ่นกับพนักงานอัยการพัฒนาดีขึ้น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจัดอบรมเรื่องการบังคับใช้แรงงานแก่เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย 335 คน แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ และการอบรมให้ความรู้ยังเป็นผลเสียตามมาด้วยกันคือเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตก็จะรู้ช่องทางแสวงหาประโยชน์ และรู้ช่องทางการเอาตัวรอด จึงเป็นเหตุผลหนึ่งว่าเหตุใดการค้ามนุษย์จึงไม่ลดลง

สถิติภายในของไทยข้างต้นพบว่าปัญหาการค้ามนุษย์ยังไม่ลดลงแล้ว ยังสอดคล้องกับรายงานการค้ามนุษย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้จัดสถานะของประเทศไทยในรายงาน TIP Report หรือ Trafficking in persons Report ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2561 ระบุว่าประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ ตั้งแต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้เป็นต้นมานั้น คือจัดให้ประเทศไทยได้อันดับ TIER 2 หมายถึงประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายสหรัฐฯ แต่มีความพยายามปรับปรุงแก้ไข ประเทศไทยถูกจัดในปี พ.ศ. 2552 และปี พ.ศ. 2561 TIER 2 Watch List หรือ 2.5 คล้ายกับ Tier 2 หมายถึง ประเทศที่มีจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น หรือไม่มีหลักฐานชัดเจนว่ารัฐบาลเพิ่มความพยายามดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์ ปี พ.ศ. 2553 พ.ศ. 2554 พ.ศ. 2555 พ.ศ. 2556 พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2560 TIER 3 หมายถึง ประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายสหรัฐฯ และไม่มีความพยายาม แก้ไข ซึ่งสหรัฐฯ อาจพิจารณาระงับการให้ความช่วยเหลือที่มีไว้ความช่วยเหลือ เพื่อมนุษยธรรม และการค้าปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศไทยยังไม่เคยถูกจัดอันดับในระดับ TIER 1 หมายถึง ประเทศที่ดำเนินการสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายของสหรัฐฯ ทั้งด้านการป้องกันและบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์และการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ ตั้งแต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้

จากการจัดอันดับปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทยข้างต้น โดยกระทรวง ต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ในรอบ 10 ปี พบว่าประเทศไทยถูกจัดอันดับที่ TIER 2 Watch List คือ ประเทศที่มีจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น หรือไม่มีหลักฐานชัดเจนว่ารัฐบาลเพิ่มความพยายาม ดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์ถึง 6 ปี และมีการจัดอันดับ TIER 2 และ TIER 3 อันดับละ 2 ปี เท่ากัน ย่อมแสดงให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลาที่มีประเทศไทยมีกฎหมายป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ เมื่อปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา มิได้ทำให้ปัญหาการค้ามนุษย์ลดลงแต่อย่างใด ทั้งนี้ได้มีการแก้ไขกฎหมายค้ามนุษย์ถึง 4 ฉบับ ย่อมแสดงให้เห็นว่า การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ของไทยล้มเหลวขาดประสิทธิภาพ แม้จะมีองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หลายองค์กร

2. กฎหมาย และรูปแบบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ของต่างประเทศ

ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นปัญหาระดับสากลเกิดขึ้นทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่นานาประเทศ เร่งปราบปรามผู้กระทำความผิดโดยจัดให้มีระบบบริหารจัดการเพื่อ หวังลดปัญหาการค้ามนุษย์ให้น้อยลง เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ด้วยกันเอง หลายประเทศจึงตระหนักและให้ความสำคัญต่อปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องเร่งแก้ไข เพราะหากประเทศใดไม่มีการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง จะถูก คว้าบาตร หรือแทรกแซงจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกา หรือ สหภาพยุโรป ที่มี บทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ ซึ่ง นโยบายที่กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ต้องจัดการปัญหาการค้ามนุษย์ให้ลดลงเป็น ไปเชิงบังคับ หากประเทศใดมีการค้ามนุษย์แล้วไม่ดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ จะถูกโต้ตอบในรูปแบบต่าง ๆ จนได้รับความเสียหาย ซึ่งประเทศไทยเองก็เคยถูกสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปใช้กลไกระหว่าง ประเทศกดดันจนได้รับความเสียหายมูลค่ามหาศาลมาแล้ว

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมของผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้น ทั่วโลก มีรูปแบบคล้ายคลึงกับที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยเฉพาะรูปแบบการค้าประเวณีหรือการ แสวงหาประโยชน์ทางเพศจากหญิงและเด็ก และการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เป็นรูปแบบที่ เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วโลก ซึ่งแต่ละรูปแบบล้วนเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น รูปแบบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของนานาประเทศ จึงมีความคล้ายคลึง กัน ซึ่งบางประเทศแม้จะไม่มีองค์กรป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์โดยตรง แต่ก็มีขบวนการ ทำงานด้านการป้องกันปราบปรามเหมือนกัน คือ มีเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจทำหน้าที่ตามกฎหมายไม่

ว่าจะเป็น ตำรวจ อัยการ หรือหน่วยงานพิเศษ แต่ประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แตกต่างกับประเทศไทย เนื่องจากหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จนั้น ไม่พบหรือพบน้อยมากว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ร่วมกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งประเด็นดังกล่าวมาจากตัวบุคคล ที่ขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบที่จะต้องเป็นผู้แก้ปัญหา มิใช่เป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มปัญหา การแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ของไทยกับต่างประเทศจึงมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้านบุคลากร และองค์กรบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากนี้การค้ามนุษย์ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะภายในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังมีการค้าที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศในหลายพื้นที่ ซึ่งเป็นการค้ามนุษย์ลักษณะข้ามชาติ โดยที่ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศในลักษณะประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์โดยอาศัยเพียงประเทศไทยเพียงประเทศเดียวไม่สามารถทำให้ปัญหาลดลงได้ จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยประเทศไทยมีองค์กรหลักตามกฎหมายคือ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีภารกิจที่เกี่ยวข้องด้านการประสานงานระหว่างประเทศ และให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายชาวไทยในต่างประเทศ ผ่านการดำเนินงานของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลทั่วโลก กระทรวงการต่างประเทศมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โดยคณะกรรมการระดับชาติ และการดำเนินความร่วมมือในประเด็นการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคี ซึ่งการดำเนินงานระหว่างประเทศที่สำคัญมีหลายระดับ คือ

ระดับทวิภาคี ดำเนินการโดยมีบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการจัดการค้าเด็กและสตรีและการช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์ (MOU on Bilateral Cooperation for Eliminating Trafficking in Children and Women and Assisting Victims of Trafficking) ซึ่งไทยได้มีความตกลงกับกัมพูชา เมื่อปี 2546 ลาวปี 2548 เวียดนาม ปี 2551 และเมียนมาร์ ปี 2552 การจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข่าวสารสำหรับการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ (Memorandum of Cooperation between the Government of Japan and Thailand concerning the Exchange of Information for the Purpose of Preventing and Combating Trafficking in Persons) เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนผู้ต้องสงสัยในคดีค้ามนุษย์ ขยายผลการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดทั้งในไทยและญี่ปุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างไทยกับญี่ปุ่น การจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงของการค้ามนุษย์ในภาคแรงงาน โดยเฟ้าระวังการแสวงผลประโยชน์โดยมิชอบจากการผลักดันแรงงานอพยพไปทำงานในประเทศปลายทาง ซึ่งในปัจจุบันไทยมีความตกลงในลักษณะนี้กับอิสราเอล และกำลังอยู่พิจารณาร่างความตกลงกับบังกลาเทศ

ระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ มีกระบวนการบาหลี่ (Regional Ministerial Conference on People Smuggling, Trafficking in Persons and Related Transnational Crime -Bali Process) เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรีของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเกี่ยวกับการลักลอบขนคนเข้าเมือง การค้ามนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยสมาชิก 46 ประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ และประเทศผู้สังเกตการณ์ 19 ประเทศ มี Steering Group ซึ่งไทยเป็นสมาชิก สนับสนุนการทำงานของออสเตรเลีย และอินโดนีเซียในฐานะประธานร่วม โดยได้จัดตั้งสำนักงานสนับสนุนระดับภูมิภาค (Regional Support Office – RSO) ที่กรุงเทพมหานคร เพื่ออำนวยความสะดวกความร่วมมือระดับภูมิภาค (Regional Co-operation Framework – RCF) ซึ่งเปิดทำการเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 ทั้งนี้ประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในกระบวนการบาหลี่ โดยมีผู้แทนไทยเป็นผู้ประสานงานคณะทำงานนโยบาย กรอบกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย (Coordinator of Bali Process activities on Policy and Law Enforcement Response) (2) ให้เงินอุดหนุนการดำเนินงานของ RSO และกระบวนการบาหลี่ระหว่างปี พ.ศ.2555-2557 เป็นจำนวนเงิน 30,000 ดอลลาร์สหรัฐ (3) ริเริ่มกิจกรรมในกรอบกระบวนการบาหลี่ เช่น ร่วมกับออสเตรเลียเพื่อจัดประชุมปฏิบัติการในหัวข้อการให้สัตยาบัน และการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (UNTOC) เมื่อปลายปี พ.ศ. 2555 ซึ่งจะได้มีการต่อยอดกิจกรรมดังกล่าวในช่วงปี พ.ศ. 2557

ระดับอาเซียน มีกลไกในกรอบอาเซียนเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่ไทยเป็นภาคี ได้แก่ ASEAN Declaration Against Trafficking in Persons Particularly Women and Children เมื่อปี 2547 ซึ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมาย การคัดแยกเหยื่อออกจากผู้กระทำผิด และการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงแก่ผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ และสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน (The Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters among Like-Minded ASEAN Member Countries) ไทยได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาฯ เมื่อ 31 มกราคม พ.ศ.2556 ซึ่งจะทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือในการดำเนินคดีค้ามนุษย์ในอาเซียนได้อีกทางหนึ่ง

UN Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons และการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการค้ามนุษย์ (ASEAN Convention on Trafficking in Persons) ซึ่งในระหว่างการประชุม AMMTC เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2556 ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาปรับแก้ร่างเอกสารทั้งสองฉบับ ทั้งนี้ โดยเป็นการเสริมความร่วมมือที่มีอยู่ในกรอบ Coordinated Mekong Ministerial Initiative against Trafficking (COMMIT)

การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในกรอบสหประชาชาติ โดยมีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime, 2000 – UNTOC) ซึ่งไทยลงนาม UNTOC เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2543 รวมทั้งลงนามพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children) และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยทางบก ทะเล และอากาศ (Protocol Against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air) เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 จัดตั้งในลักษณะองค์กร ทั้งนี้ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ และพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ฯ ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2556 เป็นต้นมา

การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของต่างประเทศ นอกจากแต่ละประเทศมีองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามแล้ว จำเป็นต้องมีกฎหมายป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นเครื่องมือขององค์กรนั้น ๆ แต่การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของต่างประเทศ ที่นานาประเทศให้การยอมรับว่ามีมาตรการและมาตรฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งสอดคล้องกับผู้ที่สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ และพนักงานอัยการผู้เชี่ยวชาญคดีค้ามนุษย์ ที่มีประสบการณ์งานสืบสวนสอบสวนการค้ามนุษย์ และมีโอกาสร่วมประชุมด้านการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันดับต้นของโลก ที่ผ่านมาสหรัฐอเมริกาจึงให้ความสำคัญต่อการปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหาภายในประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังเป็นประเทศที่กำหนดมาตรฐาน หรือการจัดอันดับการปราบปรามการค้ามนุษย์หรือ Tier ให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ใช้เป็นมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และหากประเทศใดล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ สหรัฐอเมริกาจะมีบทลงโทษต่อประเทศที่ไม่ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ทำให้หลายประเทศต้องปฏิบัติตาม เพราะหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว จะถูกสหรัฐอเมริกาแทรกแซงและคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ทางการเมืองระหว่างประเทศ และมาตรการด้านอื่น ๆ อีกมากมายที่เป็นเช่นนี้เพราะสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับปัญหาการค้ามนุษย์ ว่าเป็นปัญหาอาชญากรรมระดับสากลที่ประเทศต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญ และมุ่งมั่น มีความจริงจังต่อการแก้ไขปัญหาเพื่อลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยสหรัฐอเมริกามีองค์กรภายในรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 2 องค์กร ดังนี้

1. กระทรวงการต่างประเทศ

เป็นองค์กรภายในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่เป็นองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นองค์กรระดับนโยบายระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่วางมาตรฐานกรอบการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของนานาประเทศ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ติดตามควบคุมตรวจสอบการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ว่าเป็นไปตามกรอบมาตรฐานที่สหรัฐอเมริกาวางไว้หรือไม่ และมีการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านการค้ามนุษย์มากน้อยเพียงใด หากประเทศใดดำเนินการไม่เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าวสหรัฐอเมริกาจะมีมาตรการโต้ตอบทันที ผลการปฏิบัติงานของกระทรวงการต่างประเทศได้ปรากฏตามรายงานการประเมินผล ตามเอกสารรายงานเรื่อง “การค้ามนุษย์” (Trafficking in Person) ที่จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศต่างๆ และการจัดลำดับของแต่ละประเทศตามความรุนแรงของปัญหาด้านการค้ามนุษย์ เรียกว่า TIP REPORT ที่กำหนดภายใต้กรอบกฎหมาย The Trafficking Victims Protection Act of 2000 (TVPA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ เพื่อการบังคับใช้แรงงาน การใช้แรงงานขูดหนึ่ การค้าประเวณี ทั้งในสหรัฐอเมริกา และในประเทศอื่นๆ โดยมีการจัดแบ่งการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศต่างๆ ออกเป็น 3 ระดับ (Tier) ตามความรุนแรงของปัญหาด้านการค้ามนุษย์ภายในประเทศ คือ ระดับที่ 1 (Tier 1) คือประเทศที่ดำเนินการสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายของสหรัฐฯ ทั้งด้านการป้องกันและบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์และการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ ระดับที่ 2 (Tier 2) คือประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายสหรัฐฯ แต่มีความพยายามปรับปรุงแก้ไข ระดับที่ 2 ซึ่งต้องจับตามองเป็นพิเศษ (Tier 2 Watch List) คล้ายกับ Tier 2 โดยมีจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น หรือไม่มีหลักฐานชัดเจนว่ารัฐบาลเพิ่มความพยายามดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์ ระดับที่ 3 (Tier 3) ระดับต่ำสุด คือประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายสหรัฐฯ และไม่มี ความพยายามแก้ไข ซึ่งสหรัฐอเมริกาอาจพิจารณาระงับการให้ความช่วยเหลือที่มีใช้ความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมและการค้าได้

2. สำนักงานสอบสวนกลาง (Federal Bureau of Investigation: FBI)

เป็นองค์กรของรัฐที่มีอำนาจพิเศษ ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดร้ายแรงได้ทั่วประเทศใน ระดับรัฐบาลกลางของสหรัฐฯ ปฏิบัติหน้าที่ภายในเขตอำนาจของกระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา ทั้งเป็นสมาชิกของประชาคมข่าวกรองสหรัฐอเมริกา อนึ่งสำนักงานสอบสวนกลางยังเป็นองค์กรหลักของสหรัฐฯ ในการต่อต้านการก่อการร้าย การต่อต้านข่าวกรอง และการสืบสวนอาชญากรรม โดยมีเขตอำนาจเหนือการละเมิดกฎหมายในกลุ่มอาชญากรรมกลางกว่า 200 กลุ่ม โดยอาชญากรรมการค้ามนุษย์เป็นหนึ่งในอาชญากรรมร้ายแรงหลายประเภทดังกล่าว โดยที่

ผ่านมาสํานักงานสอบสวนกลางได้กวาดล้างการค้ามนุษย์อย่างจริงจังมาโดยตลอด ดังนี้

1) กรณี เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เดลีเมลล์รายงานว่าสํานักงานสอบสวนกลางแห่งรัฐหรือเอฟบีไอ ออกกวาดล้างขบวนการค้ามนุษย์และจับผู้ต้องสงสัยเข้าขังเตได้ถึง 120 คน พร้อมช่วยเหลือประจำปีทั่วประเทศ โดยสามารถช่วยเหลือเหยื่อเด็กได้ 84 ราย ในจำนวนดังกล่าว นอกจากวัยรุ่นแล้วยังมีทารกและเด็กวัยหัดเดินอีกด้วย เอฟบีไอออกกวาดล้างประจำปีภายใต้ชื่อปฏิบัติการทั่วประเทศ Operation Cross Country ครั้งที่ 11 ในช่วงวันที่ 12-15 ตุลาคม พ.ศ. 2560 หลังการประสานงานด้านปราบปรามการค้ามนุษย์ กับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นกว่าหลายร้อยคนทั่วประเทศ อีกทั้งยังขยายความร่วมมือนอกดินแดนกับแคนาดา อังกฤษ กัมพูชา ฟิลิปปินส์ และไทยมีทั้งเจ้าหน้าที่เฉพาะกิจสอดส่องทั้งในโรงแรม บ่อนกาสิโน ที่พักครบทุกตามหัวมุมถนนต่าง ๆ รวมไปถึงเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีบรรดาแมงดา ผู้ค้าประเวณีและผู้ซื้อประเวณีเข้ามาเยี่ยมชม

ผู้อำนวยการเอฟบีไอ ระบุว่าปฏิบัติการครั้งนี้ไม่ใช่แค่การกวาดล้างการค้ามนุษย์ตามท้องถนนเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าทางเราก็เสนอหนทางช่วยเหลือบรรดาเด็กวัยรุ่นที่ตกเป็นเหยื่อวงจรอุบาทว์ นอกจากนี้เหยื่อที่เอฟบีไอสามารถช่วยได้ในช่วงปีแห่งการกวาดล้างอายุน้อยที่สุดอยู่ราวๆ 3 เดือน ส่วนอายุขัยเฉลี่ยของเหยื่ออยู่ที่ 15 ปี มากกว่านั้นทางเอฟบีไอยังได้ประสานกับเจ้าหน้าที่เฉพาะกิจที่เชี่ยวชาญในเรื่องการเยียวยาเหยื่อค้ามนุษย์เข้ามาช่วยเหลืออีกด้วย มีตัวกรณีตัวอย่างช็อคคดีหนึ่งจากเจ้าหน้าที่เอฟบีไอในเมืองเดนเวอร์ เข้าช่วยเหลือเหยื่อวงจรอุบาทว์ 2 คน โดยทั้งสองมีอายุเพียงแค่ 3 เดือน และ 5 ขวบตกเป็นเหยื่อ

การช่วยเหลือดังกล่าวมาจากการล่อซื้อที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานลับได้ยื่นข้อเสนอในการซื้อเด็กสองคนในราคาเพียง 600 ดอลลาร์ หรือประมาณกว่า 19,800 บาทเท่านั้น นอกจากนี้เจ้าหน้าที่เอฟบีไอในเดนเวอร์ยังช่วยเหลือเด็กได้อีก 17 คน จากพื้นที่ในรัฐโคโลราโดและไวโอมิง นอกจากการล่อซื้อแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่เอฟบีไอในเอลปาโซ ยังใช้วิธีการนัดแนะเพื่อประเวณีวัยรุ่นสาวอายุ 16 ปี จากแม่เฒ่าอายุ 21 ปีที่บอกกับทางเจ้าหน้าที่ว่าถ้าจ่ายเงินอีก 200 ดอลลาร์ หรือราวๆ 6,600 ก็จะมีเซ็กซ์กับเด็กอายุ 16 ปีได้ ทั้งนี้ สหรัฐดำเนินโครงการริเริ่มกว่าจะรู้ไร้เดียงสา (Innocence Lost National Initiative) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 โดยโครงการนี้มีเป้าในการช่วยเหลือและฟื้นฟูจิตใจของเหยื่อ และสามารถช่วยเหลือเด็กได้ 6,500 คน รวมไปถึงดำเนินคดีกับบรรดาผู้ค้ามนุษย์ได้หลายคน (ข่าวสด, ออนไลน์, 2562)

2) กรณี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ตำรวจนครลอสแอนเจลิส (LAPD) รัฐแคลิฟอร์เนีย ในสหรัฐอเมริกา ประสานงานร่วมกับสํานักงานสอบสวนกลางสหรัฐฯ (FBI) และสํานักงานรักษากฎหมายอีกหลายแห่ง ภายใต้ภารกิจที่ชื่อว่า “ปฏิบัติการงูยักษ์ภาคฤดูร้อน” ตลอดระยะเวลา 3 วัน ในช่วงวันที่ 10-12 สิงหาคม พ.ศ.2559 แลกผลงานเกี่ยวกับการเข้ากวาดล้าง

กระบวนการค้ามนุษย์ทั่วนครลอสแอนเจลิส สามารถจับกุมผู้ต้องสงสัยไว้ได้ 286 คน ทั้งหมดถูกตั้งข้อหาค้าประเวณี ช่วยเหลือเหยื่อได้ 10 คน ผู้หญิง 9 คน ผู้ชาย 1 คน ในจำนวนนี้ 8 คน เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 15-17 ปี ซึ่งถูกบังคับขู่เชิญให้ค้าบริการทางเพศ และถูกนำตัวส่งไปให้ศูนย์สงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องเพื่อดูแลคุ้มครองต่อไป

ทั้งนี้ ศูนย์แหล่งข้อมูลการค้ามนุษย์แห่งชาติสหรัฐอเมริกา เผยว่า คดีที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์มักเกิดขึ้นที่รัฐแคลิฟอร์เนียมากกว่ารัฐอื่นในประเทศ เช่น เมื่อปี พ.ศ.2558 เกือบ 1 ใน 5 สายที่ทางศูนย์สอดไลน์ของศูนย์ ได้รับโทรศัพท์มาจากรัฐแคลิฟอร์เนีย และปี 2559 นี้ พบว่ามีคดีที่เกี่ยวข้องและได้รับรายงานทั่วสหรัฐอเมริกา กว่า 4,000 คดี ขณะที่หนึ่งในทีมแอลเอพีดี เผยว่าเหยื่อส่วนใหญ่มาจากครอบครัวมีปัญหา เคยถูกคุกคามทางเพศหรือความรุนแรงภายในบ้าน ทำให้คนร้ายหลอกเหยื่อว่า จะทำให้ชีวิตสบายและหาเงินได้มาก ซึ่งไม่ใช่เรื่องจริง (ไทยรัฐ, ออนไลน์, 2562)

3) กรณีตำรวจไทย จับมือ FBI ไล่คดีล่วงละเมิดเด็กผ่านอินเทอร์เน็ตกว่า 3 ปี ดำเนินคดีแล้ว 21 คดี

หัวหน้าคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต หรือ ไทแคค (TICAC) พร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แถลงผลความร่วมมือในการปฏิบัติงานของ TICAC ที่ผ่านมา ตลอดจนสถานการณ์การล่วงละเมิดทางเพศเด็กผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ว่า ศูนย์ TICAC เป็นความร่วมมือกับสำนักงานสอบสวนกลาง สหรัฐอเมริกา หรือ เอฟบีไอ ในการร่วมมือแลกเปลี่ยนข้อมูลในการปฏิบัติงาน การล่วงละเมิดทางเพศเด็กผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยข้อมูลของ TICAC ยังพบว่ามีกรณีล่วงละเมิดเด็กและเยาวชน ถ่ายคลิปทางเพศเผยแพร่ในสื่อออนไลน์มากกว่า 300 กรณี ที่ยังต้องสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิด สำหรับสถิติแบ่งตามฐานความผิดของคณะทำงานของศูนย์ TICAC ระหว่างปี 2558 ถึง 2561 จับผู้กระทำผิดคดีค้ามนุษย์จำนวน 21 คดี, ได้รับเบาะแส จำนวน 209 เรื่อง ดำเนินคดีไปแล้ว 121 คดี และที่เหลืออยู่ระหว่างการสืบสวนขยายผลต่อ อย่างไรก็ตาม ศูนย์ TICAC ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 2 โดยผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สามารถดำเนินคดีได้ทั้งสิ้น 71 คดี ในปี พ.ศ.2559 สามารถดำเนินคดีได้ 24 คดี ในปี พ.ศ.2560 ได้ 43 คดี จะเห็นว่าผลงานของศูนย์ TICAC ในปีที่ 2 เพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่า จากการทำงานในปีแรก และคาดการณ์ว่าในปีนี้จะมียอดคดีเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเห็นว่าในอนาคตแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น TICACจะมีงานต้องทำอีกเป็นจำนวนมาก (สำนักข่าว ไอ.เอ็น.เอ็น., ออนไลน์, 2562)

4) กรณี ผู้อำนวยการสำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐ (เอฟบีไอ) แถลงเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ว่าสามารถปฏิบัติการหลายกลุ่มผู้ค้ามนุษย์อย่างผิดกฎหมายกว่า 100 เมืองทั่วประเทศ ตลอดทั้งสัปดาห์ที่ผ่านมา เอฟบีไอ ระบุว่าสามารถทำลายเครือข่ายผู้เป็นธุระจัดหาบุคคล

เพื่อทำการค้าประเวณีได้ทั้งสิ้น 281 ราย พร้อมทั้งช่วยเหลือเด็กจากการค้าประเวณีได้ถึง 168 ราย ซึ่งผู้อำนวยการของเอฟบีไอระบุว่าปฏิบัติการหลายแห่งที่ดำเนินการดังกล่าวจะช่วยยุติวงจรเหยื่อที่เป็นเยาวชนในสหรัฐ

จากความร่วมมือระหว่างเอฟบีไอ กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา และศูนย์ข้อมูลเด็กสูญหายและการแสวงหาประโยชน์จากเด็กแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2003 สามารถช่วยเหลือเด็กได้แล้วเกือบ 3,600 ราย เพื่อจัดการกับปัญหาการค้าประเวณีเด็กที่เพิ่มขึ้นในสหรัฐ ซึ่งปฏิบัติการดังกล่าวสามารถนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ถึง 1,450 ราย อย่างไรก็ตาม ทางด้านเมลิสา สเพอร์เบอร์ จากซีเอ็นเอ็น ได้แสดงความคิดเห็นถึงวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์และแรงงานทาสในสหรัฐด้วยว่า แม้สหรัฐจะอยู่ในเทียร์ 1 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (ทีไอพี) ทว่ากระทรวงต่างประเทศประเมินว่ามีการค้ามนุษย์ทั้งเด็กผู้ชาย และผู้หญิงในสหรัฐต่อปีราว 1.75 หมื่นคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าประเวณีและการหลอกลวงใช้แรงงานในภาคเกษตร รวมถึงคนรับใช้และแรงงานในภาคบริการที่ยังคงแพร่ระบาดอย่างกว้างขวาง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นสิ่งท้าทายให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง

จะเห็นได้ว่าทั้งนโยบายการปราบปรามการค้ามนุษย์ที่ดี และองค์กรที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนของสหรัฐอเมริกา ทำให้ปัญหาการค้ามนุษย์แม้จะมีความยากลำบากหรือซับซ้อนมากเพียงใด แต่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกามีองค์กรที่มีบทบาทป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ที่สำคัญแล้ว ยังมีกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เป็นกฎหมายที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่สำคัญซึ่งประเทศภาคีทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ และใช้เป็นกรอบในการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ มีการร่วมมือกันของประเทศต่าง ๆ ในการเจรจาเพื่อให้เกิดอนุสัญญา และพิธีสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมขึ้น โดยจัดทำกฎหมายในระดับสากลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ได้แก่ อนุสัญญา หรือพิธีสารฉบับต่าง ๆ นั้น ซึ่งมีได้มีลักษณะเป็นกฎหมายภายในสำหรับประเทศใดประเทศหนึ่ง หากแต่เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งมีผลบังคับใช้ต่อรัฐภาคีเท่านั้น ไม่ได้มีผลบังคับใช้ต่อปัจเจกบุคคล ประเทศที่ได้ลงนามแล้วมีพันธะที่จะต้องสำรวจกฎหมายภายในของตนว่ามีความสอดคล้องกับอนุสัญญาและพิธีสารหรือไม่เพียงใด หากกฎหมายภายในไม่สอดคล้องต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายนั้น หรือออกกฎหมายใหม่เพื่อให้สามารถให้สัตยาบันอนุสัญญาและพิธีสาร โดยกฎหมายระหว่างประเทศที่สำคัญดังกล่าวมีทั้งสิ้น 9 ฉบับ ประกอบด้วย

1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights, 1948 หรือ UDHR) คือการประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือระหว่างประเทศ ที่มีความสำคัญในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และเป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรก ซึ่งที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ให้การรับรองตามข้อมติที่ 217 A (III) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) โดยประเทศไทยออกเสียงสนับสนุน (Wikipedia, Online, 2019) จัดเป็นกฎหมายจารีตระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุด ซึ่งประเทศต่าง ๆ จำต้องเคารพต่อหลักการสิทธิมนุษยชนที่ได้ตราไว้ในปฏิญญานี้ โดยที่ปฏิญญานี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของสนธิสัญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ อีกหลายฉบับ รวมทั้งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

ด้วยเหตุที่การยอมรับศักดิ์ศรีแต่กำเนิด และสิทธิซึ่งเสมอกันและไม่อาจโอนแก่กันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษยชาติอันเป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก ด้วยเหตุที่การเฝ้าเฉย และดูหมิ่นเหยียดหยามสิทธิมนุษยชนได้ก่อให้เกิดการอันป่าเถื่อนโหดร้ายทารุณ ซึ่งเป็นการละเมิดมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างร้ายแรง และโดยเหตุที่ได้มีการประกาศปณิธานอันสูงสุดโดยสามัญชน ว่าถึงวาระแห่งโลกแล้วที่มนุษย์จะมีเสรีภาพในการพูด และในความเชื่อถือ รวมทั้งมีเสรีภาพจากความกลัวและความต้องการ ด้วยเหตุที่เป็นสิ่งจำเป็นสิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลักนิรโทษกรรม ถ้าไม่พึงประสงค์ให้มนุษย์ต้องถูกบีบบังคับให้หาทางออก โดยการกบฏต่อพระราชและการกดขี่อันเป็นที่พึงแห่งสุดท้าย ด้วยเหตุที่ประชุมแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึงความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตัวบุคคล และในความเสมอกันแห่งสิทธิของทั้งชายและหญิง และได้ตัดสินใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมตลอดจนมาตรฐานแห่งชาติให้ดีขึ้น ได้มีเสรีภาพมากขึ้น

ด้วยเหตุที่รัฐสมาชิกได้ปฏิญาณที่จะให้ได้ว่า โดยร่วมมือกับสหประชาชาติ ซึ่งการส่งเสริมการเคารพและการถือปฏิบัติโดยสากลต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ ขั้นพื้นฐาน (Amnesty International Thailand, Online, 2019)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั่วโลก ซึ่งประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยใช้เป็นกรอบในการร่างรัฐธรรมนูญปกครองประเทศ ที่บัญญัติรับรองว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนผู้ใดจะกระทำละเมิดไม่ได้ ประเทศไทยก็เป็นประเทศที่ให้การรับรองสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ การค้ำมนุษย์จึงเป็นการกระทำต่อมนุษย์ด้วยกันที่ได้รับการคุ้มครองทั้งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมาย

สูงสุดในการปกครองประเทศ

2) ข้อตกลงว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ. 1904 (The international Agreement for the Suppression of the White Slave Traffic, 1904)

การค้ามนุษย์ตามข้อตกลงฯคือ การจัดหา หรือการล่อลวงโดยวิธีการบังคับขู่เข็ญซึ่งหญิงและเด็กหญิงเพื่อวัตถุประสงค์ที่ขัดต่อศีลธรรมไปยังต่างประเทศ (immoral purposes abroad) เท่ากับว่าจากข้อตกลงดังกล่าว การค้ามนุษย์มีความหมายใกล้เคียงกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นจากถือเอาการย้ายถิ่นระหว่างประเทศเป็นองค์ประกอบความผิด แต่ข้อตกลงดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยความผิดและกำหนดโทษต่อคนกลางและผู้แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น (วันวิสาข์ สิริทวิเนติ, 2542, หน้า 94) แสดงให้เห็นว่าการค้ามนุษย์ตามข้อตกลงฯ หากการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยที่หญิงและเด็กหญิงยินยอมถือว่าการกระทำความผิดองค์ประกอบของความผิดเนื่องจากต้องใช้วิธีการล่อลวงหรือบังคับขู่เข็ญ จากข้อตกลงที่คุ้มครองทาสผิวขาว (white slave) ซึ่งคำว่าทาสผิวขาวแต่เดิมในศตวรรษที่ 19 หมายถึงการค้าประเวณีเด็กแต่ในปัจจุบัน หมายถึงหญิงที่ค้าประเวณีโดยการบังคับ (Wikipedia, Online, 2006)

ข้อตกลงว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ. 1904 เป็นกฎหมายที่ความผิดฐานการค้ามนุษย์ครอบคลุมเฉพาะการย้ายถิ่นระหว่างประเทศเท่านั้น และจะต้องขัดต่อศีลธรรมโดยการล่อลวงหรือบังคับ ขู่เข็ญ แต่ถ้าหญิงหรือเด็กให้ความยินยอมไม่ถือเป็นความผิดฐานการค้ามนุษย์แต่คนกลางหรือผู้แสวงหาประโยชน์ในการกระทำผิดไม่ต้องรับผิด ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย หากเหยื่อเป็นเด็กแม้สมัครใจก็เข้าข่ายเป็นความผิดฐานการค้ามนุษย์ผู้เกี่ยวข้องในฐานะตัวการผู้ใช้ผู้สนับสนุนต้องรับผิดเสมือนตัวการกระทำผิดฐานการค้ามนุษย์

3) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921 (The International Convention for the Suppression of the traffic in Women and Children, 1921)

อนุสัญญานับนี้ถือว่ามีความสำคัญฉบับหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองเด็กและผู้หญิง (Non white women) และเป็นอนุสัญญานับที่กล่าวถึงความยินยอมของเหยื่อจากการค้ามนุษย์ไว้เป็นครั้งแรก โดยให้คำนิยามของการค้ามนุษย์ไว้ว่า การค้ามนุษย์คือ การจัดหา ล่อลวง ชักนำ หรือชักพาหญิงและเด็กเพื่อการค้าประเวณี ถึงแม้จะเป็นไปโดยความสมัครใจยินยอมของเด็กก็ตาม กล่าวคือความยินยอมของเด็กไม่เป็นเหตุในการพิจารณาขกเว้นความผิดอย่างไรก็ตาม อนุสัญญาฯ ดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงการหน่วงเหนี่ยวหญิงไว้ในสถานการค้าประเวณี เพราะเชื่อว่าเป็นอำนาจในการควบคุมของรัฐแต่ละรัฐที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าว (Kathryn E. Nelson, 2002, p. 558)

อนุสัญญาฉบับนี้ได้ขยายขอบเขตของการกระทำความผิดให้ครอบคลุมถึงความผิดในการจัดหาให้มีการค้าประเวณีโดยการบังคับ (Forced prostitution) แก่ผู้หญิง (White women) ที่อายุต่ำกว่า 21 ปี โดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นระหว่างประเทศหรือไม่ กล่าวคือหากเป็นการกระทำภายในประเทศยังคงถือว่าเป็นการค้ามนุษย์ (Kathryn E. Nelson, 2002, p. 551,558)

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921 เป็นกฎหมายที่ครอบคลุมการกระทำผิดและคุ้มครองผู้เสียหายสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่มีความแตกต่างเรื่องอายุซึ่งของไทยต่ำกว่า 18 ปี แต่กฎหมายดังกล่าวอายุต่ำกว่า 21 ปี ถือว่าขยายการคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ที่อายุสูงกว่าไทยถึง 3 ปี

4) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าผู้หญิงซึ่งบรรลุนิติภาวะ ค.ศ. 1933 (The International Convention for the Suppression of the traffic in Women of Full Age, 1933)

อนุสัญญาฉบับนี้ให้ความสำคัญคุ้มครองหญิงซึ่งบรรลุนิติภาวะจากการถูกหลอกลวง ถูกบังคับเพื่อวัตถุประสงค์ที่ขัดศีลธรรมไปยังประเทศอื่น (Immoral purposes in another country) ซึ่งการค้ามนุษย์ตามนิยามของอนุสัญญาฉบับนี้ มีการย้ายถิ่นข้ามประเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญของการค้ามนุษย์ด้วย โดยมีกำหนดห้ามมิให้ผู้ค้ามนุษย์ยกเอาความยินยอมของผู้หญิงขึ้นอ้างเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ชอบด้วยศีลธรรม (Hanh Diep, 2005, p. 309, 320 see also Beverly Balos, 2004, p. 137, 149)

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าผู้หญิงซึ่งบรรลุนิติภาวะ ค.ศ. 1933 ให้ความสำคัญเฉพาะหญิงบรรลุนิติภาวะที่ถูกหลอกลวง เพื่อวัตถุประสงค์ที่ขัดศีลธรรมไปยังประเทศอื่น แต่ถ้ากระทำการในลักษณะดังกล่าวภายในประเทศของหญิงนั้น ไม่ถือเป็นการค้ามนุษย์ ทำให้เกิดช่องว่างการแสวงหาประโยชน์ลักษณะดังกล่าวภายในประเทศได้

5) อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น ค.ศ. 1949 (The Convention for the Suppress of the Traffic in Persons and of the Exploitation of Prostitution of Others, 1949)

อนุสัญญาฉบับนี้เป็นการรวบรวมเอามาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่ผ่านมาทั้งหมดได้แก่ ข้อตกลงว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ. 1904 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ. 1910 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าผู้หญิงในวัยผู้ใหญ่ ค.ศ. 1933 โดยกำหนดว่าไม่จำกัดการค้ามนุษย์จะต้องมีการย้ายถิ่นข้ามประเทศ อย่างไรก็ตาม

ก็ตามอนุสัญญาฉบับดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จในการบังคับใช้ เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้ครอบคลุมเฉพาะการค้ามนุษย์ในแง่ของการเคลื่อนย้ายมนุษย์ข้ามพรมแดนเพื่อการค้าประเวณีเท่านั้น (Elaine Pearson, 2006, p. 21) ถึงแม้ว่าอนุสัญญาฯ ดังกล่าวจะประณามระบบการค้าประเวณี แต่ก็ไม่ได้ห้ามการที่ผู้หญิงจะตัดสินใจเลือกค้าประเวณี ทั้งนี้รัฐจะต้องไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดระเบียบการค้าประเวณี หน้าที่ของรัฐมีเพียงลงโทษผู้แสวงหาประโยชน์จากการเป็นโสเภณีของผู้อื่น (ศิริพร สโครบานค, 2548, p. 53) จึงอาจกล่าวได้ว่าไม่มีการกำหนดคำจำกัดความของการค้ามนุษย์และการค้าประเวณีไว้อย่างชัดเจน

อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น ค.ศ. 1949 มีลักษณะการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหลายฉบับเข้าด้วยกันเหมือนประเทศไทย แต่สาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวไม่ครอบคลุมการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์เท่าของประเทศไทย เพราะเป็นการครอบคลุมการค้ามนุษย์ที่ข้ามพรมแดนเพื่อการค้าประเวณีรูปแบบเดียวเท่านั้น แต่ประเทศไทยครอบคลุมการค้ามนุษย์ถึง 8 รูปแบบ

6) พิธีสารเพื่อป้องกันและปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะหญิงและเด็ก

ค.ศ. 2000 (UN Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person. Supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime, 2000)

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (UN Convention Against Transnational Organized Crime, 2000 Palermo 2000)

มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์โดยเฉพาะหญิงและเด็ก คุ่มครองและช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐภาคี พิธีสารนี้จึงเป็นเครื่องมือระดับสากลซึ่งผูกพันรัฐภาคีฉบับแรก ที่ให้คำนิยามเรื่องการค้ามนุษย์อันครอบคลุมวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของการค้ามนุษย์ในปัจจุบันที่มีใช้เพียงเพื่อการบังคับค้าประเวณีเท่านั้น โดยพิธีสารดังกล่าวได้มีการกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ซึ่งมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ มีขึ้นเพื่อขจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มาตรการที่กำหนดไว้จึงเป็นการสร้างมาตรฐานให้ประเทศที่ร่วมลงนามในอนุสัญญาฯ ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายภายในของตนเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น มาตรการส่งเสริมบุคคลให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ตามข้อ 26 หรือ การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองแก่พยาน คดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นกลุ่มอาชญากรซึ่งมีอิทธิพล กำลังคน

และทรัพย์สิน ที่จะดำเนินการทุกวิถีทางในการทำให้ตนหลุดพ้นจากการถูกดำเนินคดี ตามข้อ 24 ให้มีการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายที่ให้การเกี่ยวข้องกับความคิดที่อนุสัญญาครอบคลุม และการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย ตามข้อ 25 กำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองแก่ผู้เสียหาย โดยเฉพาะในกรณีที่มีการคุกคามที่จะแก่แค้นหรือข่มขู่ โดยรัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องชดเชยและชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายสำหรับความผิดที่เกิดขึ้น

ในพิธีสารฉบับนี้มีทั้งหมด 20 มาตรา ซึ่งมีความประสงค์เพื่อป้องกันและควบคุมผู้กระทำการค้ำมนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก เพื่อป้องกันและให้ความช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ำมนุษย์ ให้ได้รับการเคารพสิทธิมนุษยชน และให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันในการสนับสนุนพิธีสารเพื่อป้องกันและปราบปราม และลงโทษการค้ำมนุษย์ โดยเฉพาะหญิงและเด็ก ค.ศ. 2000 เป็นกฎหมายแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ที่พัฒนาขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมรูปแบบการค้ำมนุษย์เท่าของประเทศไทยที่ครอบคลุมถึง 8 รูปแบบการค้ำมนุษย์ทั้งหญิง เด็กชาย เด็กหญิง

7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 (Convention on the Rights of Child, 1989)

เกิดขึ้นจากความพยายามขององค์การสหประชาชาติที่ต้องการให้ประเทศต่าง ๆ ยอมรับและให้การรับรองสิทธิในด้านต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน 2535 เป็นต้นมา อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันที่จะช่วยเหลือคุ้มครองเด็กซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว โดยมีสาระสำคัญคือ มุ่งการคุ้มครองและรับรองสิทธิเด็กในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ สิทธิเด็กทั้งหมดที่ได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญาและสิทธิเด็กตามอนุสัญญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการค้าเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่สำคัญในการสร้างแนวคิดพื้นฐานที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ กำหนดมาตรการและกฎหมายต่าง ๆ ในประเทศของตน เพื่อปกป้องและคุ้มครองเด็ก รวมถึงการจัดการปัญหาในการที่เด็กเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ และพัฒนาฟื้นฟูให้เด็กกลับสู่สังคมอย่างปลอดภัย ช่วยให้แนวโน้มของการกระทำซ้ำหรือถูกกระทำโดยมิชอบในด้านต่าง ๆ

สิทธิเด็กทั้งหมดที่ได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญา รวม 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- 1) สิทธิในการดำรงชีวิต สิทธิที่จะมีมาตรฐานความเป็นอยู่
 - 2) สิทธิในการรับการปกป้องคุ้มครอง
 - 3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา
 - 4) สิทธิในการมีส่วนร่วม เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี
- สิทธิในการแสดงออก สิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น สิทธิเด็กตามอนุสัญญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการค้าเด็ก ให้บัญญัติการปกป้องคุ้มครองเด็กในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าเด็กไว้ด้วยเช่นกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นสิทธิในลักษณะของสิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Protection Rights) ทั้งเรื่องแรงงานและเรื่องเพศ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 เป็นกฎหมายที่คุ้มครองการค้ามนุษย์ที่เด็กตกเป็นเหยื่ออายุต่ำกว่า 18 ปี สอดคล้องกับกฎหมายไทยที่ใช้เกณฑ์อายุต่ำกว่า 18 ปีเช่นกัน ทั้งการให้ความคุ้มครองและเยียวยาเมื่อเด็กตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์แล้ว

8) พิธีสารเลือกรับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ค.ศ. 2000 (Protocol to the Convention on the Right of the Child on the Sale of children, Child, Prostitution and Child Pornography, 2000)

เป็นพิธีสารที่เกิดขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมาย และการดำเนินการเฉพาะด้าน จากที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เพื่อเป็นการส่งเสริมอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในมาตราที่เกี่ยวข้องให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์ได้ก่อให้เกิดสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในอินเทอร์เน็ตและวิทยาการที่พัฒนาเกิดขึ้นใหม่ชนิดอื่น ๆ และเน้นถึงความสำคัญของความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างรัฐบาลของรัฐภาคี รวมถึงอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตด้วย พิธีสารฉบับนี้ได้กำหนดให้ความหมายของถ้อยคำสำคัญไว้หลายกรณี ไม่ว่าจะเป็น “การค้าเด็ก” “การค้าประเวณีเด็ก” และ “สื่อลามกเกี่ยวกับเด็ก” รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในด้านต่าง ๆ โดยรัฐภาคีจะต้องกำหนดความผิดอาญา สำหรับผู้ที่ทำการค้าเด็กตามคำนิยามดังกล่าวรวมไปถึงการเสนอ การส่งมอบ หรือรับเด็กไว้ไม่ว่าโดยวิธีการใด หากมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบจากเด็ก จัดส่งอวัยวะเด็กเพื่อผลกำไร หรือเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กในการบังคับใช้แรงงาน การผลิต แจกจ่าย เผยแพร่ นำเข้า ส่งออก การเสนอขาย หรือครอบครองสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ทั้งไม่ว่าจะเป็นการกระทำในลักษณะส่วนบุคคลหรือเป็นองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในประเทศหรือลักษณะข้ามชาติก็ตาม และจะต้องกำหนดความผิดอาญาดังกล่าวกับผู้พยายาม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดด้วยพิธีสารกำหนดให้ความผิดค้าเด็กเป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยรัฐภาคีนั้นต้องมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองความช่วยเหลือเด็ก ในด้านต่าง ๆ

พิธีสารเลือกรับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ค.ศ. 2000 เป็นกฎหมายที่คุ้มครองเหยื่อที่เป็นเด็กที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี และสื่อลามก ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการค้ามนุษย์ของไทย รูปแบบการค้าประเวณี และรูปแบบการผลิตและเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก ที่ครอบคลุมบุคคลที่เกี่ยวข้องและองค์กรทั้งที่มีการกระทำในประเทศและต่างประเทศ

9) อนุสัญญาว่าด้วยเรื่องการค้าบุคคลและการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นโสเภณีของผู้อื่น ค.ศ.1949 (Convention for the Suppression of the Trafficking in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others, 1949) เป็นอนุสัญญาที่ต้องการจะแก้ไขปัญหาการนำ

หญิงและเด็กเข้ามาแสวงหาประโยชน์ในระบบโสเภณี อนุสัญญาที่ต้องการที่จะใช้แทนอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ที่ได้จัดทำไว้ก่อนหน้านี้ เช่น อนุสัญญาเรื่องการค้าทาสผิวขาว อนุสัญญาการค้าหญิงและเด็ก และอนุสัญญาปราบปรามการค้าหญิงที่เป็นผู้ใหญ่ หน้าที่ของรัฐมีเพียงลงโทษผู้แสวงหาประโยชน์จากการเป็นโสเภณีของผู้อื่น โดยอนุสัญญานี้ได้กำหนดสาระสำคัญกล่าวคือ กำหนดให้รัฐภาคีมีการดำเนินการฟ้องร้องการกระทำความผิด กำหนดให้คนต่างด้าวได้รับสิทธิในกระบวนการดำเนินคดีเช่นเดียวกันกับคนชาตินั้น ๆ ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชนสุขภาพอนามัย สังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนมาตรการอื่นๆ เพื่อป้องกันการค้าประเวณี การฟื้นฟูสภาพจิตใจ และการปรับปรุงสภาพสังคมของเหยื่อการค้าประเวณี สำหรับผู้ที่อยู่ในระหว่างรอการส่งกลับถิ่นฐานเดิม ควรได้รับความช่วยเหลือและการดูแลเป็นชั่วคราวอย่างเหมาะสม ผู้ที่ไม่สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับและไม่มีสามัคยาญาติหรือผู้ปกครองที่ออกค่าใช้จ่ายแทนได้ กำหนดให้รัฐที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ควรรับผิดชอบต่อค่าเดินทางถึงชายแดนหรือท่าเรือหรือสนามบินใกล้ที่สุด ที่ผู้ส่งกลับจะสามารถเดินทางกลับสู่ถิ่นได้ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เหลือ ถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลประเทศถิ่นฐานเดิม

อนุสัญญาว่าด้วยเรื่องการค้าบุคคลและการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นโสเภณีของผู้อื่น ค.ศ. 1949 เป็นกฎหมายที่ครอบคลุมการค้ามนุษย์รูปแบบการค้าประเวณีที่เป็นหญิงและเด็กเท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดอายุไว้อย่างชัดเจน และไม่ครอบคลุมผู้เสียหายจากเด็กชาย จึงเป็นการให้ความคุ้มครองที่มีความจำกัดไม่ครอบคลุมเท่ากฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย

จะเห็นได้ว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นกฎหมายหลักระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจนและครอบคลุมสิทธิเสรีภาพทุกด้าน เพื่อให้มนุษย์ทุกคนบนโลกใบนี้มีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะมีชาติกำเนิดแตกต่างกันหรืออยู่อาศัยในประเทศที่มีการเมือง การปกครอง สังคมและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันก็ตาม

จากการทบทวนกฎหมายระหว่างประเทศหลายฉบับแล้วพบว่า ส่วนใหญ่เน้นการคุ้มครองการกระทำละเมิดสิทธิเสรีภาพของสตรี และเด็ก ที่ถูกหาประโยชน์จากการค้าประเวณีหรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น ตลอดจนให้ความสำคัญคุ้มครองการบังคับใช้แรงงานที่มีลักษณะเยี่ยงทาส ซึ่งกฎหมายดังกล่าวสอดคล้องกับการค้ามนุษย์ของไทยรูปแบบโสเภณี และรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการเอาคนลงเป็นทาส ซึ่งสอดคล้องกับการป้องกันปราบปรามของประเทศสหรัฐอเมริกาที่พบการค้ามนุษย์รูปแบบการค้าประเวณีหรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศมากที่สุด

นอกจากกฎหมายระหว่างประเทศที่สำคัญดังกล่าว ยังมีกฎหมายต่างประเทศที่ถือเป็นกฎหมายสำคัญในการจัดการปัญหาการค้ามนุษย์ที่มีมาตรฐานและได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ

คือ กฎหมายคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (Trafficking Victims Protection Act of 2000 (TVPA)) ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหาจากการที่มีคนเป็นจำนวนมากต่อปีถูกนำเข้ามาเพื่อการค้ามนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบังคับใช้แรงงานและเพื่อการค้าประเวณี รัฐบาลสหรัฐ จึงได้ลงนามในกฎหมายเพื่อปกป้องผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์คือ Trafficking Victims Protection Act of 2000 (TVPA) ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก 4 ครั้ง ฉบับที่แก้ไขล่าสุดคือ ฉบับปี ค.ศ. 2013 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2013 วัตถุประสงค์หลักของกฎหมาย TVPA ก็เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์มักจะเป็นผู้หญิงและเด็ก โดยก่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรม และมีผลเป็นการลงโทษนักค้ามนุษย์ อีกทั้งเพื่อปกป้องผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้วย

TVPA ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปราบปรามการค้ามนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การค้ามนุษย์เพื่อการบริการทางเพศ การเอาคนลงเป็น ทาสหรือการกระทำอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันทั้งในสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกโดยผ่าน กระบวนการป้องกัน กระบวนการคุ้มครองช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ การดำเนินคดีและการบังคับ ใช้กฎหมายเพื่อลงโทษผู้ค้ามนุษย์ ทั้งนี้ TVPA ให้อำนาจรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (โดยกระทรวงการ ต่างประเทศ) จัดทำรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศต่าง ๆ จำนวน 188 ประเทศเป็นรายปี (The Trafficking in Persons Report – TIP) ซึ่งสหรัฐอเมริกาถือว่า TIP ที่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือและ road map ในการผลักดันให้สหรัฐฯ และรัฐบาล ของประเทศอื่น ๆ มีความรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ภายในประเทศตน และระหว่างประเทศ โดยจัดอันดับสถานการณ์และความร้ายแรงของปัญหาการค้ามนุษย์ในแต่ละประเทศเป็นสี่ประเภทคือ Tier1 Tier2 Tier2 Watch List และ Tier3 ซึ่งแม้การที่สหรัฐอเมริกาจะใช้ Tier เป็นเครื่องมือในการจัดอันดับสถานการณ์การค้ามนุษย์ในลักษณะที่เป็น unilateral approach ก็ตาม

แต่การจัดอันดับดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในทางสังคมระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ส่งผลในทางอ้อมต่อสินค้าส่งออกของไทยโดยเฉพาะสินค้าประมงด้วย กฎหมาย TVPA ยังลงโทษการริบทรัพย์สินหรือการทำลายทรัพย์สินที่เป็นเอกสาร ที่ใช้ในการยืนยันตัวบุคคลหรือเอกสารการเดินทางที่ผู้ค้ามนุษย์ มักจะนำมาใช้ในการควบคุมผู้ตกเป็น ผู้เสียหาย ในกฎหมาย TVPA มีการใช้โครงสร้างที่เรียกว่า “three P’s” ประกอบไปด้วย 1. “Protection” เพื่อปกป้องผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 2. “Prosecution” เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้ค้ามนุษย์ 3. “Prevention” เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ กฎหมาย TVPA ได้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อให้การสนับสนุนประเทศอื่นที่เป็น ต้นทาง ทางผ่าน หรือปลายทางของการค้ามนุษย์เพื่อที่จะกำหนดมาตรฐานในการป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นอีก โดยการยกร่างกฎหมายป้องกันปราบปราม และลงโทษการค้า

มนุษย์ในลักษณะข้ามชาติ ส่งเสริมการสืบสวน การฟ้องร้องคดีผู้ค้ามนุษย์ และโครงการช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ แลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ของรัฐใน โครงการที่เน้นเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์ และเพื่อที่จะตรวจสอบการให้ความร่วมมือ กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาจึงได้จัดทำรายงานเพื่อประเมินประเทศที่มี ปัญหาของการค้ามนุษย์ที่เรียกว่า Trafficking in Persons (TIP) Report

3. กฎหมาย และรูปแบบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย

รูปแบบขององค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย มีตั้งแต่โยบายการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งระดับชาติและระดับจังหวัดหรือ ระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติโดยองค์กรของรัฐหลายองค์กร ที่ผ่านมารัฐบาลแก้ปัญหาโดยวิธีการใช้องค์กรด้านการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์หลายองค์กร โดยรัฐบาลคาดหวังว่าการมีองค์กรหลายระดับ หลายองค์กร ทำหน้าที่ป้องกันปราบปรามแล้ว ปัญหาการค้ามนุษย์น่าจะลดลง ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารพบว่าการจัดองค์กรของไทยทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ มีดังนี้

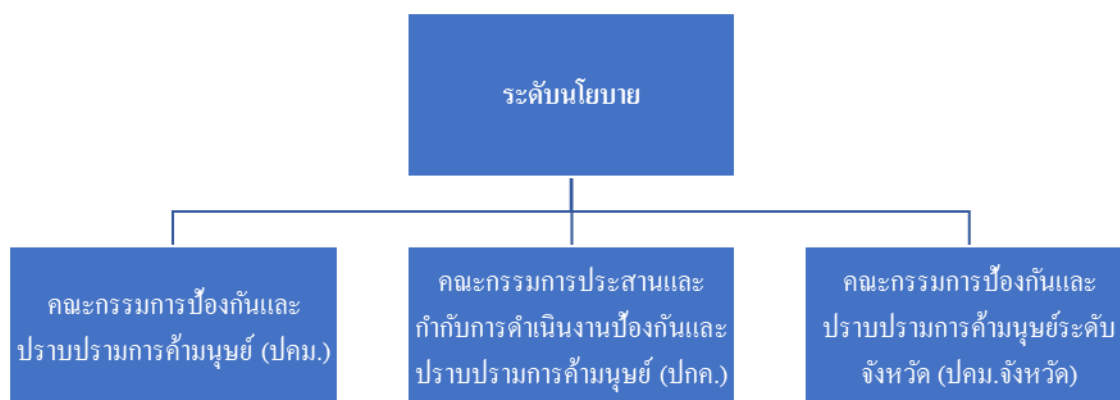
องค์กรระดับชาติ มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ปคม.” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่สำคัญเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ โครงสร้างของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นต้น

คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ปกค.” ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและแผนประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาสังคมให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนงานและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จัดให้มีและกำกับการดำเนินการตามโครงการรณรงค์ และการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ระดับล่างสุดของระดับนโยบายคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

องค์กรระดับปฏิบัติที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมคือ กรมการปกครอง กองทัพบก กองทัพเรือ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล กรมประมง ทหารพราน ตำรวจตระเวนชายแดน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวน ดำเนินคดี คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ องค์กรด้านการคุ้มครองเยียวยา คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรณีเป็นความผิดฐานค้ำมนุษย์ที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร อัยการสูงสุด เป็นผู้มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดี และสำนักงาน ป.ป.ง. เข้ามาทำการไต่สวนเรื่องการฟอกเงินกับผู้กระทำผิด

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของไทยมีรูปแบบการจัดการหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ หรือระดับนโยบาย จนถึงระดับปฏิบัติโดยมีองค์กรบังคับใช้กฎหมายหลายหน่วยงาน ซึ่งต่างมีอิสระในการปฏิบัติงานแยกออกจากกันไม่ขึ้นตรงต่อกัน และต่างก็มีผู้บังคับบัญชาคนละส่วนกันอย่างชัดเจน ซึ่งแต่ละระดับก็มีหลายองค์กรทำหน้าที่ลดหลั่นกันไป โดยระดับนโยบายนั้นมีการวางโครงสร้างไว้ 3 ระดับ ส่วนระดับปฏิบัติไม่มีการแบ่งเป็นระดับเพราะแต่ละองค์กรต่างมีอำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง และสะท้อนเห็นได้ว่าองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์มีหลายองค์กร และแต่ละองค์กรยังมีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมือนและแตกต่างกันในภารกิจด้านเดียวกัน โดยแบ่งเป็นกลุ่มงานได้ 3 ลักษณะคือ องค์กรด้านการสืบสวนจับกุม องค์กรด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดี และองค์กรด้านการคุ้มครองเยียวยา

เพื่อให้เห็นภาพการจัดองค์กรแต่ละระดับ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอภาพแผนผังโครงสร้างองค์กรทั้งระดับชาติ (นโยบาย) และระดับองค์กร (ปฏิบัติ) ขององค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบัน และกฎหมายที่แต่ละองค์กรใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ (ภาพประกอบที่ 4.8 และตารางที่ 4.1) ดังนี้

ภาพประกอบที่ 4.8 แผนผังโครงสร้างองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ระดับนโยบาย

ตารางที่ 4.1 แผนผังโครงสร้างองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ระดับปฏิบัติ

รายชื่อองค์กร	อำนาจหน้าที่หลัก						
	สืบสวน	จับกุม	สอบสวน	คุ้มครอง	เยียวยา	ตั้งคดี	อื่น ๆ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)	/	/	/	/	-	-	-
กองบังคับการตำรวจปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ปคม.)	/	/	/	/	-	-	-
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)	/	/	/	/	-	-	-
กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี (กก.คส.)	/	/	-	-	-	-	-
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)	/	/	-	-	-	-	-
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.)	/	/	/	-	-	-	-
กรมการปกครอง (ปก.)	/	/	-	/	-	-	-
กองทัพอากาศ (ทร.)	/	/	-	-	-	-	-
กองทัพบก (ทบ.)	/	/	-	-	-	-	-
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)	/	/	-	-	-	-	-
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)	-	-	-	/	/	-	-

รายชื่อองค์กร	อำนาจหน้าที่หลัก						
	สืบสวน	จับกุม	สอบสวน	คุมครอง	เยียวยา	สั่งคดี	อื่น ๆ
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	/	/	-	-	-	-	-
กรมประมง	-	/	-	-	-	-	-
สำนักงานอัยการ	-	-	/	-	-	/	-
สำนักงาน ป.ป.ง.	-	-	/	-	-	-	-
สำนักงาน ป.ป.ช.	-	-	/	-	-	-	-
สำนักงาน ป.ป.ท.	-	-	/	-	-	-	-
กระทรวงการต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	/
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	-	-	-	/	-	-	-
แพทยสภา	-	-	-	-	-	-	/

การที่ประเทศไทยมีจำนวนองค์กรป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์หลายองค์กรดังกล่าว เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ดังนี้

1) มีพื้นที่ทับซ้อนกันขององค์กรที่มีอำนาจ 3 ด้าน คือ ด้านการสืบสวนจับกุม ด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดี และด้านการคุ้มครองเยียวยา ทั้งองค์กรพื้นที่เกิดเหตุ และองค์กรส่วนกลางที่มีอำนาจป้องกันและปราบปรามทั่วประเทศ

2) มีจำนวนกฎหมายหลายฉบับมาใช้บังคับ ทั้งที่เป็นกฎหมายกลางที่องค์กรมีอำนาจบังคับใช้เหมือนกัน และกฎหมายเฉพาะของแต่ละองค์กร

3) องค์กรแต่ละด้านมีความขัดแย้งกัน ทั้งการแย่งกันทำงาน การเกี่ยงกันทำงาน เพราะต่างเป็นอิสระต่อกัน โดยจะให้ความสำคัญเฉพาะกรณีเมื่อเป็นคดีที่รัฐบาลให้ความสำคัญ และอยู่ในความสนใจของประชาชน

4) มีความเหลื่อมล้ำระหว่างองค์กรในการบังคับใช้กฎหมาย

5) ใช้อัตรากำลังเจ้าหน้าที่หลายองค์กรมากเกินความจำเป็น และไม่เหมาะสม

6) เกิดช่องว่างของกฎหมายให้เจ้าหน้าที่รัฐบางองค์กรแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

7) สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน ทั้งด้านบุคคลากร เงินค่าตอบแทน ค่าอาคารสถานที่กับจำนวนองค์กรจำนวนมาก

8) ขาดองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนเพียงองค์กรเดียว ทำให้ขาดเอกภาพในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์

นอกจากการมีองค์กรป้องกันปราบปรามการค้ำมนุษย์ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติแล้ว การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ที่ผ่านมา ภาครัฐได้ใช้กฎหมายเข้าไปดำเนินการหลายฉบับ ตามรูปแบบการค้ำมนุษย์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) รูปแบบการค้ำประเวณี คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำประเวณี พ.ศ. 2539 และประมวลกฎหมายอาญา

2) รูปแบบการบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2557 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 เรื่องการผ่อนผันให้ผู้เสียสละและพยานในคดีค้ำมนุษย์ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ตามกฎหมาย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และประมวลกฎหมายอาญา

3) รูปแบบการเอาคนลงเป็นทาส คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และประมวลกฎหมายอาญา

4) รูปแบบการตัดอวัยวะเพื่อการค้ำ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 และประมวลกฎหมายอาญา

5) รูปแบบการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และประมวลกฎหมายอาญา

6) รูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำประเวณี พ.ศ. 2539 และประมวลกฎหมายอาญา

7) รูปแบบการนำคนมาขอตาน คือ พระราชบัญญัติควบคุมการขอตาน พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 และประมวลกฎหมายอาญา

8) รูปแบบอื่นอันเป็นการคล้ายคลึงกัน คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดขณะนั้น

จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์รูปแบบต่าง ๆ มีมากมายหลายฉบับ แต่ที่เป็นบทบัญญัติหลักกับความผิดฐานค้ามนุษย์คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ร่วมกับกฎหมายเฉพาะด้านรูปแบบการค้ามนุษย์ แต่เมื่อการกระทำผิดค้ามนุษย์มีความเชื่อมโยงกับฐานความผิดอื่น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องนำกฎหมายอื่นมาใช้บังคับร่วมกันตามพฤติการณ์แห่งคดี แต่ไม่ว่าจะเป็นการค้ามนุษย์รูปแบบใดก็ตาม จะต้องนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับเสมอเนื่องจากความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานการค้าฟอกเงิน ตามกฎหมาย ผู้กระทำผิดจึงต้องถูกดำเนินคดีฐาน ค้ามนุษย์ และความผิดฐานฟอกเงินไปพร้อม ๆ กัน

เมื่อพิจารณาปัญหาการค้ามนุษย์ในบริบทการมีกฎหมายจำนวนมากหลายฉบับมาใช้บังคับแล้วพบว่า การมีกฎหมายหลายฉบับมิได้ทำให้ปัญหาการค้ามนุษย์ลดลงแต่อย่างใด การมีกฎหมายหลายฉบับจึงไม่ใช่ปัจจัยต่อความสำเร็จในการแก้ปัญหการค้ามนุษย์

การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ นอกจากบทบัญญัติทางกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาแล้ว จำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานระดับปฏิบัติเพื่อบังคับใช้กฎหมาย โดยผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและวิเคราะห์ผลการทำงานขององค์กร พบว่ามีองค์กรหลักที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 3 ด้าน คือ ด้านการสืบสวนจับกุม ด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดี และด้านการคุ้มครองเหยื่อฯ ทั้งสิ้น 6 องค์กร คือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ กรมการปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังนี้

1) กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นองค์กรด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดี มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 โดย กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSD) มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมความผิดฐานค้ามนุษย์ที่เข้าข่ายเป็นคดีพิเศษเท่านั้น ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบสวนพฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ เช่น การตรวจแรงงานของสถานบริการคาราโอเกะ ซึ่งการปฏิบัติการด้านการสืบสวนนี้โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษอาจดำเนินการเอง หรืออาจร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการในเชิงรุกเพื่อลดปัญหาการค้ามนุษย์ หากเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ก็จะส่งมอบให้หน่วยงานที่มีอำนาจรับไปดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

แต่ถ้าหากการตรวจสอบเป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกองคดีการค้ามนุษย์ ก็จะได้รับเป็นคดีพิเศษ เพื่อสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไป ที่ผ่านมาผลงานด้านการปราบปรามการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการทั่วประเทศ โดยมีองค์ประกอบของ

คดีพิเศษฐานค้ำมนุษย์ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และตามบัญชีท้ายแห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551) หรือตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) ซึ่งคดีดังกล่าวต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง คือคดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ มีลักษณะเป็นคดีความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวละครผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน มีพนักงานฝ่ายปกครองชั้นผู้ใหญ่หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัย เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญา หรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา เท่านั้น

แต่ทั้งนี้กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายสอบสวนคดีพิเศษร่วมกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบการค้ำมนุษย์ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายควบคุมคนขอทาน กฎหมายว่าด้วยแรงงาน กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เป็นต้น

ผลการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สามารถดำเนินคดีผู้กระทำผิดหลายราย และช่วยเหลือเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์จำนวนมาก ซึ่งหลายคดีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเข้าไปดำเนินการ พบว่ามีเจ้าหน้าที่รัฐท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องร่วมกับการกระทำผิดในฐานะตัวการ หรือผู้สนับสนุน ทำให้การค้ำมนุษย์จึงยังเกิดขึ้นอยู่ได้ อีกทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษมีกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับพื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ป้องกันปราบปรามการค้ำมนุษย์ จึงอาศัยช่องว่างดังกล่าวแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทั้งในฐานะ ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน กรณีดังกล่าว เคยเกิดขึ้นหลายครั้งเมื่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่เกิดเหตุ เพื่อวางแผนร่วมกันในการเข้าตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิด แต่เกิดข้อมูลรั่วไหลเกือบทุกครั้ง ทำให้การปฏิบัติการล้มเหลว แต่เมื่อปรับกลยุทธ์การเข้าตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิดหลายคดี ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ได้ประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นที่เกิดเหตุ สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้ทุกคดีเช่นกัน

จากการศึกษาข้อมูลการป้องกันปราบปรามการค้ำมนุษย์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่าสภาพปัญหาการค้ำมนุษย์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สาเหตุหลักมาจากมีองค์กรรับผิดชอบหลายองค์กรแต่ขาดการทำงานแบบบูรณาการและไม่มีการถ่วงดุลตรวจสอบ ทำให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นใช้ช่องว่างให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น เช่น ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองเมื่อมีหน่วยงานจากส่วนกลางเข้า

มาสืบสวนจับกุม หลายกรณีที่ถูกกระทำผิดได้ค้ำมนุษย์ในพื้นที่มาช้านาน แต่ไม่ถูกจับกุมดำเนินคดี จนเมื่อมีการร้องเรียนมาที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงได้มีการสืบสวนจับกุมได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์จากผู้ที่ให้สัมภาษณ์จากกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้ง 2 คน ที่เป็นทั้งผู้บริหารการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ และระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการสืบสวนสอบสวน คดีการค้ำมนุษย์ และยังสอดคล้องกับผู้ที่ให้สัมภาษณ์จากสำนักงานอัยการสูงสุด กองอำนาจการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองทัพบก กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ และ กรมการปกครอง ที่แสดงความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับพื้นที่เป็นสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา การค้ำมนุษย์

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรด้านการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ (สตช.) อำนาจหน้าที่ ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่ง ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ป้องกัน ปราบปรามการกระทำความผิด ทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร โดยงานด้านการปราบปรามการค้ำมนุษย์จะอยู่ที่ส่วนป้องกันและปราบปรามเป็นหลัก ซึ่งแต่ละ กองบัญชาการตำรวจจะมีสถานีตำรวจในความรับผิดชอบแตกต่างกันตามพื้นที่ต่าง ๆ ส่วน กองบัญชาการตำรวจนครบาล จะมีสถานีตำรวจนครบาลอยู่ในความรับผิดชอบหลายสถานี ซึ่งแต่ละ สถานีตำรวจทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ล้วนมีอำนาจตามกฎหมายเหมือนกัน ซึ่งความผิดฐานค้ำมนุษย์เมื่อเกิดขึ้นในท้องที่สถานีตำรวจใด สถานีตำรวจนั้นเป็นผู้มีอำนาจ ซึ่งสถานีตำรวจจะมีการแบ่งสายงานเป็นงานด้านสืบสวน สอบสวน ปราบปราม ซึ่งบางกรณี ก็อาจจะไปเข้าซ้อน หรือเกี่ยวกันทำงานกับกองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์

นอกจากนี้ยังอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่ อยู่ในความที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ วางหลักว่าเด็กหรือหญิงที่ถูกบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรกระทำภายใน หรือภายนอกราชอาณาจักร และทำให้เด็กหรือหญิงนั้นตกอยู่ใน สถานะจำยอมกระทำการหรือ ยอมรับ การกระทำใด ๆ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย นำหรือพาคนต่าง ด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือหรือ ให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร เจ้าของยานพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ ไม่นำพาหนะเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ดำเนินตรวจคนเข้าเมืองหรือท้องที่และตาม กำหนดเวลาและภายในพาหนะนั้น มีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนฯ รู้ว่าคนต่าง ด้าวคนใดเข้ามาในราชอาณาจักรหรือฝ่าฝืนฯ ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวพ้นจากการจับกุม ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนฯ เข้าพัก

อาศัย ด้านการปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์ พบว่ามีพฤติกรรมแห่งการกระทำผิดด้านค้ามนุษย์ ออกได้ 3 กลุ่ม กลุ่มแรกกระทำผิดในต่างประเทศแล้วหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย กลุ่มที่สอง กระทำความผิดในประเทศไทย กลุ่มสุดท้ายอาศัยประเทศไทยเป็นแหล่งขยายเครือข่ายและสถานที่ฟอกเงินเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

3) กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นองค์กรด้านสืบสวนจับกุม สอบสวนดำเนินคดี มีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ทั่วราชอาณาจักร ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ กฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ การกระทำความผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับแรงงานและการจัดระเบียบสังคม และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่อง ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจ แห่งชาติแต่มีภารกิจด้านการค้ามนุษย์เป็นหลักด้านเดียว โดยมีพื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศ ทำให้ เกิดปัญหาความเกิดความซ้ำซ้อนกับตำรวจท้องที่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ด้านการค้ามนุษย์เหมือนกัน หรือบางกรณีมีสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจับกุมผู้กระทำผิดตามกฎหมายคนเข้าเมืองที่ทำผิดฐานค้า มนุษย์ แต่ไม่ส่งต่อให้กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นผู้สอบสวนดำเนินคดี จึงเกิดความ ขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงานภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วยกันเอง สอดคล้องกับผู้ให้ สัมภาษณ์จากกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ว่า กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ ไม่ สามารถสั่งการให้หน่วยงานตำรวจด้วยกันส่งมอบคดีค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นให้ตนรับผิดชอบ หรือคดีค้า มนุษย์บางคดีที่ตำรวจท้องที่ก็สอบสวนดำเนินคดี แล้วกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ก็เข้าไป ดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกัน ทำให้แนวทางการสอบสวนขัดแย้งกันเองขาดเอกภาพในการปฏิบัติงาน จึงไม่มีมาตรฐานการดำเนินคดี เพราะเป็นไปลักษณะต่างคนต่างทำผลเสียจึงตกกับผู้เกี่ยวข้องในคดี

4) กรมการปกครอง เป็นองค์กรด้านการสืบสวนจับกุม มีภารกิจด้านการป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์ทั่วราชอาณาจักร กรมการปกครองได้จัดชุดปฏิบัติการพิเศษ ประกอบด้วย กำลังจาก 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) กำลังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม ปราบปรามได้ทั่วราชอาณาจักร (2) กำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค กรมการปกครอง ประกอบกำลังขึ้นเป็นชุดปฏิบัติการพิเศษกรมการปกครอง ปฏิบัติภารกิจรักษา ความสงบเรียบร้อยของสังคม ภารกิจการจัดระเบียบสังคมตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติที่ 22/2558 และภารกิจอื่นที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มอบหมาย เช่น การ ควบคุมสถานบริการ หรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ก็ได้ให้การสนับสนุนเป็นชุดเฉพาะกิจตรวจ/จับสถานบริการที่ฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าว

นอกจากนี้ยังสนับสนุนภารกิจป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลและวาระแห่งชาติ ผลงานด้านการปราบปรามการค้ามนุษย์โดยเฉพาะการสืบสวนจับกุมคดีค้ามนุษย์หลายคดี จนเป็นที่ยอมรับระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน เช่น ปิดสถานบันเทิงถาวร 5 ปี การปราบปรามการค้ามนุษย์ในรูปแบบการค้าประเวณีเด็กและการบังคับค้าประเวณีในสถานบริการ สถานประกอบการ โดยประชาชน และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ร้องเรียนแจ้งเบาะแสผ่านศูนย์ดำรงธรรม ดำเนินการจับกุมจำนวน 38 คดี ในพื้นที่ 17 จังหวัด, ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ดูแล ผู้เป็นธุระจัดหาค้าประเวณี จำนวน 70 คน, ดำเนินการช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 97 คน โดยการปราบปรามของชุดเฉพาะกิจกรมการปกครองดังกล่าวได้มีการส่งมอบคดีให้กับพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษกรณีเป็นการค้ามนุษย์ที่เข้าข่ายคดีพิเศษ นอกจากนี้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองประจำท้องที่ที่มีอำนาจเช่นเดียวกับชุดปฏิบัติการพิเศษแต่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ของตนเองเท่านั้น เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมาย และมีกฎหมายที่รับผิดชอบหลายฉบับคือ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2531 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539

5) สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นองค์กรด้านการสั่งคดีค้ามนุษย์ โดยสำนักงานคดีค้ามนุษย์มีอำนาจหน้าที่สอบสวนคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร รวบรวมและจัดฐานข้อมูลการดำเนินคดีการค้ามนุษย์และข้อมูลในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ เสนออัยการสูงสุด ศึกษาเสนอแนะและสนับสนุนการยกร่างปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ รวมถึงตลอดถึงการมีส่วนร่วมพิจารณาการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา ข้อตกลง พิธีสาร ปฏิญญา และความตกลงต่าง ๆ ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการรณรงค์ ฝึกอบรม สัมมนา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุดและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนภายในประเทศและต่างประเทศ ในการดำเนินกิจกรรมต่อต้านการค้ามนุษย์ และ ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ และสำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย

โดยพนักงานอัยการไม่มีอำนาจสอบสวนได้เองโดยลำพังในคดีค้ามนุษย์ที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ แต่จะเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบกรณีความผิดค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ซึ่งที่ผ่านมาก็จะมอบอำนาจให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้สอบสวนแทน แต่

พนักงานอัยการจะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดแนวทางในการสอบสวนดำเนินคดี เว้นแต่ความผิดฐานค้ามนุษย์ที่เป็นคดีพิเศษ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ กำหนดให้พนักงานอัยการสอบสวนร่วมทุกคดี ทำให้หลายคดีที่มีใช้คดีพิเศษและไม่มีพนักงานอัยการสอบสวนร่วมแต่ต้น ผู้กระทำผิดหลุดพ้นจากการถูกตัดสินให้เป็นผู้กระทำผิดต่างกับคดีพิเศษที่มีพนักงานอัยการสอบสวนร่วม ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยต้องรับผิดชอบทุกคดี

6) **กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** เป็นองค์กรด้านการคุ้มครองเหยื่อฯ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและ เอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในการดำเนินงานตามพันธกรณีและกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แนวทาง แผนงานการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ ตลอดจนการกำกับดูแลการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล รวมทั้งการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งดำเนินการรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กำหนดมาตรการ มาตรฐาน ส่งเสริม และประสานการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมทั้งกำหนดมาตรฐาน กำกับดูแลสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจาก การค้ามนุษย์ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน บริหารจัดการกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วเห็นว่ากระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่เป็นองค์กรที่ไม่มีอำนาจหน้าที่สืบสวน จับกุม ดำเนินคดีผู้กระทำผิด แต่เป็นองค์กรที่ออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สืบสวน จับกุม ดำเนินคดี ทำให้เกิดความแตกต่างกับกฎหมายอื่น ที่ผู้รับผิดชอบต้องมีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายได้ครบทุกด้านในเรื่องที่กฎหมายกำหนดไว้

การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ขององค์กรที่กล่าวมา อาศัยอำนาจตามกฎหมายที่กำหนดให้องค์กรนั้นมีอำนาจแล้ว แต่เมื่อจะดำเนินคดีฐานค้ามนุษย์กับผู้กระทำผิดจำเป็นต้องอาศัยกฎหมายอื่นประกอบเพื่อให้การใช้อำนาจเกิดความสมบูรณ์ โดยกฎหมายที่สำคัญดังกล่าว คือ

1) **ประมวลกฎหมายอาญา** ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์คือการกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปการเพื่ออนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม การกระทำ เป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี หรือ เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป เพื่อหรือชักพาไปหรือสนับสนุนการทำความผิดดังกล่าว เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด เป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกิน 15 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี หรือ เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไปหรือชักพาไป หรือสนับสนุนการทำความผิดดังกล่าว พบบุคคลอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ไปเพื่อการอนาจารแม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม หรือเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุไม่เกิน 15 ปี หรือซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไป พาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือ ซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรก มาตรา 286 อายุกว่า 16 ปี ดำรงชีพอยู่แม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี

กรณีจะเอาคนมาเป็นทาส หรือให้มีระบบคล้ายทาส นำเข้าในหรือส่งไปนอกราชอาณาจักร พามาจากที่ใด ชื้อขาย จำหน่าย รับหรือหน่วงเหนี่ยว ซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใด การกระทำความผิด เป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี การกระทำความผิด เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย โดยทุจริตรับไว้ จำหน่ายเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปซึ่งบุคคลอายุเกิน 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี แม้ผู้นั้นจะยินยอม การกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี พรากเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล โดยทุจริต ชื้อจำหน่ายหรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพราก ได้กระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร

การพรากผู้เยาว์อายุกว่า 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี ไปเสียจากบิดามารดาผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วยโดยทุจริต ชื้อจำหน่ายหรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพราก ได้กระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร พรากผู้เยาว์อายุกว่า 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี ไปเสียจากบิดามารดาผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร โยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วยโดยทุจริต ชื้อจำหน่ายหรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพราก ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมหรือข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด พาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักร การกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกพาหรือ ส่งไปนั้น ตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือเพื่อละทิ้งให้เป็นคนอนาถา

การจับคนหรือขายคนมาเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส โดยนำเข้าหรือส่งออกคนไปเป็นทาสที่อื่นก็ผิดตามมาตรา 312 ด้วย หากคนมาจากที่ใด ชื่อขาย จำหน่าย หรือรับคน หรือ หน่วงเหนี่ยวคน โดยมีจุดประสงค์ เพื่อจะให้ เป็นทาสหรือมีฐานะคล้ายทาส คือ ต้องเชื่อฟัง รับใช้ กระทำตนเป็นทาสและอีกฝ่ายมีฐานะเป็นเจ้าของชีวิต ถ้าผู้กระทำเป็นผู้ใหญ่กระทำต่อผู้ใหญ่หรือต่อเยาวชนอายุเกิน 15 ปี จะต้องรับอัตราโทษตามมาตรา 312 หากผู้ถูกกระทำเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ผู้กระทำจะต้องรับผิดสูงขึ้นตามผลที่เกิดจากความผิดนั้น ในมาตรา 312 ทวิ ตัวอย่างเช่น จับเด็กอายุ 5 ขวบมาเป็นทาส แล้วกระทำทารุณกรรมเพื่อบังคับให้ทำงานตามคำสั่งจนเหยื่อได้รับบาดเจ็บสาหัส ผู้กระทำต้องรับโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี แล้วแต่ดุลพินิจของศาล เป็นต้น การนำเข้าและจำหน่าย คนต่างชาติ ที่หลบหนีเข้าประเทศไทยเพื่อบังคับให้เหยื่อทำงานเพื่อบุคคลอื่นหรือเพื่อตนอันมีลักษณะเป็นทาสหรือคล้ายทาส ก็จะมีอัตราโทษตามมาตรา 312 หรือ 312 ทวิ แล้วแต่องค์ประกอบของเหยื่อด้วย

ลักษณะความผิดตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดฐานค้ำมนุษย์ มีลักษณะสำคัญคือมีเจตนากระทำผิดก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิเสรีภาพของเหยื่อ ไม่ว่าจะเป็น การค้าประเวณี การผลิตและเผยแพร่สื่อลามก การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาส การบังคับขอรทาน การตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น การกระทำอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน ซึ่งการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์ทุกรูปแบบ ผู้กระทำผิดล้วนมีเจตนาก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายค้ำมนุษย์ ซึ่งกฎหมายอาญาบัญญัติไว้เป็นความผิด

2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ซึ่งผู้ค้าประเวณี อาชีพโสเภณีแบบสมัครใจถือเป็นอาชญากรรม ไม่มีผู้เสียหายเพราะการกระทำที่สมัครใจของทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้ค้าประเวณี และผู้ใช้บริการเปรียบดังการกระทำธุรกรรมผิดกฎหมาย การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าหรือลักษณะบริการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความต้องการของบุคคล แต่กฎหมายห้ามให้มีการจำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือให้บริการ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ได้มีการบัญญัติกำหนดอัตราโทษของผู้ค้าประเวณีคือ ในกรณีที่ผู้ค้าประเวณี เด็ดเดี่ยวหรือชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อบริการในที่สาธารณะมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท จะเห็นได้ถึงเจตนาของกฎหมาย ไม่ได้มุ่งลงโทษกับผู้ค้าประเวณีเป็นสำคัญ

โดยที่กฎหมายเล็งเห็นถึงว่า ผู้ค้าประเวณีหรือผู้ใช้บริการทางเพศ อยู่ในฐานะเหยื่อของอาชญากรรม ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือไม่ใช่อาชญากรที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมแต่อย่างใด กฎหมายเน้นคุ้มครองดูแลผู้ค้าประเวณีอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยกฎหมายบังคับผู้ค้าประเวณีที่อายุไม่เกินสิบแปดปี อยู่ในความดูแลของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่ออบรม ดูแล รวมถึงการ

พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ค้าประเวณีอายุไม่เกินสิบแปดปีแตกต่างกับอายุเกินสิบแปดปีแล้ว หลังถูกจับกฎหมายไม่ได้บังคับให้มีการดูแล พัฒนาการส่งเสริมอาชีพเว้นแต่ผู้ค้าประเวณีอายุเกินสิบแปดปีจะสมัครใจเข้าอยู่ในความดูแลของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในการดำเนินการจับกุมผู้ค้าประเวณี ได้ระบุให้กรรมการอนุกรรมการและพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหากกล่าวถึงผู้มีอำนาจหน้าที่จับกุม ผู้ค้าประเวณีตามกฎหมายอาญา คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจ การค้าประเวณีที่เป็นความผิดในลักษณะร่วมเป็นธุระจัดหา หรือชักพาไปซึ่งบุคคลใด เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีแม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม ร่วมเป็นผู้ดูแลหรือผู้จัดการการค้าประเวณีหรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมกระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี อันเป็นสถานการค้าประเวณี

ลักษณะความผิดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ ต้องมีลักษณะการกระทำที่เป็นการบังคับให้มีการค้าประเวณี แต่ถ้าผู้ค้าประเวณีอายุต่ำกว่า 18 ปี แม้จะไม่มี การบังคับก็ถือเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีทั้งผู้ให้บริการ เจ้าของสถานที่ หรือนายหน้าผู้จัดให้มีการขายประเวณี

3) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กฎหมายนี้อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีเจตนารมณ์ต้องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของเด็ก ซึ่งเป็นบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่กบออกกฎกระทรวง หรือระเบียบเพื่อ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น ในการปฏิบัติ หน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งมาถึงสามกระทรวง สามารถบังคับใช้กฎหมายนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวคุ้มครอง เหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็กโดยเฉพาะ

ปัญหาการค้าประเวณี ปัจจุบันมีหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการ ปกครอง และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หลายกรณีที่หน่วยงานได้เข้า ตรวจค้นจับกุมผู้กระทำความผิดแต่พบเอกสารบันทึกการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่ ตำรวจหลายหน่วยทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่ตั้งสถานที่กระทำความผิด ทำให้ปัญหาการค้า ประเวณียังคงมีอยู่ในพื้นที่ เพราะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ได้อาศัยช่องว่างแสวงหาประโยชน์ จากผู้กระทำความผิดเสียเองแต่ปัญหาการค้าประเวณีก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่ประจำ และเกิดขึ้นหลายพื้นที่ทั่ว

ราชอาณาจักร จึงทำให้ปัญหาการค้ามนุษย์รูปแบบการค้าประเวณียังคงเกิดขึ้น และไม่มีแนวโน้มจะลดลง

กฎหมายที่ใช้ในการป้องกันปราบปรามการบังคับใช้แรงงานหรือบริการประกอบด้วย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ลักษณะความผิดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ จะต้องประกอบด้วยการนำเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ไปแสวงหาประโยชน์โดยผิดกฎหมาย ทั้งการค้าประเวณี การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาเด็กลงเป็นทาส เอาเด็กไปขูดตาน การแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น ผลิตจำหน่ายสื่อลามกโดยใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นตัวสินค้า หรือการกระทำอื่นใดอันเป็นการคล้ายคลึงกันกับรูปแบบการค้ามนุษย์ โดยผู้กระทำผิดมีทั้งคนในครอบครัว นายหน้า หรือคนใกล้ชิดตัวเด็ก

4) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอัตราโทษสำหรับความผิดที่กระทำต่อแรงงานเด็ก และไม่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยับยั้ง และขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาล อีกทั้งเป็นการอนุวัติการบทบัญญัติเกี่ยวกับบทลงโทษในความผิดที่กระทำต่อเด็กให้เหมาะสม เพื่อประกันให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพที่ประเทศไทยมีพันธกรณีตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างงานได้ ค.ศ. 1973

ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อ พ.ศ. 2547 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษความผิดที่กระทำต่อแรงงานเด็ก คืองานอันตรายสำหรับเด็ก กรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานอันตราย ตามที่มาตรา 49 กำหนดไว้ เช่น งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ งานปัมโลหะ งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเด็ก เป็นต้น สถานที่ห้ามทำงานสำหรับเด็ก กรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในสถานที่ตามที่มาตรา 50 กำหนดไว้ เช่น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการ เป็นต้น และ อายุขั้นต่ำของเด็ก กรณีที่นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในงานทั่วไป และงานตามที่ กฎกระทรวงกำหนดในงานเกษตรกรรมและงานประมงทะเล

5) พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 สาเหตุในการตราพระราชบัญญัตินี้ว่า เนื่องจากสภาพการจ้างงาน การทำงานบนเรือเดินทะเลมีลักษณะและสภาพของงานซึ่งมีความแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป ที่ต้องทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีความเสี่ยงภัยทางทะเล และมีระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนาน ประกอบกับความสัมพันธ์ของคนทำงานบนเรือกับเจ้าของเรือบางส่วน มิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงาน และกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ใน

ปัจจุบันคือ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างและคนประจำเรือให้ได้รับความเป็นธรรมและมีมาตรฐานและสภาพการทำงาน และความปลอดภัยและสุขอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเลขึ้น โดยเฉพาะนอกจากนี้การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือ ยังเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ ที่ต้องนำมาตรฐานสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

6) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 รัฐบาลไทยให้ความสำคัญลำดับต้นและได้บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาประมง IUU (Illegal, unreported and unregulated fishing) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนบริหารจัดการการประมงทะเล (Fisheries Management Plan – FMP) เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 เพื่อแก้ไขปัญหา IUU โดยมีมาตรการสำคัญ คือ การลดขนาดกองเรือประมง โดยนำเรือประมงผิดกฎหมายออกจากระบบ และไม่ให้เรือกลุ่มนี้กลับมาทำประมงได้อีก ในส่วนของมาตรการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวัง (MCS) ผลการตรวจเรือของศูนย์ควบคุมการเข้า - ออกของเรือประมง (Port In – Port Out Control Center หรือ PIPO) จำนวน 28 ศูนย์ การตรา พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ถือเป็นก้าวสำคัญของการปลดใบเหลือง และเป็นพื้นฐานให้ไทยสามารถให้สัตยาบันความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 และเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2558 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติเห็นชอบพระราชกำหนดการประมงแล้ว ทำให้มีสถานะทางกฎหมายเทียบเท่า พระราชบัญญัติ รวมทั้งได้มีการตราอนุบัญญัติรองรับพระราชกำหนดการประมง รวม 90 ฉบับ ซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับ IUU 52 ฉบับ การแก้ไขปัญหาแรงงาน/การค้ามนุษย์ในภาคประมง : ได้มีการแก้ไขกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2557 ห้ามใช้แรงงานอายุต่ำกว่า 18 ปี บนเรือประมง และล่าสุดได้ออกประกาศห้ามใช้แรงงานต่างด้าวอายุต่ำกว่า 18 ปี ในโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำด้วย การบังคับใช้กฎหมาย: ทางกรไทยได้ดำเนินการอย่างเด็ดขาดในการบังคับใช้กฎหมายกับเรือประมงที่ทำประมงนอกน่านน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ในภาคประมงตามนโยบาย Zero Tolerance (ข่าวสารนิเทศ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2 ก.พ. 59)

ลักษณะความคิดที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ล้วนมีความเชื่อมโยงทางกฎหมาย เนื่องจากเป็นการกระทำที่มีองค์ประกอบความคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เพียงแต่แตกต่างกันเรื่องสถานที่กระทำผิด คือ สถานที่เกิดเหตุใน

สถานที่โรงงานหรือสถานบริการ เรือเดินทะเล หรือเรือประมง โดยไม่ว่าจะเกิดสถานที่ใดก็ตาม จะต้องมีกรกระทำที่เป็นลักษณะมีการกระทำทารุณโหดร้ายต่อแรงงาน การนำเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี มาเป็นแรงงาน การบังคับใช้แรงงาน การกักขัง บังคับ ชูเชื้อ ทำร้ายร่างกาย เสมือนแรงงานขี้ดนี้ เพื่อให้แรงงานต้องปฏิบัติตาม การกีดกันไม่ให้เปลี่ยนนายจ้าง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด การค้ามนุษย์ ที่กระทำใน โรงงาน บ้านพัก สถานบริการ เรือเดินทะเลหรือเรือประมง อันกฎหมาย กำหนดไว้ ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่คือ นายจ้าง นายหน้า ผู้ควบคุมแรงงาน เพราะเป็นผู้มีอำนาจต่อรองในการกระทำต่อแรงงาน

7) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ใช้นโยบายและมาตรการในการแก้ไข ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ทั้งนี้เพื่อควบคุม แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองให้เข้าสู่ ระบบมากขึ้น และสะดวกต่อทางราชการสามารถดูแลได้ทั่วถึง กฎหมายตรวจคนเข้าเมืองที่ เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ วางหลักว่าเด็กหรือหญิงที่ถูกบุคคลกลุ่มบุคคลหรือ องค์กรกระทำภายในหรือ ภายนอกราชอาณาจักร และทำให้เด็กหรือหญิงนั้นตกอยู่ในสภาวะจำยอม กระทำการหรือ ขอมรับ การกระทำใด ๆ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาใน ราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือหรือให้ความ สะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร เจ้าของยานพาหนะหรือ ผู้ควบคุมพาหนะไม่นำ พาหนะเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ดำเนินตรวจคนเข้าเมืองหรือท้องที่และตามกำหนดเวลา และภายในพาหนะนั้น มีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนฯ รู้ว่าคนต่างด้าวคนใดเข้า มาในราชอาณาจักรหรือฝ่าฝืนฯ ให้เข้าพักอาศัยซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่าง ด้าวพ้นจากการจับกุม ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนฯ เข้าพักอาศัย การเดินทาง ระหว่างประเทศของคนแต่ละสัญชาติ ต้องผ่านพิธีการเข้าเมืองโดยเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงด้านการปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์ พบว่ามีพฤติการณ์ แห่งการกระทำผิดด้านค้ามนุษย์ออกได้ 3 กลุ่ม กลุ่มแรกกระทำผิดในต่างประเทศแล้วหลบหนีเข้า มาในประเทศไทย กลุ่มที่สองกระทำความผิดในประเทศไทย กลุ่มสุดท้ายอาศัยประเทศไทยเป็น แหล่งขยายเครือข่ายและสถานที่ฟอกเงินเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

ลักษณะความผิดที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัตินี้ จะต้องมืองค์ประกอบ ความผิดเกี่ยวกับการเข้าเมืองผิดกฎหมาย และมีพฤติการณ์เชื่อมโยงกับการเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ เป็นการกระทำความผิดการค้ามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นหลบหนีเข้าเมืองหรืออยู่ในราชอาณาจักรเกินกฎหมาย อนุญาตเพื่อค้าประเวณี เพื่อเป็นแรงงาน เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น เพื่อมาเป็นทาส หรือเพื่อขอตาน โดยผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนี้จะเกิดกับตัวเหยื่อหรือผู้เสียหายค้ามนุษย์ เพราะเป็น ความผิดเฉพาะตัว

8) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อห้ามของผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ คือห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าทำงานในสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุญวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ จำหน่ายสุราให้แก่ผู้ที่มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุญวายหรือครองสติไม่ได้ ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่ไม่มีความรู้หน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้น พักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่ไม่มีความรู้หน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้น พักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่ไม่มีความรู้หน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

การตรวจเอกสารของผู้ที่จะเข้าไปในสถานบริการ ผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการในกรณีที่จะเข้าไปในสถานบริการไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการ หรือไม่มีเอกสารราชการ และเข้าไปในสถานบริการ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลันในการนี้ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ จะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ กรณีพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในสถานบริการ ในกรณีที่ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการพบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ที่มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุญวายหรือครองสติไม่ได้ เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือมีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งเจ้าหน้าที่โดยพลัน และเมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งแล้วให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งและรับแจ้งให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด ในการนี้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

การตรวจสถานบริการ เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีเหตุอันควรเชื่อหรือสงสัยว่า มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ในสถานบริการแห่งใด ให้เจ้าพนักงานนั้น มีอำนาจเข้าไปตรวจภายในสถานบริการนั้นได้ไม่ว่าเวลาใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสถานบริการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ๆ

ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

9) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือ การรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือ ด้วยการใช้กำลัง หรือ ด้วยการบีบบังคับในรูแบบอื่นใดด้วยการลักพาตัวด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวงด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานการณ์ความเล็งภัยจากการ ค้ำมนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้หรือการรับเงินหรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคล ผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุดให้รวมถึงการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงประโยชน์ทางเพศในรูแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

การค้ามนุษย์จึงประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1. การกระทำ (action) ได้แก่ การเป็นธุระจัดการ ล่อ ไป ชักพาไป ซื่อ ขาย จำหน่าย (recruitment) นำเข้า พามาจาก ส่งออกไป (transportation, transportation, transfer) รับไว้หน่วงเหนี่ยวกักขัง ซ่อนเร้น (harbouring or receipt) 2. วิธีการ(means) ได้แก่ การใช้อุบายหลอกลวง บังคับ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม ขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำผิดครองธรรม หรือ ข่มขืนใจ 3. วัตถุประสงค์ (purposes) คือ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากผู้เสียหาย เช่น การนำตัวไปเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ เพื่อการอนาจารหรือทำการค้าประเวณีเอาตัวลงเป็นทาสหรือฐานะคล้ายทาส กดขังบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และตัดอวัยวะ

การพิจารณาว่าบุคคลใดจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ ต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) ถูกกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด คือ จัดหา (ไปเลือกเฟ้นหามา จัดให้ไว้คนมาไม่ว่ากระทำด้วยวิธีใด ๆ) ซื่อ (เอาเงินตราแลกกับคน ไม่ได้หมายความถึงสัญญาซื้อขาย) ขาย (เอาคนไปแลกเงินตรา เอาเงินเข้ามาโดยยอมตนเข้ารับใช้การทำงานของเจ้าของเงินที่ เรียกว่า ขายตัวลงเป็นทาส) จำหน่าย (ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน โอน เอาออก ซึ่งเพลงมาจากจ่าย) พามาจาก (นำไปหรือนำมาโดยมีต้นทาง และแสดงอาการต่อเนื่องเรื่อยมาถึงปัจจุบัน พามาจากที่ใด ก็ได้ ในหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้) ส่งไปยังที่ใด (ทำให้เคลื่อนพินจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมาย ด้วย อาการ ต่าง ๆ เช่น ส่งข้าม ส่งผ่าน ส่งต่อ เคลื่อนออกจากที่ ใช้ตรงกันข้ามกับมา โดยส่งไปยังที่ใดก็ได้ ใน หรือนอกราชอาณาจักรก็ได้) หน่วงเหนี่ยว (รั้งตัวไว้ ดึงถ่วงไว้ กักไว้ใน

สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง) กักขัง (บังคับให้อยู่ในสถานที่อันจำกัด เก็บตัวไว้ในสถานที่อันจำกัด) จัดให้อยู่อาศัย (จัดให้พักพิง พักผ่อน) รับไว้ (รับหรือพาคนไปสู่ที่พักเพื่อเก็บเข้าที่ หรือเอาเข้าที่)

2) ถูกกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด คือ ข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว นอกลด หลอกหลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล ถ้ากระทำต่อเด็ก แม้จะไม่ใช่วิธีการดังกล่าวข้างต้น และไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ให้ถือว่าเด็กนั้นเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่อของการค้ามนุษย์

3) ถูกกระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ คือ การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขอตาน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สิน ของบุคคลนั้นเอง หรือของผู้อื่น โดยขู่เชิญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือ โดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ การบังคับต้อวาระเพื่อการค้า การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการบุกรุกบุคคล

นอกจากองค์กรหลักด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จำนวน 6 องค์กรแล้ว ยังมีองค์กรอื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายที่ไม่ได้รับผิดชอบโดยตรงกับการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) มีศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 2 ส่วนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมือง และการค้ามนุษย์ นอกจากนี้มีอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันการค้ามนุษย์แล้ว กอ.รมน.ยังมีอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันการค้ามนุษย์อีกหน้าที่หนึ่งทั้งในส่วนกลาง ระดับภาค และระดับจังหวัด รูปแบบการปราบปรามการค้ามนุษย์ของ กอ.รมน. จะมีลักษณะประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่แรงงาน เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่ทหาร เป็นต้น เช่น กอ.รมน.ภาค 4 ดำเนินการบูรณาการประสานงานและกำกับดูแลหน่วยงานอื่น ๆ เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหา ต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ ในปี 2561 สามารถจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมายได้ 1566 คน โดยแยกสัญชาติเป็นชาวเมียนมา 1166 คน กัมพูชา 150 คน ลาว 23 คน และสัญชาติอื่น ๆ 227 คน จับกุมผู้นำพา/นายจ้าง 30 คน อีกทั้งดำเนินการผลักดันส่งกลับประเทศต้นทางจำนวน 396 คน (ข่าวสด, ออนไลน์, 2562)

(2) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 โดยกรมประมง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประมง กฎหมายว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบกิจการแพปลา กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูลด้านการประมง จัดระบบการสำรวจ การจัดเก็บและการใช้ประโยชน์ข้อมูล โดยภารกิจด้านการปราบปรามการค้ามนุษย์ กรมประมงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง ในการตรวจจับแรงงานบนเรือประมงที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือแรงงานที่ถูกบังคับใช้แรงงานในเรือประมง โดยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการประมงทะเล เมื่อเดือนมีนาคม 2561 พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ รองนายกรัฐมนตรี ได้สั่งการให้จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจพิเศษ เพื่อเร่งรัดการตรวจสอบและจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการทำประมงผิดกฎหมาย และการค้ามนุษย์ภาคประมงในเขตพื้นที่ 22 จังหวัดชายทะเล ซึ่งเป็นอีกหนึ่งมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประมง หน่วยเฉพาะกิจดังกล่าวได้จัดตั้งขึ้น 5 ทีมซึ่งเป็นการสนธิกำลังระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรมประมง และกระทรวงแรงงาน เพื่อให้สามารถเข้าจับกุมเรือประมงที่ทำผิดในทะเลได้อย่างรวดเร็ว (กระทรวงการต่างประเทศ, ออนไลน์, 2561)

(3) พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (Prevention of Human Trafficking on Labour Operation Center)” เรียกโดยย่อว่า ศปกค.รง. (PHTLOC) มีหน้าที่ดำเนินการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และการจัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทยด้านป้องกัน (TIP Report) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ดังนี้ (1) คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (Roadmap) และประกันสังคม คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงานตามประเด็นข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และประเด็นที่ถูกกล่าวหาและข้อเสนอแนะที่ปรากฏในรายงานการค้ามนุษย์ (TIP Report) รวมทั้งกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการทำงาน of ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (2) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการทำงาน of ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาถ่วงดุลการจัดทำยุทธศาสตร์

และแผนปฏิบัติการป้องกันการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของประเทศไทยด้านป้องกัน รวมทั้งรายงานผลดำเนินงานให้ปลัดกระทรวงแรงงาน และ คณะกรรมการฯ ทราบทุกสัปดาห์

(4) พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 โดยกองกำลังชายแดนกองทัพบก เป็นหน่วยงานทหารที่รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนของประเทศไทย มีทั้งสิ้น 6 กองกำลัง คือ (1) กองกำลังผาเมือง (กกล.ผาเมือง) เป็นกำลังป้องกันชายแดน มีภารกิจในการ ป้องกันชายแดน ไทย-พม่า และไทย - ลาว ได้แก่ การป้องกันสกัดกั้นการลักลอบเข้ามาใน ราชอาณาจักรของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (2) กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีภารกิจป้องกันและ สถาปนาความมั่นคงชายแดน รับผิดชอบ 5 จังหวัดภาคอีสานตอนบน คือ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม และมุกดาหารนอกเหนือจากงานป้องกันชายแดนแล้ว (3) กองกำลังสุรนารี มีพื้นที่ รับผิดชอบชายแดน 5 จังหวัด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (4) กองกำลัง สุรสีห์ มีภารกิจ ป้องกันประเทศตามแนวชายแดนไทย – เมียนมาร์ และรักษาความมั่นคงภายใน ครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี, ราชบุรี, เพชรบุรี และ ประจวบคีรีขันธ์ (5) กองกำลังบูรพา ทำการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง สกัดกั้นและปราบปราม โดยขยายผลเครือข่ายต่อ ขบวนการ พิจารณามาตรการทางกฎหมายให้มีการลงโทษอย่างเหมาะสมแก่ผู้กระทำผิด (6) กอง กำลังเทพสตรี รับผิดชอบแนวชายแดนภาคใต้ เน้นแผนป้องกันชายแดน และการกระทำผิดกฎหมาย ทุกรูปแบบ และสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ กองกำลังป้องกัน ชายแดนทั้ง 6 กองกำลังมีอำนาจหน้าที่ด้านความมั่นคงชายแดนโดยมีกฎหมายพิเศษในการใช้บังคับ คือกฏอัยการศึกที่ให้ทหารมีอำนาจเหนือส่วนราชการอื่น ซึ่งในเขตที่ประกาศใช้กฏอัยการศึก ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร มีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับการยุทธุ การระงับ ปราบปราม หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนต้องปฏิบัติตามความ ต้องการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเต็มที่จะตรวจค้น ที่จะเกณฑ์ ที่จะห้าม ที่จะยึด ที่จะเข้าอาศัย ที่จะทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ และที่จะจับไล่การกระทำผิดด้านการค้ำ มนุษย์บริเวณชายแดน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจที่จะจับกุมผู้กระทำผิดได้โดยไม่ต้องอาศัย หมายจับหรือหมายค้นแต่อย่างใด

(5) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 และที่แก้ไข เพิ่มเติม โดยกองทัพเรือ โดยศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “ศรชล.” ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานการปฏิบัติงานด้านการรักษา

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเล ในทุก ๆ ด้าน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในทะเล ศรชล. แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่หน่วยปฏิบัติการหลัก และ หน่วยปฏิบัติการร่วม ศรชล. มีบทบาทในการรักษากฎหมายและช่วยเหลือ (Constabulary Role)

โดยมีขอบเขตการปฏิบัติงาน คือ การเป็นศูนย์กลางในการประสานการปฏิบัติการกิจระหว่างหน่วยงานหลักที่มุ่งเน้นการสร้างเครือข่าย (Network) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลระหว่างหน่วยงานหลักและการบูรณาการแผนงาน การใช้ทรัพยากรและบุคลากรของแต่ละหน่วยงานในการปฏิบัติงาน ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ทั้งในส่วนของกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งมอบอำนาจให้หน่วยงานใน ศรชล. ดูแลรับผิดชอบ โดยมีพื้นที่ปฏิบัติการทั้งด้านฝั่งอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามัน ตามขอบเขตอำนาจที่ระบุไว้ในกฎหมายทะเล มีหน่วยงานรับผิดชอบตามพื้นที่ทางทะเล ที่ได้ประกาศให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่เพื่อรักษากฎหมายทางทะเล โดยการปฏิบัติการกิจจะใช้การประสานงานช่วยเหลือ และสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติอย่างเต็มขีดความสามารถ ตามแผน/คำสั่ง และภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่จะกระทำได้

(6) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เป็นส่วนราชการที่ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการคณะกรรมการธุรกรรมและปฏิบัติงานธุรกรรมอื่น ประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อดำเนินการใด ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เก็บ รวบรวมข้อมูล สติติตรวจสอบ และติดตามประเมินผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และวิเคราะห์รายงานหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม และประเมินความเสี่ยง ที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดเบื้องต้นที่ทำให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินซึ่งนักค้ามนุษย์นำมาฟอกในภายหลัง เพื่อว่าจะเป็นเครื่องมือสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่จัดการกับผู้ค้ามนุษย์ โดยใช้วิธีดัดวงจรท่อน้ำเลี้ยงทางทรัพย์สินและรายได้ของขบวนการค้ามนุษย์โดยใช้มาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ดำเนินกับผู้ค้ามนุษย์ โดยกำหนดให้นำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งไปใช้ควบคู่กับการริบทรัพย์สินในทางอาญา โดยสามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งหมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการสนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำความผิดมูลฐานนั้นได้ แม้จะไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีอาญาได้ก็ตาม ซึ่งเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้กับผู้ค้ามนุษย์ในการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมาย หากพิสูจน์ไม่ได้ก็จะสามารถริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน

(7) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งผู้ค้าประเวณีอาชีพโสเภณีแบบสมัครใจถือเป็นอาชญากรรมไม่มีผู้เสียหาย เพราะการกระทำที่สมัครใจของทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้ค้าประเวณีและผู้ให้บริการ เปรียบดังการกระทำธุรกรรมผิดกฎหมาย การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าหรือลักษณะบริการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความต้องการของบุคคล แต่กฎหมายห้ามให้มีการจำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือให้บริการ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ได้มีการบัญญัติกำหนดอัตราโทษของผู้ค้าประเวณีคือในกรณีที่ผู้ค้าประเวณีเตร็ดเตร่หรือชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อบริการในที่สาธารณะมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท จะเห็นได้ถึงเจตนาของกฎหมาย ไม่ได้มุ่งลงโทษกับผู้ค้าประเวณีเป็นสำคัญ โดยที่กฎหมายเล็งเห็นถึงว่าผู้ค้าประเวณี หรือผู้ให้บริการทางเพศ อยู่ในฐานะเหยื่อของอาชญากรรม ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือไม่ใช่อาชญากรที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมแต่อย่างใด กฎหมายเน้นคุ้มครองดูแลผู้ค้าประเวณีอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยกฎหมายบังคับผู้ค้าประเวณีที่อายุไม่เกินสิบแปดปี อยู่ในความดูแลของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่ออบรม ดูแล รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ค้าประเวณีอายุไม่เกินสิบแปดปีแตกต่างกับอายุเกินสิบแปดปีแล้ว หลังถูกจับกฎหมายไม่ได้บังคับให้มีการดูแล พัฒนาการส่งเสริมอาชีพวันแต่ผู้ค้าประเวณีอายุเกินสิบแปดปีจะสมัครใจเข้าอยู่ในความดูแล ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ในการดำเนินการจับกุมผู้ค้าประเวณี ได้ระบุให้กรรมการอนุกรรมการและพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหากกล่าวถึงผู้มีอำนาจหน้าที่จับกุม ผู้ค้าประเวณีตามกฎหมายอาญา คือ พนักงานฝ่าย

ปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจ การค้าประเวณีที่เป็นความผิดในลักษณะร่วมเป็นธุระจัดหา หรือชักพาไปซึ่งบุคคลใด เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีแม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม ร่วมเป็นผู้ดูแลหรือผู้จัดการการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมกระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี อันเป็นสถานการค้าประเวณี

(8) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 กุญหมายนี้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีเจตนารมณ์ต้องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็ก ซึ่งเป็นบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวง มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งมาจนถึงสามกระทรวง สามารถบังคับใช้กฎหมายนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวคุ้มครองเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็ก โดยเฉพาะ

(9) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกระทรวงแรงงาน

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอัตราโทษสำหรับความผิดที่กระทำต่อแรงงานเด็ก และไม่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยับยั้ง และขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาล อีกทั้งเป็นการอนุวัติการบทบัญญัติเกี่ยวกับบทลงโทษในความผิดที่กระทำต่อเด็กให้เหมาะสม เพื่อประกันให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพที่ประเทศไทยมีพันธกรณีตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างงานได้ ค.ศ. 1973 ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อ พ.ศ. 2547 จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการ ซึ่งมีสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษความผิดที่กระทำต่อแรงงานเด็ก คืองานอันตรายสำหรับเด็ก กรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานอันตราย ตามที่มาตรา 49 กำหนดไว้ เช่น งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ งานปั๊มโลหะ งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเด็ก เป็นต้น สถานที่ห้ามทำงานสำหรับเด็ก กรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในสถานที่ตามที่มาตรา 50 กำหนดไว้ เช่น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการ เป็นต้น และ

อายุขั้นต่ำของเด็ก กรณีที่นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในงานทั่วไป และงานตามที่ กฎกระทรวง กำหนดในงานเกษตรกรรมและงานประมงทะเล

(10) พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 โดยกระทรวงแรงงาน สาเหตุในการตราพระราชบัญญัตินี้ว่า เนื่องจากสภาพการจ้างงาน การทำงานบนเรือเดินทะเลมีลักษณะและสภาพของงานซึ่งมีความแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป ที่ต้องทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีความเสี่ยงภัยทางทะเล และมีระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนานประกอบกับความสัมพันธ์ของคนทำงานบนเรือกับเจ้าของเรือบางส่วน มิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงานและกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันคือ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างและคนประจำเรือให้ได้รับความเป็นธรรม และมีมาตรฐานและสภาพการจ้างการทำงานและความปลอดภัยและสุขอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเลขึ้น โดยเฉพาะ นอกจากนี่ยังการดำเนินงานของลูกจ้างและคนประจำเรือยังเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ ที่ต้องนำมาตราฐานสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

(11) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 รัฐบาลไทยให้ความสำคัญลำดับต้น และได้บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาประมง IUU (Illegal, unreported and unregulated fishing) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนบริหารจัดการการประมงทะเล (Fisheries Management Plan – FMP) เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2558 เพื่อแก้ไขปัญหา IUU โดยมีมาตรการสำคัญ คือ การลดขนาดกองเรือประมง โดยนำเรือประมงผิดกฎหมายออกจากระบบ และไม่ให้เรือกลุ่มนี้กลับมาทำประมงได้อีก ในส่วนของมาตรการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวัง (MCS) ผลการตรวจเรือของศูนย์ควบคุมการเข้า - ออกของเรือประมง (Port In – Port Out Control Center หรือ PIPO) จำนวน 28 ศูนย์ การตราพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ถือเป็นก้าวสำคัญของการปลดใบเหลือง และเป็นพื้นฐานให้ไทยสามารถให้สัตยาบันความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 และเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2558 สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบพระราชกำหนดการประมงแล้ว ทำให้มีสถานะทางกฎหมายเทียบเท่าพระราชบัญญัติ รวมทั้งได้มีการตราอนุบัญญัติรองรับพระราชกำหนดการประมงรวม 90 ฉบับ ซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับ IUU 52 ฉบับ การแก้ไขปัญหาแรงงาน/การค้ามนุษย์ในภาคประมง : ได้มีการแก้ไขกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2557 ห้ามใช้แรงงานอายุต่ำกว่า 18 ปี บนเรือประมง และล่าสุดได้ออกประกาศห้ามใช้แรงงานต่างด้าวอายุต่ำกว่า 18 ปี ในโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำด้วย การบังคับใช้กฎหมาย: ทางการไทยได้ดำเนินการอย่างเด็ดขาดในการบังคับใช้กฎหมายกับเรือประมงที่ทำประมงนอกน่านน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

รวมทั้งแก้ไขปัญหาคำมุขย์ในภาคประมงตามนโยบาย Zero Tolerance (ข่าวสารนิเทศ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, ออนไลน์, 2559)

(12) พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 เป็นกฎหมายที่ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เพราะผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจเข้าไปมีส่วนกระทำผิดด้านการคุ้มครองรูปแบบการค้ำอวัยวะของมนุษย์ เพราะอาศัยช่องว่างที่เป็นกลุ่มวิชาชีพเฉพาะที่สามารถเข้าถึงอวัยวะของคนไข้ได้โดยตรง การควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง แพทยสภามีอำนาจหน้าที่พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม คณะกรรมการมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้มีพฤติกรรมที่สมควรให้มีการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม มีตัวอย่าง กรณี หนังสือพิมพ์ “ไทยรัฐ” นำเสนอเนื้อหาข่าวด้วยบทสัมภาษณ์ที่สร้างความเสียหายด้วยการร้องเรียนของชาวบ้าน อ.คลองหาด จ.สระแก้ว ผ่านทางหนังสือพิมพ์ สงสัยว่าบุตรสาวจะถูกขโมยไต เพราะหลังจากเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลชื่อดังแห่งหนึ่งใน จ.สมุทรปราการ เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ รถจักรยานยนต์เฉี่ยวชน เสียชีวิตหลังการผ่าตัด โดยมีเงื่อนไขก่อนการเสียชีวิตและหลังเสียชีวิตในหลายประเด็น พบว่าศพถูกผ่าตัดตั้งแต่หน้าอกจนถึงหัวหน้า และที่สำคัญคือข้อสงสัยเกี่ยวกับกรณีที่โรงพยาบาลนำเงินสดจำนวนหนึ่งแสนบาทมามอบให้ญาติผู้ตาย โดยที่ไม่เรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลแม้แต่บาทเดียว ประกอบกับ “ไทยรัฐ” ได้รายงานบทสัมภาษณ์ของแหล่งข่าวที่เป็นนายแพทย์ใน โรงพยาบาลเดียวกัน ซึ่งสงสัยในพฤติกรรมของหมอบางกลุ่มใน โรงพยาบาลมาก่อน โดยแหล่งข่าวรายนี้ให้ข้อมูลว่าจะมีผู้ป่วยที่มีฐานะดีมารับการรักษาผ่าตัดไตและรอรับบริจาคไตที่โรงพยาบาลเป็นจำนวนมาก ขณะที่ในการรับผู้ป่วยอาการสาหัสเข้ามารักษา ซึ่งเกือบทุกรายจะไม่แจ้งให้แพทย์ที่เข้าเวรประจำทราบ เพื่อเป็นเจ้าของไข้ แต่จะแจ้งให้แพทย์ที่อยู่ในข่ายสงสัยรับทราบแทน และหลังจากให้การรักษา จะมีการให้น้ำเกลือหรือกระทำการในลักษณะหนึ่งเพื่อให้สมองตาย จากนั้นจะนำเข้าห้องผ่าตัดด่วน เพื่อให้ญาติเซ็นเอกสารยินยอม ท้ายที่สุดผู้ป่วยเหล่านั้นก็จะเสียชีวิต อาจมีการผ่าตัดขโมยไตคนไข้ออกไปก่อนตาย ทั้งการเปิดข้อร้องเรียนของญาติผู้ตายที่ประสบเหตุการณ์ลักษณะเดียวกันออกมาอีกหลายกรณี แฉพิรุณเอกสารเปิดโปงหลักฐานการให้การรักษาพยาบาลต่าง ๆ ตลอดจนรายงานข่าวความตื่นตัวในวงการแพทย์ การตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงของแพทยสภา การแสดงความเห็นเรื่องการปลูกถ่ายอวัยวะของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หรือเป็นกรณีเจ้าของอวัยวะสมัครใจขายเพื่อแลกกับเงินที่ได้มา ที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์ว่าทางตำรวจกัมพูชาได้จับกุมนางสาวเยม อาซิซาร์ หรือชินวน และนายเนม พาลลา พ่อเลี้ยงของนางสาวเยม ทั้งคู่เป็นนายหน้าลักลอบค้าไตรายใหญ่ โดยเปิดร้านกาแฟบังหน้า ในกรุงพนมเปญ ทั้งคู่รับสารภาพว่าเป็นนายหน้าคอยติดต่อหาซื้อไตให้กับผู้ป่วยชาว

กัมพูชาที่รื้อการเปลี่ยนไตในเมืองไทย โดยนายเนมทำหน้าที่จัดทำเอกสารปลอมเรื่องการบริจาคไต ตำรวจกัมพูชากล่าวว่า การจับกุมมีขึ้นหลังนายเมตต์ สาธิริน วัย 23 ปี ญาติของนางสาวเยม เขื่อ 1 ใน 5 ราย ที่ถูกชักชวนให้ขายไตได้เข้าแจ้งความกับตำรวจ หลังเดินทางมาผ่าตัดไตที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ และได้รู้ความจริงจากคนใช้หญิงคนหนึ่งที่รื้อรับไตของเขาในโรงพยาบาลว่า ได้จ่ายเงินซื้อไตในราคาประมาณ 3.2-4.16 แสนบาท เป็นต้น

(13) พระราชบัญญัติควบคุมการขอลาน พ.ศ. 2559 เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่งตั้งให้ปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยห้ามบุคคลใดทำการขอลาน ที่เป็นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดคือการขอเงินหรือทรัพย์สินจากผู้อื่นเพื่อเลี้ยงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการขอด้วยวาจา ข้อความ หรือการแสดงกิริยาอาการใด การกระทำด้วยวิธีการใดให้ผู้อื่นเกิดความสงสารและส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินให้ การแสดงความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากผู้ชมหรือผู้ฟัง การขอเงินหรือทรัพย์สินกันฐานญาติมิตร เนื่องด้วยปัจจุบันการขอลานมีลักษณะของการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ใดแสวงหาประโยชน์จากผู้ทำการขอลานโดยใช้การจ้างวาน สนับสนุน ยุยง ส่งเสริมหรือกระทำการด้วยวิธีอื่นใดให้ผู้อื่นทำการขอลาน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้ามนุษย์ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ตามกฎหมาย โดยเฉพาะเจ้าพนักงานตำรวจ

(14) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ การกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สืบเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามกฎหมายฉบับนี้ต้องเข้าลักษณะความผิด คือ ทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติม ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยมีขอบ ซึ่งการกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นในทันทีหรือในภายหลัง และไม่ว่าจะเกิดขึ้นพร้อมกันหรือไม่ เป็นการกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือการบริการสาธารณะ นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามก แอบแฝงการขายบริการทางเพศผ่านระบบคอมพิวเตอร์โดยผู้ตัวผู้ขายหรือนายหน้าเป็นผู้นำเข้าข้อมูล โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ไม่ใช่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสาร แต่เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

(15) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 เรื่องการผ่อนผันให้ผู้เสียหายและพยานในคดีค้ำมนุษย์ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ตามกฎหมาย

เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ความสำคัญกับพยานในคดีค้ำมนุษย์โดยเฉพาะ โดยมอบหมายหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษสำหรับผู้เสียหาย และพยาน ในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ โดยให้อยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน 1 ปี และหากมีความจำเป็นตามข้อเท็จจริงแห่งคดีให้สามารถขอขยายเวลาได้ไม่เกินครั้งละ 1 ปี ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม รวมทั้งสิทธิประโยชน์แก่ผู้เสียหายในคดี ให้กระทรวงสาธารณสุขตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพให้กับคนต่างด้าวที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เพื่อใช้ประกอบในการขออนุญาตทำงาน ให้กระทรวงแรงงานพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้เสียหายและพยานในคดีค้ำมนุษย์ซึ่งได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้สามารถทำงานตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงยุติธรรมพิจารณาให้การช่วยเหลือพยานในคดีค้ำมนุษย์ และได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม โดยมีสาระสำคัญเพื่อผ่อนผันให้ผู้เสียหายและพยานในคดีค้ำมนุษย์ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และทำงานได้ตามกฎหมายเป็นเวลา 2 ปี หลังคดีสิ้นสุด และให้รวมถึงผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรของคนต่างด้าวดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เมื่อการอนุญาตครบกำหนด 2 ปี หากคนต่างด้าวดังกล่าวไม่มีพฤติการณ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความมั่นคงของราชอาณาจักร หากประสงค์จะทำงานกับนายจ้างต่อไปอีกอาจขอยู่ในราชอาณาจักรได้อีกคราวละ 1 ปี

นอกจากองค์กรด้านการสืบสวนจับกุม ด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีแล้วยังมีองค์กรที่ใช้อำนาจหน้าที่ขั้นตอนด้านการฟื้นฟูเยียวยาผู้เสียหายหรือเหยื่อการค้ำมนุษย์ ที่เป็นขั้นตอนสำคัญที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินคดีและหลังการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด โดยมีองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่คุ้มครองเยียวยา 2 องค์กร คือ

1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นองค์กรตามกฎหมายที่มีหน้าที่ช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้เสียหายหรือเหยื่อจากการค้ำมนุษย์ในเรื่อง อาหาร ที่พัก การ

รักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้นั้น การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้ (1) ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ไม่เกินวงเงินครั้งละ 3,000 บาท และจะช่วยเหลือได้ ไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อราย/ต่อปี (2) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 30,000 บาท และให้รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าพาหนะ ค่าอาหารระหว่างติดต่อกับรักษาพยาบาล ไม่เกิน วงเงินครั้งละ 2,000 บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อราย/ต่อปี

แต่หากพบว่า มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเกินกว่าวงเงินที่ระบุไว้ข้างต้น สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตามความจำเป็นและ เหมาะสม โดยอ้างอิงจากหลักฐานทางการแพทย์ (3) ค่าใช้จ่ายในการบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 20,000 บาท (4) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ ตามปกติให้จ่ายในอัตราวันละไม่เกิน 300 บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ (5) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ไม่เกินวงเงินครั้งละ 3,000 บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อราย/ต่อปี (6) ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่พักตามความเหมาะสม (7) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือฝึกอบรม (8) ค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการดำเนินคดี เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือตามคำสั่งศาล (9) ค่าใช้จ่ายในการส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้เสียหายนั้น (10) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศ ให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ (11) ค่าใช้จ่ายในกรณีอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอนุมติเป็นการเฉพาะราย การยื่นคำขอรับความช่วยเหลือในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมิ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำหรับผู้ยื่นคำขอที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดที่ผู้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือมีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่

2) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นองค์กรที่มีภารกิจด้านการดำเนินการคุ้มครองพยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานหรือผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ และจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้นั้น การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ประเพณีวัฒนธรรมของผู้เสียหาย การแจ้งสิทธิของผู้เสียหายที่พึงได้รับการคุ้มครองในแต่ละขั้นตอนทั้งก่อน ระหว่าง และ หลังการช่วยเหลือ ตลอดจนขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการช่วยเหลือในแต่ละขั้นตอน และ

ต้องรับฟังความคิดเห็น ของผู้เสียหายก่อนด้วย ในกรณีที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ ให้ดำเนินการตรวจสอบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีสัญชาติไทยจริงหรือไม่ และถ้าบุคคลนั้นเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็น เพื่อให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักร หรือถิ่นที่อยู่โดยไม่ชักช้า และให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้เสียหายในต่างประเทศเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และก่อนออกนอกราชอาณาจักร สถานะของการได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่เป็นการชั่วคราวยังไม่สิ้นสุด เมื่อได้ตรวจพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความถูกต้องของผู้เสียหายที่ถือเอกสารแล้ว หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายนั้นเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า

ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้น และให้ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามสถานะและระยะเวลาที่เป็นอยู่เดิมก่อนออกไปนอกราชอาณาจักร กรณีที่ผู้เสียหายในต่างประเทศเป็นคนต่างด้าวและไม่มีเอกสารประจำตัว แต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่มีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร โดยถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อได้ตรวจพิสูจน์สถานะของการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของผู้นั้นแล้ว หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายนั้น เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพ ของผู้นั้นและให้ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามสถานะและระยะเวลา ที่เป็นอยู่เดิมก่อนออกไปนอกราชอาณาจักร

เครื่องมือในการเยียวยาดูแลผู้เสียหายตามกฎหมายได้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ขึ้นในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน โดยผู้มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนฯ ต้องเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งกองทุนสามารถให้ความช่วยเหลือได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (1) การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (2) การคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (3) การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ในต่างประเทศ ให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ โดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายโดยกองทุน เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ประกาศ

คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุมัติการใช้เงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)) ในการใช้เงินหรือทรัพย์สินของกองทุนสำหรับเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจาก การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ การคุ้มครองความปลอดภัย หรือการช่วยเหลือผู้เสียหายใน ต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุน (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการ ปกค. เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญและ มีประสบการณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดฟื้นฟู และการประสานงานระหว่าง ประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่น้อยกว่า 7 ปี ด้านละ 1 คน โดยต้องเป็นภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เป็นกรรมการ และมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเป็นผู้ช่วยเลขานุการ)

เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อนุมัติให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด ตลอดจนความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายจากราชการ โดยทางอื่นด้วย ทั้งนี้ ภายใต้อัตราเงินช่วยเหลือและเงื่อนไข ดังนี้ (1) ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ไม่เกินวงเงินครั้งละ 3,000 บาท และจะช่วยเหลือได้ ไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อราย/ต่อปี (2) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 30,000 บาท และให้รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าพาหนะ ค่าอาหารระหว่างติดต่อกับรักษาพยาบาล ไม่เกิน วงเงินครั้งละ 2,000 บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อราย/ต่อปี แต่หากพบว่า มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเกินกว่าวงเงินที่ระบุไว้ข้างต้นสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตามความจำเป็นและ เหมาะสม โดยอ้างอิงจากหลักฐานทางการแพทย์ (3) ค่าใช้จ่ายในการบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 20,000 บาท (4) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ ให้จ่ายในอัตราวันละไม่เกิน 300 บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ ไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ (5) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ไม่เกินวงเงิน

ครั้งละ 3,000 บาท และจะช่วยเหลือไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อราย/ต่อปี (6) ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่พักตามความเหมาะสม (7) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือฝึกอบรม (8) ค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการดำเนินคดี เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือตามคำสั่งศาล (9) ค่าใช้จ่ายในการส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้เสียหายนั้น (10) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามา ในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ (11) ค่าใช้จ่ายในกรณีอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอนุมัติเป็นการเฉพาะราย การยื่นคำขอรับความช่วยเหลือ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมิ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำหรับผู้ยื่นคำขอที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดที่ผู้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือมีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษได้ คือ (1) คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร (2) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามกฎหมายอาญา (3) คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ประมวลเฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพราดเด็กและ ผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็น เจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี (4) คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความรวมถึงความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันโดยกลุ่มอาชญากร ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและมีการวางเครือข่ายเป็นขบวนการหรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน (5) คดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น (6) คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน โดยตาม มาตรา 15 ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยาน หรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่น ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากการที่พยานจะมา หรือได้มาเป็นพยานบุคคลนั้นมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควร ค่าตอบแทนตามมาตรา 15 หรือทายาทยื่นคำขอต่อสำนักงาน

คุ้มครองพยานตามแบบที่สำนักงานคุ้มครองพยานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บุคคลนั้นได้รู้ถึง การกระทำผิด

จากที่กล่าวมานี้จะพบว่ามืองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จำนวนหลายองค์กร และมีกฎหมายบังคับใช้กับผู้กระทำผิด และคุ้มครองเหยื่อหรือผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์จำนวนหลายฉบับ แต่ปัญหาการค้ามนุษย์ก็หาได้ลดลงไปไม่ จึงน่าจะแสดงให้เห็น ว่าการมีหน่วยงานจำนวนมากและมีกฎหมายหลายฉบับ ไม่ได้ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา การค้ามนุษย์แต่อย่างใด แต่กลับน่าจะสร้างปัญหาให้เกิดความทับซ้อนและสร้างความสับสนให้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามมากกว่า ซึ่งการแก้ปัญหาโดยแนวคิดการจัดการใน ปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงความปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านกฎหมาย

จากการที่มีกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หลายฉบับทั้ง กฎหมายมิติด้านการสืบสวนสอบสวนและมิติด้านการคุ้มครองเหยื่อ ที่สร้างปัญหาในการบังคับ ใช้กฎหมายให้แก่เจ้าหน้าที่ป้องกันและปราบปราม และยังใช้ช่องว่างของกฎหมายในการพัฒนา รูปแบบให้มีความซับซ้อนมากขึ้นและขยายพื้นที่การกระทำผิดเป็นวงกว้าง ทั้งที่เกิดขึ้นในประเทศ และใช้ไทยเป็นต้นทางเพื่อไปยังประเทศปลายทาง การมีบทบัญญัติทางกฎหมายจำนวนมากจึง ไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหการค้ามนุษย์ที่ดี

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กฎหมายที่ใช้มีมากเกินไป หลายด้านทั้งด้านการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี การคุ้มครองเหยื่อ ซึ่งไม่เป็นไปทิศทางเดียวกัน แต่ละหน่วยงานต่างอ้างอำนาจตามกฎหมายที่ตนเองมี และเป็นการใช้ ดุลพินิจของเจ้าพนักงานแต่ละหน่วยงาน บางคดีมีความเห็นขัดแย้งกันแต่อาจตัดสินใจอยู่ที่ พนักงานสอบสวนซึ่งไม่มีความเชี่ยวชาญด้านนั้น โดยเฉพาะทำการทำคดีเกิดความผิดพลาด ผู้กระทำผิดไม่ได้รับการลงโทษ หรือเป็นการใช้อำนาจโดยไม่สุจริตจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจโดยตรง เนื่องจากความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กฎหมายมิได้บังคับให้พนักงานสอบสวนต้องกระทำ ตาม จึงสร้างความเสียหายต่อการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์

ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการองค์กรหรือหน่วยงานป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ที่มี จำนวนหลายหน่วยงานแต่มีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงานหรือบูรณาการทำงาน ร่วมกัน ขาดการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีการเกี่ยงงานกันทำใน กรณีที่เป็นคดีที่ไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนหรือผู้บริหารประเทศ แต่บางคดีมีการแย่งกันทำ เพราะเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชนและผู้บริหารประเทศให้ความสำคัญ ทำให้หลายคดี

ประชาชนสับสนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบที่แท้จริง กรณีมีหน่วยงานส่วนกลางเข้าไป สืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดในท้องที่ใดก็จะมีกรย้ายข้าราชการตำรวจในท้องที่เกิดเหตุ นั้นเสมอ แต่ คำสั่งย้ายนั้นไม่ผลใด ๆ ตามมาทั้งด้านการปกครองและการดำเนินคดีเนื่องจากเมื่อพ้นระยะเวลา ประมาณ 1 เดือน ผู้ถูกคำสั่งย้ายก็กลับเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิม แต่ที่เป็นการบริหารจัดการแบบล้มเหลวอย่างมากเมื่อบางกรณีที่ถูกคำสั่งย้ายได้รับการพิจารณาให้ดำรงตำแหน่งที่ สูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการเพิกเฉย บกพร่อง ละเว้น ในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปราม การค้ำมนุษย์ในพื้นที่ไม่มีผลเสียหายต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ การบริหารจัดการเช่นนี้เสมือนเป็นการ ส่งเสริมทางอ้อมให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้กระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ในท้องที่ ซึ่งมีหลักฐาน ปรากฏชัดเจนจากกรณีการเข้าตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิดฐานค้ำมนุษย์หลายพื้นที่พบเอกสารบัญชี การจ่ายผลประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่รัฐหลายหน่วยเช่น ตำรวจท้องที่ ตำรวจจังหวัด ตำรวจภาค ตำรวจปราบปรามการค้ำมนุษย์ ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและตำรวจอีกหลายหน่วย เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ บังคับใช้กฎหมายอาศัยอำนาจไปแสวงหาประโยชน์แล้ว ปัญหาการค้ำมนุษย์ย่อมไม่ได้รับการแก้ไข อีกทั้งเมื่อพบการกระทำผิดหรือบกพร่องในหน้าที่เจ้าหน้าที่แล้ว ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่นั้น กลับมิได้ลงโทษอย่างจริงจัง จึงเป็นการล้มเหลวด้านการบริหารจัดการอย่างสิ้นเชิง

ในประเด็นนี้เมื่อนำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรที่เป็นพนักงานสืบสวน สอบสวนคดีการค้ำมนุษย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการมีองค์กรรับผิดชอบ จำนวนมากในการป้องกันและปราบปรามดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เนื่องจากแต่ละองค์กรไม่ขึ้นตรง ต่อกัน มีสายบังคับบัญชาแยกจากกันต่างคนต่างทำ มีความขัดแย้งกัน มีการใช้อำนาจไปแสวงหา ประโยชน์โดยผิดกฎหมาย ทำให้การการบริหารจัดการปัญหาการค้ำมนุษย์ เกิดความล้มเหลวขาด ประสิทธิภาพ

ความล้มเหลวด้านแนวความคิดการบริหารเชิงธุรกิจ

ความสำเร็จของการประกอบธุรกิจ คือได้ผลกำไรหรือผลตอบแทนสูง การลงทุนที่ น้อยแล้วได้ผลกำไรที่สูงจึงจะประสบความสำเร็จทางธุรกิจ หากวิเคราะห์การแก้ปัญหาการค้ำ มนุษย์ที่ผ่านมาพบว่าการลงทุนที่สูงมาก ทั้งด้านบุคลากรในองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการ ป้องกันปราบปรามโดยตรง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการปกครอง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองทัพอากาศ กองทัพบก กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กรมประมง กรม สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ฯลฯ เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ เช่น อาวุธปืน ยานพาหนะ เครื่อง คอมพิวเตอร์ เอกสาร ฯลฯ เงินงบประมาณในการเดินทางลงพื้นที่ การคุ้มครองเหยื่อผู้เสียหาย เบี้ย

เล็ง ๗๗ จะพบว่ามีมูลค่าการลงทุนที่สูงมาก แต่สถิติการค้ำมนุษย์มิได้ลดลงแต่อย่างใด หากเป็นการดำเนินธุรกิจก็ถือว่าขาดทุนและต้องปิดกิจการในที่สุด

ผลกระทบจากการมีองค์กรป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ โดยมีองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของรัฐ ที่เป็นองค์กรทำหน้าที่ป้องกันปราบปรามการค้ำมนุษย์โดยตรง และองค์กรที่ทำหน้าที่ทางอ้อมหลายหน่วยงาน ซึ่งมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินการป้องกันปราบปรามการค้ำมนุษย์ และกฎหมายอื่นที่มีความเชื่อมโยงกันต่อจากกฎหมายการค้ำมนุษย์ แต่ดูเหมือนปัญหาการค้ำมนุษย์ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ในทางตรงกันข้ามการค้ำมนุษย์ยังคงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร และจังหวัดปริมณฑลที่มีแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก

ผลของการมีองค์กรจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาตามมา คือเกิดความซ้ำซ้อนกันในการปฏิบัติงานของแต่ละองค์กร มีการเกี่ยวกันทำงาน หรือบางครั้งแย่งกันทำงานซึ่งมักเกิดขึ้นกรณีคดีการค้ำมนุษย์ที่สังคมให้ความสนใจเนื่องจากเป็นคดีสำคัญ เพราะต้องการให้องค์กรตนเองเป็นข่าว และอยู่ในสายตาของรัฐบาล ได้เห็นผลงานขององค์กรตนเอง หลายกรณีมีองค์กรจากส่วนกลางไปจับความผิดค้ำมนุษย์ในพื้นที่ แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ และบางกรณีองค์กรส่วนกลางเข้าตรวจค้นเจอบัญชีจ่ายผลประโยชน์ให้หลายองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบด้านการค้ำมนุษย์ ซึ่งปรากฏให้เห็นเป็นข่าวอยู่หลายครั้ง หลายพื้นที่

ปัญหาองค์กรป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์จำนวนมากที่ส่งผลกระทบต่อ การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์นี้ เมื่อนำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรสัมภาษณ์โดยแยกเป็น 4 กลุ่ม รวม 15 คน คือ

1) กลุ่มองค์กรด้านการสืบสวน จับกุม สอบสวน ดำเนินคดี ประกอบด้วย กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ จำนวน 4 คน

2) กลุ่มองค์กรด้านการสืบสวน จับกุม ประกอบด้วย กรมการปกครอง กองกำลังกองทัพบก กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองทัพเรือ กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี จำนวน 6 คน

3) กลุ่มองค์กรด้านการคุ้มครองเหยื่อฯ ประกอบด้วย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จำนวน 2 คน

4) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด องค์กรพัฒนาเอกชนด้านการค้ำมนุษย์ จำนวน 3 คน

ผลของการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อประเด็นปัญหาอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในปัจจุบัน ทุกกลุ่มประชากรเห็นสอดคล้องกันว่า ประเด็นพื้นที่ที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นพื้นที่เดียวกันหลายองค์กรทั้งกลุ่มองค์กรมีอำนาจสืบสวน จับกุม ดำเนินคดี กลุ่มมีอำนาจสืบสวน จับกุม ประเด็นการประสานงานกับหน่วยงานอื่นภายในประเทศแต่ละองค์กรมีหน้าที่ประสาน โดยตรงแต่ถ้าเป็นการประสานกับต่างประเทศกลุ่มประชากรทั้ง 4 กลุ่ม จะต้องประสานผ่านกระทรวงการต่างประเทศของไทย เว้นแต่การสอบสวนคดีที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรจะเป็นอำนาจของกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มที่ 4 เป็นหลัก ทำให้เกิดความล่าช้าเนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนหลายขั้นตอนและใช้เวลานานทำให้หลายกรณีที่ไม่อาจให้ความช่วยเหลือเหยื่อค้ามนุษย์ได้ทันเวลา

ผลของการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อประเด็นปัญหาอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ด้านข้อจำกัดด้านกฎหมายกลุ่มสัมภาษณ์กลุ่มที่ 3 คือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ในฐานะผู้รับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าว แต่กลับไม่มีอำนาจสืบสวน หรือจับกุม เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบใหญ่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ ไม่ถนัดการสืบสวนจับกุม แต่รับผิดชอบด้านคุ้มครองเหยื่อฯตั้งแต่จัดหาสถานที่ดูแลผู้เสียหายหรือเหยื่อ จัดหาสถานที่คัดแยกผู้เสียหาย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็นการทำงานในเชิงตั้งรับเฉพาะเกิดเหตุการณ์ค้ามนุษย์และมีผู้เสียหายเกิดขึ้น หลังจากท้องที่กรในกลุ่มสัมภาษณ์ที่ 1 และที่ 2 ได้เข้าจับกุมผู้กระทำผิดแล้วเท่านั้น

ประเด็นข้อจำกัดด้านกฎหมายของกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มที่ 2 มีอำนาจตามกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้ตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา กฎอัยการศึก ซึ่งองค์กรในกลุ่มล้วนมีภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านส่วนการค้ามนุษย์เป็นด้านหนึ่งที่รับผิดชอบ แต่กลุ่มสัมภาษณ์กลุ่มที่ 2 ถึงกลุ่มที่ 3 ไม่มีอำนาจครอบคลุมตั้งแต่ขั้นการสืบสวน จับกุม และสอบสวนดำเนินคดี ทำให้หลายกรณีเมื่อกลุ่มสัมภาษณ์ส่งเรื่องให้กลุ่มสัมภาษณ์ที่ 1 สอบสวนดำเนินคดี แต่กลับไปช่วยเหลือผู้ต้องหาเพื่อแลกกับการเรียกรับผลประโยชน์ สอดคล้องกับกลุ่มสัมภาษณ์จากกรมการปกครองที่ให้สัมภาษณ์ว่า มีอำนาจสืบสวน จับกุมแต่ไม่มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดี เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจจับได้ แต่ไม่มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดี ซึ่งหลายคดีที่ฝ่ายปกครองส่งให้พนักงานสอบสวนแล้ว บางพื้นที่ไม่ยอมสอบสวนขยายผลไปหาตัวการที่แท้จริงอาศัยช่องว่างทางกฎหมายตัดพยานสำคัญ ไม่นำพยานฝ่ายสืบสวนของฝ่ายปกครองมาใช้ ทำให้การดำเนินคดีไม่ถึงตัวการใหญ่ นอกจากนี้ปัญหาในพื้นที่ต่างจังหวัดเป็นเรื่องนโยบายภายในหน่วยงานเนื่องจากมีภารกิจที่ต้องทำหลายด้าน ปัญหาการค้ามนุษย์ฝ่ายปกครองจึงให้ ฝ่ายตำรวจรับผิดชอบ

ฝ่ายปกครองจึงยังไม่ออกกฎกระทรวงมาใช้เพื่อการคุ้มครอง เพราะจำเป็นต้องให้สอดคล้องภารกิจหลายด้าน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือบางพื้นที่บิดเบือนสำนวนการสอบสวนช่วยเหลือผู้กระทำผิด

ผลการสัมภาษณ์ประชากร 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้มีอำนาจสืบสวน จับกุมสอบสวนดำเนินคดี กลุ่มสืบสวน จับกุม และกลุ่มคุ้มครองเหยี่ยวา เห็นควรจัดรูปแบบองค์กรป้องกันปราบปรามการคุ้มครองเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สรุปได้ดังนี้

1) รูปแบบองค์กรใหม่ โดยใช้อำนาจที่มีอยู่เดิม เสนอให้จัดทำรูปแบบคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนหรือองค์กรคณะ คิดเป็นร้อยละ 80

2) รูปแบบองค์กรใหม่ โดยจัดตั้งขึ้นใหม่ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 20

4. รูปแบบองค์กรที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการคุ้มครองสำหรับประเทศไทย

การแก้ปัญหาการคุ้มครองของไทยที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาศัยองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการคุ้มครองหลายองค์กร ทั้งองค์กรที่มีอำนาจสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีการคุ้มครองโดยตรง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการคุ้มครอง กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือองค์กรที่มีอำนาจด้านการสืบสวนจับกุมแต่ไม่มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีหรือคุ้มครองเหยี่ยวา คือ กรมการปกครอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) กองทัพบก กระทรวงแรงงาน กองทัพเรือ กรมประมง ทหารพราน ตำรวจตระเวนชายแดน

นอกจากนี้ยังมีองค์กรด้านการคุ้มครองเหยี่ยวา คือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยแต่ละองค์กรมีกฎหมายเป็นของตนเอง และเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ขึ้นตรงกับองค์กรอื่น การมีองค์กรมากแทนที่จะทำให้ปัญหาการคุ้มครองลดลงแต่กลับทำให้มีปัญหาเพิ่มขึ้น การใช้กำลังคนและงบประมาณที่รัฐทุ่มลงไปขององค์กรต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาจึงสูญเปล่าและสิ้นเปลืองอย่างไร้ค่า สาเหตุการมีจำนวนองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการคุ้มครองที่มาก แต่ปัญหาการคุ้มครองก็มิได้รับการแก้ไขให้เห็นผลเป็นรูปธรรม เพราะองค์กรขาดเอกภาพ มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน มีการแย่งกันทำงาน หรือเกี่ยงกันทำงาน บางกรณีพบว่าเจ้าหน้าที่บางองค์กรอาศัยอำนาจหน้าที่ไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทั้งที่เป็นผู้สนับสนุนผู้กระทำผิดแลกกับการจ่ายเงิน หรือกระทำผิดในฐานะผู้คุ้มครองเอง ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรจากส่วนกลางหลายครั้งเกิดความล้มเหลวผิดพลาด เพราะเจ้าหน้าที่บางองค์กรเป็นสายแฉความเคลื่อนไหวให้ผู้กระทำผิดเสียเอง

จากการที่ประเทศไทยมีองค์กรป้องกันและปราบปรามการคุ้มครองจำนวนหลายองค์กร แต่ปัญหาการคุ้มครองที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็ไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด สาเหตุมาจาก

การมีองค์กรจำนวนมากนั้นทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการทำงาน การเกี่ยงกันหรือ การแย่งกันทำงาน อีกทั้งเจ้าหน้าที่บางคนขององค์กรที่มีอำนาจหน้าที่บางองค์กรได้ใช้อำนาจหน้าที่ไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทั้งในฐานะสนับสนุนผู้กระทำผิด แนะนำวิธีการหลีกเลี่ยงการตรวจจับจากเจ้าหน้าที่หน่วยอื่น หรือเป็นผู้ค้ำนุชย์เสียเอง ปัญหาการค้ำนุชย์จึงไม่ลดลงแต่ยังคงขยายพื้นที่ และความซับซ้อนในการกระทำผิดอย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย เพื่อให้ปัญหาการค้ำนุชย์ได้รับการแก้ไขและเห็นผลเป็นรูปธรรม

องค์กรที่เหมาะสมเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำนุชย์ของไทยนั้น การวิจัยกำหนดลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1) มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนเพียงองค์กรเดียวครอบคลุมตั้งแต่ขั้นการสืบสวน จับกุม สอบสวนดำเนินคดี คຸ້มครองเหยี่ยวา จนถึงมีความเห็นทางคดี
- 2) ลดปัญหาความซ้ำซ้อนกันระหว่างองค์กรบังคับใช้กฎหมายด้านการค้ำนุชย์ในปัจจุบัน
- 3) ลดช่องว่างทางกฎหมายขององค์กร ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ เข้าไปแสวงหาประโยชน์จากการค้ำนุชย์โดยมิชอบ
- 4) เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ลดความขัดแย้ง และความเหลื่อมล้ำระหว่างองค์กร
- 5) ลดปัญหาการแย่งงานกันทำหรือเกี่ยงกันทำงานระหว่างองค์กร
- 6) การปฏิบัติหน้าที่เป็นรูปแบบคณะพนักงานสืบสวนสอบสวน หรือแบบองค์คณะ
- 7) ใช้งบประมาณเพื่อการสร้างรูปแบบองค์กรน้อยที่สุดแต่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปัจจุบันองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำนุชย์หลักมีอยู่ 6 หน่วยงาน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามการค้ำนุชย์ กรมการปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งทั้ง 6 หน่วยงานต่างมีอำนาจหน้าที่อิสระจากกัน โดยบางองค์กรดังกล่าวมีอำนาจทั้งการสืบสวน จับกุม สอบสวนดำเนินคดี บางองค์กรมีอำนาจเพียงการสืบสวนจับกุม และบางองค์กรมีอำนาจเพียงกำหนดนโยบายและคຸ້มครองเหยี่ยวา จากปัญหาเหล่านี้ หากจะได้ทำการรวมอำนาจของแต่ละองค์กรให้มีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามการค้ำนุชย์ด้วยกัน ทุกคดีก็จะลดปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้

การจัดรูปแบบองค์กรใหม่เพื่อให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 1- ข้อ 7 ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีแนวคิดว่าควรจัดให้มีรูปแบบขององค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำนุชย์ ดังนี้

ให้จัดรูปแบบองค์กรลักษณะเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ประกอบด้วย 6 หน่วยงาน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ท้องที่เกิดเหตุ) กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ กรมการปกครอง กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ให้องค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ทั้ง 6 หน่วยงาน มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุม ตั้งแต่ขั้นการสืบสวน จับกุม สอบสวนดำเนินคดี จนมีความเห็นทางคดี

เมื่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกรมการปกครอง เป็นผู้จับกุมผู้กระทำผิดให้หน่วยงานผู้จับเป็นเจ้าภาพหลักในการรับผิดชอบสำนวนคดีนั้น โดยหน่วยงานที่จับจะต้องแจ้ง หน่วยงานที่เหลือให้เข้ามาร่วมเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ทุกคดี

หน่วยงานผู้จับจะต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง 6 หน่วยงาน เพื่อเปิดคดีและร่วมกันพิจารณาติดตามความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงาน และถ้อยคดีที่ประชุมองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์เป็นที่สุดในการพิจารณา

เมื่อมีหน่วยงานอื่นนอกเหนือจากองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ เป็นผู้จับกุมผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ให้หน่วยงานผู้จับเข้าร่วมเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์นั้น เป็นกรณีไป

เหตุผลที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดรูปแบบองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นรูปแบบขององค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ โดยมี 6 หน่วยงานเป็นองค์คณะหลัก คือ

- 1) เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนเพียงองค์กรเดียว
- 2) ลดความซ้ำซ้อนในการบังคับใช้กฎหมายระหว่างหน่วยงาน
- 3) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างหน่วยงาน
- 4) ลดปัญหาการเกี่ยงกันทำงาน การแย่งกันทำงาน และความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน
- 5) ลดช่องว่างการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในองค์กรป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์

6) การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพและเห็นผลเป็นรูปธรรม

7) ประหยัดงบประมาณในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศ

องค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่เหมาะสมกับประเทศไทย ควรเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุม สอบสวนดำเนินคดีและคุ้มครองเหยื่อฯ เพียงองค์กรเดียวเพื่อควมมีเอกภาพในการป้องกันปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นองค์กรมีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองหรือผู้เกี่ยวข้อง โดยยังคงให้หน่วยงานด้านการสืบสวน

จับกุม ด้านการสืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดี และด้านการคุ้มครองเหยี่ยวฯ ยังคงมีอำนาจหน้าที่ตามปกติ แต่เมื่อใดที่หน่วยงานเข้าไปจับกุมในคดีค้ามนุษย์ หน่วยงานนั้นก็จะมีสถานภาพเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ร่วมกับหน่วยงานในองค์คณะทันที มีหน้าที่เพิ่มขึ้นเพียงแจ้งให้หน่วยงานในองค์คณะทราบเพื่อจัดให้มีการประชุมนัดแรกเพื่อการวางรูปคดี และแนวทางในการรวบรวมพยานหลักฐานทางคดี การดำเนินการในรูปองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์นี้ จะทำให้การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประเด็นการปรับปรุงหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ขึ้นใหม่นี้ เมื่อนำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกผลของการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าได้คำตอบมา เป็น 2 กลุ่มคำตอบ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 คน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรปรับปรุงหน่วยงานที่มีอยู่เดิมในรูปแบบองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ประกอบด้วย

- เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน
- เจ้าพนักงานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 2 คน
- เจ้าพนักงานตำรวจกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ จำนวน 2 คน
- พนักงานอัยการคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 1 คน
- พนักงานอัยการฝ่ายวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 1 คน
- พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและผู้บริหารกองคดีการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

จำนวน 2 คน

- เจ้าพนักงานศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(ศรชล.) จำนวน 1 คน

- เจ้าพนักงานกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จำนวน 1 คน
- เจ้าพนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและ

ความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน

- ผู้บริหารกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จำนวน 1 คน
- ผู้บริหารองค์กรพัฒนาเอกชนด้านการค้ามนุษย์ (มูลนิธิธรรมาภิบาล) จำนวน 1 คน

ให้องค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) สืบสวนจับกุมสอบสวนดำเนินคดีคุ้มครองเหยี่ยวคดีค้ามนุษย์ได้ทั่วประเทศ
- 2) ให้พนักงานอัยการเป็นหัวหน้าองค์คณะเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการ

แต่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานในองค์คณะ

3) ให้กรรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สืบสวนจับกุม และเป็นเลขานุการองค์คณะในคดีที่แต่ละหน่วยงานดังกล่าวเป็นผู้จับกุม

4) กรณีหน่วยงานอื่นนอกจากองค์คณะเป็นผู้จับ ให้หน่วยงานนั้นส่งเอกสารและตัวผู้กระทำความผิดให้กับพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ และให้หน่วยงานผู้จับเข้าร่วมเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ในคดีนั้น โดยมีอำนาจเท่าเทียมกับองค์คณะหลัก 6 หน่วยงาน ในการแสดงความคิดเห็นและออกเสียงลงมติในสำนวนคดี และพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุเป็นเลขานุการองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ในคดีนั้น โดยมีหน้าที่ต้องแจ้งองค์คณะเข้าร่วมประชุมเปิดคดี

5) หน่วยงานผู้จับกุมในองค์คณะ 4 หน่วยงาน มีหน้าที่ประสานหน่วยงานองค์คณะเพื่อร่วมประชุมเปิดคดี

6) มติที่ประชุมองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ให้ถือเสียงข้างมากขณะนั้น หากมีเสียงเท่ากันให้ถือเอาเสียงของหัวหน้าองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์เป็นที่สุด

กรณีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ สามารถดำเนินการโดยให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 โดยให้เพิ่มว่า

1) ให้องค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ ประกอบด้วยเจ้าพนักงานจาก 6 หน่วยงาน คือ กรรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด กรมสอบสวนคดีพิเศษ และ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2) หน่วยงานในองค์คณะที่มีอำนาจสืบสวนจับกุม 4 หน่วยงาน คือ กรรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ

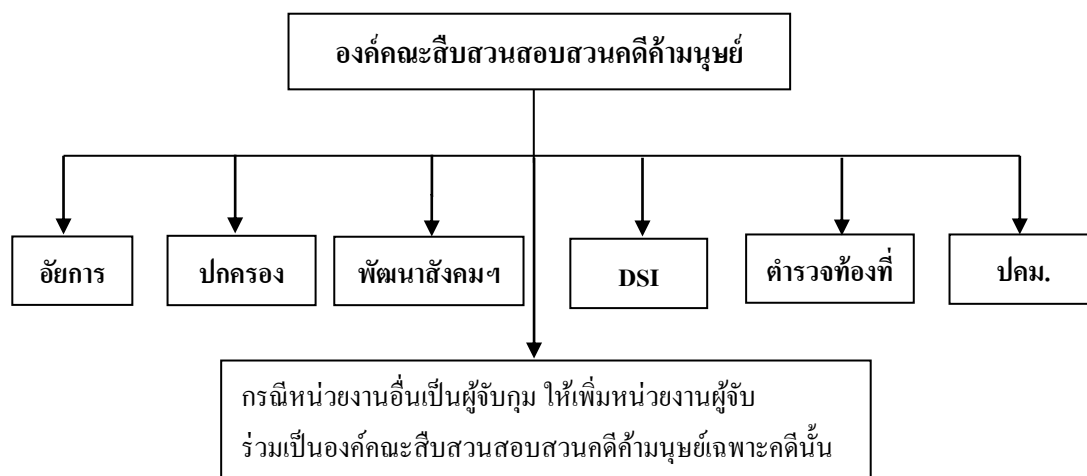
3) กรณีหน่วยงานอื่นเป็นผู้จับ ให้หน่วยงานผู้จับเข้าร่วมเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนในคดีนั้น และพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุเป็นเลขานุการองค์คณะ โดยให้องค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายความอาญา

4) ให้พนักงานอัยการเป็นหัวหน้าองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ เพื่อกำหนดแนวทางและกรอบการดำเนินคดีโดยไม่ได้อยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานในองค์คณะ

5) ให้หน่วยงานในองค์คณะ 4 หน่วยงานเป็นเลขานุการองค์คณะ คือ กรรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ในคดีที่หน่วยงานนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ

ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดองค์กรตามรูปแบบของกลุ่มที่ 1 นี้ จะทำให้การป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะองค์กรคณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ จะ มีการทำงานเชิงบูรณาการตามกฎหมาย ซึ่งจำเป็นที่หน่วยงานในองค์กรจะต้องเข้าร่วมด้วยทุกคดี พยานหลักฐานที่ได้จากหน่วยงานที่ทำการสืบสวนและจับกุม จะต้องนำไปในสำนวนคดีได้ ทั้งหมด การวิงวอนจากผู้ต้องหาเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนที่เกิดเหตุในอดีตที่ผ่านมา พนักงานสอบสวน บางคนไม่นำพยานหลักฐานสำคัญจากหน่วยงานที่จับกุมเข้ามาพิจารณาทำให้ผู้ต้องหาไม่ถูก ดำเนินคดี หรือพนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่เพื่อหาทางช่วยเหลือผู้กระทำผิดด้านต่าง ๆ จะ ไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป เนื่องจากเมื่อมีการปฏิบัติหน้าที่ในรูปองค์กรแล้วมีหลายหน่วยงาน เข้าร่วมและให้ความเห็นทางคดี พนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง หน่วยงานที่ จับก็จะคอยตรวจสอบการนำพยานหลักฐานมาใช้ดำเนินคดี หากเป็นคดีค้ามนุษย์ที่มีความ สลับซับซ้อน มีผู้มีอิทธิพล หรือกระทำเป็นกระบวนการ กรมสอบสวนคดีพิเศษก็อาจขอรับเป็นคดี พิเศษ พยานหลักฐานใดสำคัญมากน้อยเพียงใดพนักงานอัยการในฐานะผู้เชี่ยวชาญการสังคดีก็จะให้ ความเห็นว่าพยานหลักฐานใดเป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด หากมีผู้เสียหายหรือเหยื่อค้ามนุษย์ที่ ต้องได้รับการดูแลเยียวยา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ก็สามารถ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้ทันเวลา หรือคดีความผิดใดกระทำผิดนอกราชอาณาจักรสำนักงาน อัยการสูงสุดก็จะเป็นผู้มีอำนาจสอบสวน และมอบหมายให้องค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ รับไปดำเนินการได้ทันที

การจัดรูปแบบขององค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ทำให้มีประสิทธิภาพการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์มากขึ้น ลดสายการทำงานลง ลดความขัดแย้งความเหลื่อมล้ำระหว่าง หน่วยงาน ลดความซ้ำซ้อน การแย่งกันหรือเกี่ยงกันในการทำงานของแต่ละหน่วยงาน ลดต้นทุนที่ ใช้ไปในการแก้ไขปัญหา สร้างการทำงานเป็นทีม ลดช่องว่างของกฎหมายที่ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจหน้าที่ไปแสวงหาประโยชน์จากผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องหาโดยมิชอบ โดยมีรูปแบบขององค์กร สืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ตามภาพประกอบที่ 4.9

ภาพประกอบที่ 4.9 ภาพรูปแบบองค์กรใหม่ (จัดจากหน่วยงานเดิม)

กลุ่มที่ 2 ประชากรสัมภพณ์เชิงลึก จำนวน 9 คน มีความเห็นสอดคล้องและแตกต่างกัน ว่าควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ขึ้นใหม่ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 (4 คน)

ให้จัดตั้งเป็นหน่วยงานระดับกระทรวง ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งอาจมอบรองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบแทน โดยรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาอยู่ด้วยกัน โดยเฉพาะการสั่งฟ้องผู้ต้องหาควรมาอยู่ภายในหน่วยงานเดียวกัน

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ด้านการสืบสวน จับกุม ดำเนินคดี เบ็ดเสร็จในหน่วยงานเดียว แต่คงอำนาจหน้าที่หน่วยงานเดิมไว้ แต่ต้องส่งให้หน่วยงานใหม่รับผิดชอบทำสำนวนสอบสวนสั่งฟ้องคดี เป็นลักษณะหน่วยเฉพาะกิจรวมทุกหน่วยเข้ามาทำงานร่วมกัน หน่วยไหนจับเป็นเจ้าภาพร่วมกับหน่วยงานอื่นในรูปองค์คณะประกอบด้วย หน่วยจับ อัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เป็นต้น โดยพนักงานสอบสวนเป็นจุดสำคัญโดยองค์กรใหม่จัดให้มีพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ

พื้นที่รับผิดชอบ ทว่าราชอาณาจักรอาจจัดแบ่งเป็นภาคตั้งแต่ภาค 1-9 หรือรูปแบบอื่นตามเหมาะสม

การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ จัดให้มีฝ่ายประสานขึ้นมาเฉพาะภายในหน่วยงานใหม่

กฎหมายเฉพาะ จัดให้มีการออกกฎหมายมารองรับ เพื่อให้มีความชัดเจนเรื่องอำนาจหน้าที่ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) รับผิดชอบตามกฎหมาย แต่ไม่มีอำนาจสืบสวนจับกุม

รูปแบบที่ 2 (1 คน)

ให้จัดตั้งเป็นหน่วยงาน ระดับกรม ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งอาจมอบรองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบแทน เป็นหน่วยงานใหม่รับผิดชอบการค้ำนุชย์โดยเฉพาะมีอำนาจสืบสวน สอบสวน จับกุม ดำเนินคดีคดีค้ำนุชย์ด้านเดียว

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ด้านการสืบสวน จับกุม ดำเนินคดี เบ็ดเสร็จในหน่วยงานเดียว แต่คงอำนาจหน้าที่หน่วยงานเดิมไว้ แต่ต้องส่งให้หน่วยงานใหม่รับผิดชอบทำสำนวนสอบสวนสั่งฟ้องคดี เป็นลักษณะหน่วยเฉพาะกิจรวมทุกหน่วยเข้ามาทำงานร่วมกัน หน่วยไหนจับเป็นเจ้าภาพร่วมกับหน่วยงานอื่นในรูปองค์คณะประกอบด้วย หน่วยจับ อัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการปราบปรามการค้ำนุชย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เป็นต้น โดยพนักงานสอบสวนเป็นจุดสำคัญโดยองค์กรใหม่จัดให้มีพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ

พื้นที่รับผิดชอบทั่วราชอาณาจักร แต่แบ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบเป็น 4 พื้นที่ เหมือนกองทัพภาคที่ 1-4 หรือรูปแบบอื่นตามเหมาะสม

การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ จัดให้มีฝ่ายประสานขึ้นมาเฉพาะภายในหน่วยงานใหม่

กฎหมายเฉพาะ จัดให้มีการออกกฎหมายมารองรับ เพื่อให้องค์กรใหม่นี้มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวน จับกุม สอบสวนดำเนินคดี ชัดเจนเพียงองค์กรเดียว ส่วนด้านการคุ้มครองเยียวยาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

รูปแบบที่ 3 (1 คน)

ให้จัดตั้งหน่วยงานใหม่โดยยกฐานะกองบังคับการปราบปรามการค้ำนุชย์ เป็นกองบัญชาการ หรือ ยกระดับกรมสอบสวนคดีพิเศษเทียบเท่ากระทรวง เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบขึ้นตรงนายกรัฐมนตรี มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปราม ดำเนินคดีความผิดฐานค้ำนุชย์ ทั่วราชอาณาจักร

การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ จัดให้มีฝ่ายประสานขึ้นมาเฉพาะภายในหน่วยงานใหม่

กฎหมายเฉพาะจัดให้มีการออกกฎหมายมารองรับ เพื่อให้มีความชัดเจนเรื่องอำนาจหน้าที่ ด้านการค้ำนุชย์เฉพาะหน่วยงานใหม่นี้

รูปแบบที่ 4 (2 คน)

ให้จัดหน่วยงานใหม่โดยเป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปราม ดำเนินคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ ทว่าราชอาณาจักร

การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ จัดให้มีฝ่ายประสานขึ้นมาเฉพาะภายในหน่วยงานใหม่

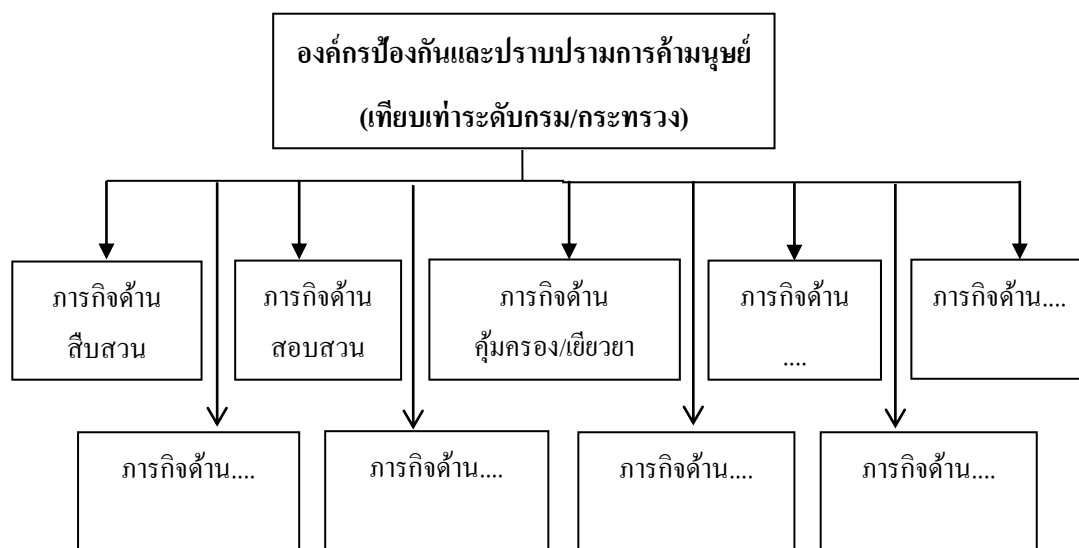
กฎหมายเฉพาะ จัดให้มีการออกกฎหมายมารองรับ เพื่อให้มีความชัดเจนเรื่องอำนาจหน้าที่ ด้านการค้ามนุษย์เฉพาะหน่วยงานใหม่นี้

รูปแบบที่ 5 (1 คน)

เป็นหน่วยงานใหม่เทียบเท่าระดับกรม ขึ้นตรงอัยการสูงสุด ขอบเขตอำนาจหน้าที่สืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปราม ดำเนินคดีการค้ามนุษย์ อำนาจสอบสวนคดีการค้ามนุษย์ของตำรวจ หรือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ส่งมาองค์กรใหม่นี้ โดยพื้นที่รับผิดชอบทว่าราชอาณาจักร

การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ จัดให้มีฝ่ายประสานขึ้นมาเฉพาะภายในหน่วยงานใหม่

กฎหมายเฉพาะ จัดให้มีการปรับปรุงกฎหมาย หรือออกกฎหมายมารองรับ เพื่อให้มีความชัดเจนเรื่องอำนาจหน้าที่ ด้านการค้ามนุษย์เฉพาะหน่วยงานใหม่นี้

ภาพประกอบที่ 4.10 ภาพรูปแบบโครงสร้างองค์กรใหม่

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นควรจัดตั้งองค์กร เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ใหม่ โดยบูรณาการหน่วยงานที่มีอยู่แล้ว มาทำงานใน รูปขององค์กรคณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ประกอบด้วย 10 หน่วยงานหลัก คือ

- 1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 2) กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์
- 3) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- 4) กรมการปกครอง
- 5) สำนักงานอัยการสูงสุด
- 6) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 7) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
- 8) ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)
- 9) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- 10) องค์กรพัฒนาเอกชนด้านการค้ามนุษย์ (มูลนิธิธิดาสีทิพย์)

การจัดรูปแบบองค์กรดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจด้านการสืบสวน จับกุม ด้าน การสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีและด้านการคุ้มครองเหยื่อฯ ได้ร่วมกันเป็นองค์กรคณะสืบสวน สอบสวน เป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจน ในการป้องกันปราบปรามคดีค้ามนุษย์ทั่ว ราชอาณาจักร เพื่อประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาค้ามนุษย์

ส่วนผลการสัมภาษณ์การจัดองค์กรใหม่ในรูปแบบที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นแตกต่าง กัน โดยเสนอรูปแบบถึง 5 รูปแบบ และส่วนใหญ่เห็นว่าจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณในการ จัดตั้งรูปแบบนี้ อีกทั้งยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพราะหน่วยงานที่มีอยู่เดิมต้องอยู่ ภายใต้อำนาจการบริหารจัดการคดีการค้ามนุษย์ของหน่วยงานใหม่ ซึ่งอาจทำให้มีปัญหามากขึ้นหรือเป็น การย้ายปัญหาที่มีอยู่เดิมไปยังองค์กรใหม่ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาลดลงแต่อย่างใด

โดยเหตุที่ในปัจจุบันปัญหาค้ามนุษย์ตามรูปแบบที่นำเสนอไปแล้วนั้น ยังคงมีอยู่อย่าง ต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนวิธีการค้ามนุษย์ส่งผลให้มีการค้ามนุษย์เพิ่มมากขึ้น โดยที่มืองค์กรหลาย องค์กรหรือหลายหน่วยงานต่างทำหน้าที่ป้องกันและปราบปราม แต่ก็ไม่อาจเอาชนะกับปัญหานี้ได้ ปรากฏตามสถิติจำนวนการจับกุมคดีค้ามนุษย์จำนวนมาก ซึ่งการวิจัยพบว่าสาเหตุของปัญหาส่วน สำคัญส่วนหนึ่งมาจากการมีองค์กรหรือหน่วยงานหลายหน่วยงานทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีความทับ ซ้อนกัน และบางครั้งมีการเกี่ยงกันหรืออาจเห็นว่ามิหน่วยงานอื่นทำแล้วจึงละเลยเพิกเฉย การ ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานยังไม่มีลักษณะของการประสานความร่วมมือกันและแบ่งหน้าที่กัน ดังนั้นการวิจัยจึงหาคำตอบที่นำไปสู่การปรับ โครงสร้างองค์กรหรือหน่วยงานป้องกันและ

ปราบปรามการค้ามนุษย์เสียใหม่ โดยการนำหน่วยงานที่มีอยู่นั้นมาจัดตั้งเป็นองค์สืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ซึ่งจะเกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดหลายด้าน และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีด้านนิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และบริหารธุรกิจ คือ

1) ทำให้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีผลการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) องค์กรด้านการสืบสวน จับกุม สอบสวน ดำเนินคดี คຸ້ມครอง เยียวยา เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันบังคับใช้กฎหมายแบบเชิงบูรณาการ

3) ลดความซ้ำซ้อนระหว่างองค์กร ลดระยะเวลา และขั้นตอนการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดค้ามนุษย์ให้น้อยลง

4) สร้างการทำงานเป็นทีม ลดความขัดแย้ง และความเหลื่อมล้ำระหว่างองค์กร

5) ลดช่องว่างของกฎหมายที่ทำให้เจ้าหน้าที่แสวงหาประโยชน์จากการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์

6) ลดต้นทุนหรืองบประมาณในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพราะเหลือองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนเพียงองค์กรเดียว

รูปแบบใหม่จากผลของการวิจัย คือ องค์กรในรูปแบบขององค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ โดยมีโครงสร้างองค์กร ประกอบด้วยหน่วยงานหลักทั้งด้านการสืบสวน จับกุม สอบสวน ดำเนินคดี และคຸ້ມครองเยียวยา ดังนี้

1) รูปแบบขององค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ เป็นการบูรณาการจากหน่วยงานหลักทุกด้านเข้าร่วมเป็นองค์คณะจาก 6 หน่วยงาน คือ

(1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปัจจุบันเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีอำนาจหน้าที่ด้านนโยบายการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ และการคຸ້ມครองเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหาย แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวนหรือสั่งฟ้องคดี ที่ผ่านมามีหลายคดีที่เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้าทำหน้าที่คัดแยกเหยื่อค้ามนุษย์เบื้องต้นพบว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบกลับมีความเห็นต่างทั้งที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญน้อยกว่า เนื่องจากความเห็นของพนักงานสอบสวนเป็นดุลพินิจส่วนตัวตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องรับฟังและนำความเห็นของเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มาประกอบการสอบสวน ทั้งที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากกว่าพนักงานสอบสวน ทำให้เป็นช่องว่างในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด หรือปฏิบัติหน้าที่มิชอบหรือบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ตามรูปแบบองค์กรใหม่ เมื่อเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เข้าไปเป็นองค์

คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์แล้ว ถือว่ามีฐานะเทียบเท่าพนักงานสอบสวน ซึ่งสามารถนำความรู้ความเชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์คัดแยกเหยื่อ ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสืบสวนสอบสวน และพนักงานสอบสวนเดิมจะต้องรับฟัง ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และเป็นผู้มีอำนาจในการให้ความเห็นทางคดีได้ด้วย

(2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปัจจุบันมีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวน จับกุม สอบสวนดำเนินคดีผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตามท้องที่เกิดเหตุ ทั้งสถานีตำรวจภูธร และสถานีตำรวจนครบาลทั่วประเทศ ซึ่งมีอำนาจครบถ้วน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่าพนักงานสอบสวนได้ใช้อำนาจหน้าที่ไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ทั้งการไม่รับฟังพยานหลักฐานจากหน่วยงานอื่น การคัดพยานหลักฐานสำคัญ ทำให้ผู้กระทำผิดไม่ถูกดำเนินคดี เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดในการดำเนินคดี และไม่มีหน่วยงานอื่นเข้ามาตรวจสอบถ่วงดุลตั้งแต่ต้น แต่เมื่อมีหน่วยงานอื่นเข้ามาเป็นองค์คณะตามรูปแบบใหม่ พนักงานสอบสวนจะไม่สามารถดำเนินการได้เองโดยลำพัง เพราะต้องอาศัยความเห็นและมติขององค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ พยานหลักฐานที่มีความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละหน่วยงาน จะถูกนำเข้าพิจารณาในสำนวนคดีทั้งหมด และถือว่าพนักงานสอบสวนสอบสวนทั้ง 6 หน่วยงาน มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายเหมือนกัน ความเห็นของเสียงข้างมากในองค์คณะถือเป็นที่สุด การช่วยเหลือผู้กระทำผิดหรือการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของพนักงานสอบสวนจะกระทำมิได้

(3) กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ ปัจจุบันมีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวน จับกุม สอบสวนดำเนินคดีผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ทั่วประเทศ เหมือนกับพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ แต่ที่ผ่านมามีพบว่าการเข้าปฏิบัติหน้าที่พื้นที่เกิดเหตุมีน้อยมาก เนื่องจากทั้งพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ และเจ้าหน้าที่กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ล้วนเป็นตำรวจเหมือนกัน ซึ่งหลายกรณีที่มีหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ตำรวจเข้าจับกุมผู้กระทำความผิด พบปัญหาจ่ายผลประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่รัฐท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง ทั้งสองหน่วยงานจึงมีลักษณะการทำงานซ้ำซ้อนกัน ทั้งที่สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติเหมือนกัน ซึ่งผลการปฏิบัติหน้าที่ของกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ จะพบเมื่อเป็นคดีที่ผู้บริหารหรือประชาชนให้ความสนใจเสียส่วนใหญ่ เมื่อกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์เข้าเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ร่วมกับหน่วยงานอื่น ก็ไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง เนื่องจากเมื่อทำการจับกุมแล้ว จะต้องแจ้งหน่วยงานในองค์คณะประชุมเปิดคดี และทำการร่วมสอบสวนเสมอ จึงลดช่องว่างในการกระทำที่อาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสามารถประเมินได้ว่าการมีทั้งตำรวจท้องที่และกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์นั้น มีความทับซ้อนกันหรือเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด

(4) กรมสอบสวนคดีพิเศษ ปัจจุบันมีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวน จับกุม สอบสวนดำเนินคดีผู้กระทำผิดฐานค้ำมนุษย์ที่เป็นคดีพิเศษทั่วประเทศ ที่ผ่านมาการดำเนินการของ กรมสอบสวนคดีพิเศษจะมีอำนาจต่อเมื่อ ได้รับอนุมัติให้ทำการสืบสวนสอบสวนเป็นคดีพิเศษ ทำให้เกิดความล่าช้าในการป้องกันปราบปราม โดยเฉพาะกับขบวนการค้ำมนุษย์ที่มีความ สลับซับซ้อนหรือมีผู้มีอิทธิพลเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การค้ำมนุษย์ ทำให้ผู้กระทำผิดและเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง ไม่เกรงกลัว อีกทั้งกำลังเจ้าหน้าที่ของ กรมสอบสวนคดีพิเศษที่รับผิดชอบพื้นที่ทั่วประเทศมีไม่เกิน 50 คน ทำให้เป็นปัญหาในการ ปราบปรามผู้กระทำผิด อีกทั้งหลายกรณีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษร่วมกับหน่วยงานอื่นเข้าจับกุม ผู้กระทำผิดแล้ว ส่งเรื่องให้ตำรวจท้องที่สอบสวนดำเนินคดี กลับพบว่ามี การช่วยเหลือผู้กระทำผิด และกว่าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจะขออนุมัติเป็นคดีพิเศษจากตำรวจท้องที่ พยานหลักฐานสำคัญ อาจสูญหายหรือเสียหายไปแล้ว เนื่องจากต้องใช้เวลาในการเป็นคดีพิเศษ แต่เมื่อกรม สอบสวนคดีพิเศษเข้าร่วมเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์แล้ว สามารถใช้องค์ความรู้ ร่วมกับหน่วยงานอื่นในการดำเนินคดีผู้กระทำผิด และหากพบว่าคดีใดเป็นคดีที่ครอบคลุม ประอบของคดีพิเศษ ก็สามารถขออนุมัติจากอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นคดีพิเศษได้ทันที ทำให้การ ดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรวดเร็วมากขึ้นกว่าเดิม และลดโอกาสการทำลาย พยานหลักฐานจากหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี

(5) กรมการปกครอง มีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวน จับกุม แต่ไม่มีอำนาจ สอบสวนดำเนินคดีผู้กระทำผิด ต้องส่งเรื่องต่อให้พนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ หรือพนักงาน สอบสวนกองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษกรณีเป็นคดีพิเศษ ทำให้เกิดปัญหาว่าพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งทราบข้อเท็จจริงในคดีมาแต่ต้น แต่ไม่ได้เข้าร่วมเป็น องค์คณะพนักงานสอบสวนดำเนินคดีผู้กระทำผิด จึงเปิดโอกาสให้พนักงานสอบสวนบางคนที่ไม่ สุจริตใช้ดุลพินิจตัดพยานหลักฐานสำคัญเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิด หากพนักงานฝ่ายปกครองร่วม เป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนแล้ว มีอำนาจเท่าเทียมกันกับหน่วยงานในองค์คณะ และมีความเห็น ทางคดีได้ตามกฎหมาย พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนจับกุมก็จะถูกนำเข้าพิจารณาในองค์ คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ทั้งหมด ตัดโอกาสและช่องว่างที่พยานหลักฐานจะไม่ถูก พิจารณาเหมือนในปัจจุบันได้อย่างสิ้นเชิง ซึ่งความเห็นของพนักงานฝ่ายปกครองมีผลผูกพันในการ สำนวนคดีร่วมกับหน่วยงานอื่นในองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ทุกคดี

(6) สำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร มีอำนาจสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ที่เป็นคดีพิเศษ แต่ไม่มีอำนาจสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ที่อยู่ในความ รับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และมีอำนาจหน้าที่สั่งฟ้องคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์

ต่อศาล ที่ผ่านมาพนักงานอัยการไม่มีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนท้องที่ ทำให้เกิดช่องว่างในการดำเนินคดี ทั้งที่พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาล เมื่อพนักงานสอบสวนอาศัยช่องว่างทางกฎหมายทำลายพยานหลักฐานเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดแล้ว พนักงานอัยการก็ไม่สามารถทำอะไรได้ แต่เมื่อพนักงานอัยการร่วมเป็นองค์คณะสืบสวนสอบสวนแล้วและเป็นหัวหน้าองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีคำมนุษย์แล้ว สามารถวางแนวทางการสอบสวนกรอบการดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นผู้ฟ้องคดีย่อมรู้ว่าพยานหลักฐานใดมีประโยชน์มากน้อยกว่ากัน การทำสำนวนคดีจะมีความครบถ้วนสมบูรณ์ และลดช่องว่างในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่ สามารถดำเนินคดีผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานในองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีคำมนุษย์จำนวน 6 หน่วยงานนี้ มีเพียง 4 หน่วยงานที่มีอำนาจสืบสวนจับกุม คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และ กรมการปกครอง

ส่วนสำนักงานอัยการสูงสุดและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่เป็นองค์คณะเพื่อสอบสวนดำเนินคดี แต่ก็ไม่ได้คดีที่หน่วยงานทั้ง 4 หน่วยงานที่มีอำนาจสืบสวนจับกุมจะเชิญอีก 2 หน่วยงานเข้าร่วมในการสืบสวนจับกุมได้

แต่ทั้ง 2 หน่วยงาน จะต้องเข้าร่วมประชุมเปิดคดีในฐานะองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีคำมนุษย์ เพื่อร่วมวางกรอบการปฏิบัติงานและร่วมเสนอความเห็นในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีผู้กระทำผิดอย่าเท่าเทียมกันทุกหน่วยในองค์คณะ

ที่ผ่านมาระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการคัดแยกเหยื่อ ค้ำครองเหยี่ยวเหยื่อ แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่สืบสวนจับกุม จึงขัดกันในการใช้อำนาจเนื่องจากเป็นหน่วยงานเจ้าภาพที่รับผิดชอบกฎหมาย อีกทั้งความรู้ความเชี่ยวชาญไม่มีผลผูกพันหน่วยงานที่ทำคดี จึงเป็นปัญหาว่าความเห็นเกี่ยวกับเหยื่อถูกละเลย และหลายคดีที่เหยื่อไม่ได้รับความคุ้มครองเหยี่ยว เพราะหน่วยงานที่ทำคดีพิจารณาว่าเป็นผู้กระทำผิดไม่ใช่เหยื่อ จึงเกิดปัญหาตามมาหลายด้านทั้งด้านการละเมิดสิทธิเสรีภาพของเหยื่อ การบังคับใช้กฎหมายที่เหลื่อมล้ำ การแสวงหาประโยชน์จากผู้เกี่ยวข้อง

เมื่อนำหน่วยงานทั้ง 6 หน่วยงานจัดตั้งขึ้นในรูปองค์คณะสืบสวนสอบสวนคดีคำมนุษย์ จะทำให้ปัญหาทุกด้านได้รับการแก้ไขไม่ว่าจะเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของเหยื่อ การแสวงหาประโยชน์จากเจ้าหน้าที่ การช่วยเหลือผู้กระทำผิด การเหลื่อมล้ำระหว่างหน่วยงาน ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ช่องว่างของกฎหมาย มีการทำงานเป็นทีมอย่างมีเอกภาพลดความซ้ำซ้อน

เหลื่อมล้ำในการใช้อำนาจ ลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน สามารถป้องกันและปราบปรามได้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2) ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์

(1) มีอำนาจในการสืบสวน จับกุม สอบสวน ดำเนินคดี คຸ້ມครองเหยี่ยวยา และมีความเห็นทางคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ ทั้งนี้ให้มีอำนาจในคดีที่มีความเกี่ยวข้องกับคดีความผิดฐานค้ามนุษย์

(2) มีพื้นที่รับผิดชอบทั่วราชอาณาจักรตามขอบเขตของแต่ละองค์กร โดยเมื่อหน่วยงานใดเป็นผู้จับ จะต้องแจ้งหน่วยงานในองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ร่วมปฏิบัติหน้าที่โดยทันที และจัดให้มีการประชุมร่วมขององค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ในการวางรูปคดี โดยนำองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงานมาเป็นกรอบในการทำงาน เพื่อลดช่องว่างหรือโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดี และสามารถขยายผลการสอบสวนไปยังผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การจัดตั้งรูปแบบองค์กร โดยปรับจากองค์กรเดิม

องค์กรที่จัดรูปแบบใหม่เป็นองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ โดยมีเจ้าหน้าที่จาก 6 หน่วยงานนั้นยังคงสังกัดหน่วยงานเดิม เพราะมีความคุ้มค่าทั้งด้านงบประมาณแผ่นดิน ที่ไม่ต้องจัดสรรด้านบุคลากร อาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะใหม่ มีความรวดเร็วในการจัดตั้ง เพราะเป็นหน่วยงานที่มีอยู่เดิมไม่ต้องเสียเวลาในขั้นตอนเหมือนการจัดตั้งองค์กรใหม่ โดยให้พนักงานอัยการเป็นหัวหน้าองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ และหน่วยงานที่ทำการจับกุมเป็นเลขานุการคณะพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อความสมบูรณ์ในการตั้งฟ้องคดี และความสมบูรณ์ในการรวบรวมพยานหลักฐานจากหน่วยงานผู้จับโดยตรง และองค์ความรู้ในลักษณะสหวิชาชีพจากหน่วยงานในองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์

4) ผลดีของการจัดตั้งองค์กรใหม่ต่อการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ คือ

- (1) มีการทำงานเป็นทีม
- (2) มีสายการบังคับบัญชาสั่งการที่สั้นลง
- (3) ลดการแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพล
- (4) ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างหน่วยงานในองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ และหน่วยงานนอกองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์
- (5) ลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานในองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ และหน่วยงานนอกองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ เพราะมีบทบาทรับผิดชอบเท่าเทียมกัน

(6) ลดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานในองค์กรคณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์
และหน่วยงานนอกองค์กรคณะสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์

(7) ลดช่องว่างการแสวงหาประโยชน์จากเจ้าหน้าที่บางองค์กร

(8) การดำเนินคดีผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(9)เหยื่อหรือผู้เสียหายได้รับการปฏิบัติจากหน่วยงานอย่างเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองเยียวยามากขึ้น

(10) ปัญหาการค้ามนุษย์ลดลง

(11) ลดความตื่นเป็ลื่องบประมาณแผ่นดินด้านต่าง ๆ ที่ใช้จ่ายไปในคดีค้ามนุษย์